

בבית המשפט העליון בירושלים
בשבתו כבית משפט לערעור

ע"מ _____

בעניין:

אדם טבע ודין ע"ר 580177863 ו- 13 אח'
(רשימת המערערים המלאה מצורפת לערעור)
ע"י ב"כ עו"ד אלי בן ארי ו/או עו"ד מירב עבאדי
ו/או עו"ד בר רוזוב מאדם טבע ודין
רח' קרליבך 9 ת"א
טל': 03-5669939; פקס': 03-5669940
דוא"ל: eli@adamteva.org.il ; bar@adamteva.org.il

וע"י עו"ד רונן שקלרש
בית אדם - רח' מעלה השחרור 15, חיפה 3328439
טל': 04-8371505; פקס': 04-8370231
דוא"ל: ronon@bf-law.co.il

המערערים;

- נ ג ד -

1. מועצת התכנון העליונה באיו"ש

2. קמ"ט איכות סביבה איו"ש

3. המשרד להגנת הסביבה
המשיבים 1-3 ע"י ב"כ מפרקליטות המדינה
משרד המשפטים
רח' צלאח א דין 29
ירושלים

4. המועצה האזורית בקעת הירדן

ע"י עו"ד משה בן דוד ואח' ממשרד בן דוד אברהם הכהן
הלל 23, ירושלים
טל': 02-6259333; פקס': 02-6259332
דוא"ל: ya@dinveod.com

5. מושב משואה אגש"ח 570023044

ע"י ב"כ עו"ד עופר שרם ו/או דניאל שמעונוב
ממשרד רנן, מרקס, שרם
מרח' מצדה 7, מגדל ב.ס.ר. 4, קי' 34, בני ברק 5110802
טל': 03-5788770; פקס': 03-5788771
דוא"ל: ofer@shrem-law.co.il

6. ורידיס אינווירונמנט בע"מ ח.פ. 515935807

7. ורידיס איכות הסביבה בע"מ ח.פ. 513335752

8. ת.מ.מ. תעשיות מחזור בע"מ ח.פ. 520041724

ע"י עוה"ד איל ד. מאמו ו/או נופר לב ממשרד אגמון ושות'
מרח' יגאל אלון 98, בניין אלקטרה, קומה 47, תל אביב
טל': 03-6078607; פקס': 03-6078666
דוא"ל: nofar@agmon-law.co.il

המשיבים;

הודעת ערעור

סוג ההליך: ערעור מינהלי.

נושא ההליך והערכאה שעליה מערערים: ערעור על פסק דין של ביהמ"ש המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים, כב' השופט אלכסנדר רון.

סוג ההליך ומספר התיק שבו ניתן פסק הדין קמא: עת"מ 4363-05-22 אדם טבע ודין ו- 13 אח' נ' מדינת ישראל ואח' (להלן – "פסק הדין קמא").

--- פסק הדין קמא מצ"ב כמוצג 1 לערעור זה.

תאריך מתן פסה"ד קמא: 22.9.2022.

תאריך המצאה: 22.9.2022, במעמד הצדדים.

המותב המוסמך לדון בערעור: ביהמ"ש העליון במותב תלתא.

סכום האגרה: 3,061 ₪ (פרט 27 לתוספת לתק' בתי המשפט (אגרות)).

האם קיים הליך נוסף בקשר למסכת עובדתית דומה שהמערער הוא צד לו: לא ידוע על הליך דומה המתייחס לפסה"ד קמא.

סכום הערבות הנדרשת: 30 אלף ₪. יחד עם הגשת ערעור זה הוגשה גם בקשה להפחתת ערבות.

המועד האחרון להגשת הערעור: 30.11.2022.

הסעד המבוקש בערעור:

מוגש בזאת ערעור על פסק הדין קמא, ובו יתבקש כבוד בית המשפט –

(ב) לבטל את פסק הדין קמא;

(א) להורות על החזרת הדיון בעתירה לבית המשפט קמא.

הכל בהתאם למנומק ומפורט בגוף הערעור שלהלן.

יצויין כי כל ההדגשות בהמשך הן של הח"מ, אלא אם נאמר אחרת/

גוף הערעור

ערעור זה מוגש נגד החלטת כבוד בית המשפט קמא בעת"מ 4363-05-22 אדם טבע ודין ו-13 אח' נ' מדינת ישראל ואח' (להלן: "העתירה") למחוק את עתירת העותרים, אדם טבע ודין ו-13 אח' (להלן: "המערערים"), וזאת מבלי שניתן הסעד המבוקש, שהוא ביטול האישור שנתנה ביום 13.3.2022 המשיבה 1 (להלן: "מועצת התכנון") לתוכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 "קומפוסט משואה" (להלן: "התוכנית").

המערערים יטענו כי פסק דינו של בית המשפט קמא, שבו נקבע כי יש למחוק את העתירה, וזאת אך ורק על סמך הודעת המדינה כי היא מוכנה למתן הסעד המבוקש, בעוד שהיא עצמה מודה כי ללא אקט שיפוטי היא לא יכולה להבטיח מתן סעד זה, הינו שגוי ומתעלם לגמרי מהלכות היסוד של המשפט המנהלי.

כפי שיפורט להלן, העתירה שהוגשה לבית המשפט קמא עוסקת בבקשה לביטול אישור תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 "קומפוסט משואה", שאיפשרה את הגדלת אתר קומפוסט משואה, שלטענת המערערים פועל לאורך שנים בניגוד לחוק. האתר, שאמור לייצר קומפוסט שימש כדשן לחקלאות, אינו ממחזר כראוי את הפסולת האורגנית המתקבלת אצלו, ותוצריו אינם קומפוסט בר שימוש, שכן "קומפוסט" זה מלא בחומרים שונים כמו שאריות זכוכית ופלסטיק, ולא ניתן באמת להשתמש בו כדשן לחקלאות. לפיכך, המדובר בפסולת זו שחייבת להיות מוטמנת כחוק לאחר תשלום היטל הטמנה, אך בפועל היא מפוזרת במקומות שונים בניגוד לחוק וללא תשלום היטל הטמנה. אם לא די בכך, האתר גורם למטרדי ריח קשים מאוד לסביבתו במשך שנים ארוכות. משמע, התכנית להרחבת אתר משואה, מושא הליך זה, היא למעשה תכנית שנותנת הכשרה להמשך ולהרחבה של פעילות בלתי חוקית, וליצירת מצג פיקטיבי של מיחזור. על כן עתרו המערערים לבטלה.

ההשתלשלות שהובילה למתן פסק הדין קמא, החלה בכך שלאחר הגשת העתירה, במקום להשיב לה עניינית, הגישה המדינה (משיבים 1-3) הודעה מטעמה ובה ביקשה: "... לעדכן את בית המשפט הנכבד כי הם מסכימים להשיב את הדיון בתכנית לוועדת המשנה להתנגדויות לצורך מתן החלטה חדשה ביחס לתכנית. לנוכח האמור, ובשים לב לכך שמדובר בתכנית שקיבלה תוקף ולה מעמד של חיקוק מחייב, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על ביטול התוקף שניתן לתכנית." [ההדגשה במקור]. במילים אחרות, המדינה הסכימה למתן הסעד אשר המערערים עתרו לקבלו, שהוא כאמור ביטול אישור התוכנית, וביקשו מכבוד ביהמ"ש קמא ליתן סעד זה. זאת, משום שמדובר בהחלטה של גוף קולגיאלי שלטוני-מינהלי שסמכותו מעין שיפוטית, ולכן כדי לבטל תכנית מיתאר שהוא נתן לה תוקף נדרשת פסיקה של בית משפט, או החלטה של הגוף עצמו (למשיבה 1 נתונה סמכות כזו).

ואולם, לאור הודעת המדינה, כבוד בית המשפט קמא הביע דעתו, בהחלטה כתובה, למחוק את העתירה בלי לבטל את אישור התכנית כאמור, דבר שלעמדת המערערים לא היתה כל מניעה לקבל החלטה לגביו לאחר שמיעת יתר המשיבים. בעקבות שורה של פניות לכבוד בית המשפט קמא, והחלטות שלו בכתב שהבהירו שעמדתו לא השתנתה, התקיים ביום 22.9.22 דיון שבו, לאחר שב"כ המדינה חזרה בראשיתו על בקשתה לביטול התכנית, ובהמשך הצהירה כי תיבחן הפעלת סמכות המשיבה 1 מכח צו התקף בשטחי יו"ש והמאפשר "לתקן, לבטל או להתלות תוקפה של תכנית", החליט כבוד ביהמ"ש קמא על מתן פסק דין. סעיפו הראשון והעיקרי של פסק הדין קובע כך - "רשמתי בפניי את הצהרת ב"כ המשיבים 1 - 3, וברור על פני הדברים שההליך שבפניי, שהוגש כשתמונת המצב הייתה שונה אינו אקטואלי ועדכני עוד. בנסיבות אלה, העתירה מחוקה". על פסיקה זו מוגש הערעור דנן.

מחיקת העתירה היתה, כמובן, שלא על דעת המערערים, שחזרו וטענו כי אין די בהסכמת המדינה לבטל את אישור התכנית נשואת העתירה, ויש ליתן צו של בימ"ש המורה על כך, או לפחות להמתין ולראות אם מה שהמדינה הצהירה כי היא מסכימה לו, אכן יתבצע (כפי שנטען ע"י ב"כ המערערים בדיון: "ההסדר הנכון לעניות דעתנו בשלב הזה הוא לא לסיים את הדיון בעתירה, אלא ליתן פרק זמן מסויים למימוש ההצהרה הזו"). זאת, יש לזכור, כאשר בינתיים, **דבר בשטח לא השתנה**. התכנית עדיין מאושרת; המדינה עדיין לא החזירה את הדיון למשיבה 1 ולא ביטלה את התוכנית כהצהרתה; האתר עדיין פועל מתוקף אישור התוכנית; הפעילות הבלתי חוקית הנטענת באתר ממשיכה; ורק העתירה שאמורה להבטיח את ביטול התוכנית ואת קיומה של הצהרת המדינה – איננה עוד.

בערעור זה יטענו המערערים כי החלטת המחיקה של כבוד בית המשפט קמא הינה שגויה, וינמקו את טענתם. כאשר עותר פונה בבקשה לסעד לבג"ץ, או לבימ"ש מינהלי (שהחוק קובע כי גם הוא אמור לדון "בהתאם לעילות, לסמכויות ולסעדים" שלפיהם דן בג"ץ), ההיגיון וגם הצדק מחייבים כי במידה ועתירתו לא נדחתה בשל אחת מעילות הסף, הרי שבית המשפט צריך אז להידרש לענין הסעד המבוקש, וודאי שלא לסלק את העותר מעל פניו רק משום שארעה התפתחות כלשהי בנוגע לנושא העתירה לאחר שהוגשה. במקרים של התפתחות משמעותית כזו יכול שיתעורר הצורך גם בהגשת עתירה מתוקנת. אך המסלול הרגיל של ניהול עתירה (בהנחה שלא היו עילות סף שמונעות הידרשות לגופה), הינו בירור נושא הסעד והזכאות לו, כי לשם כך הרי בא העותר בשערי בית המשפט. לעיתים, היות ומדובר בהליך המכוון נגד רשויות המדינה, הרשות מודה כי אכן יש צדק בעתירה, באופן מלא או חלקי. האם במקרה כזה הודאת ו/או הודעת הרשות מספיקה כדי לסיים את ההליך המשפטי? לטענת המערערים לא ולא. ולא רק משום שהניסיון מלמד שאכן אין נוהגים כך. גם הצדק מחייב שזה לא יהיה כך. וגם ההיגיון המעשי – כי מה יקרה אם הרשות לא תממש את הבטחתה, או לא תפעל בהתאם להודעתה בבית המשפט? האם הגיוני והוגן לדרוש מהעותר להגיש במקרה זה עתירה מחודשת, על כל המאמץ וביזבוז הזמן הכרוך בכך מצידו של העותר, ואילו צו להמתין לדיון בהליך חדש מלכתחילה? במקרה כזה גם יתכן שחלוף הזמן ייצור שיהוי, או יצדיק שימוש בעילת הבטלות היחסית, מה שכמובן יפגע בעותר. כל התסבוכת הפוטנציאלית הזו מלמדת שהעילה למחיקת העתירה עליה הסתמך כבוד ביהמ"ש קמא בענייננו, לא היתה מוצדקת, והדרך בה היה עליו לנקוט הינה אחת משתיים: או בירור והכרעה בטענת בטלות התכנית, דבר שלא אמור להיות מורכב מדי לאור עמדת המדינה שקיבלה את עמדת המערערים; או, לכל היותר, קביעת מועד למעקב, האם אכן הדברים הסתדרו בלי הכרעה שיפוטית. ואולם, אם הדברים לא יסתדרו גם לאחר המתנה ומעקב, עדיין נדרשת ההכרעה השיפוטית, זו שכבוד בית המשפט מתבקש להורות כי הורדתה מעל הפרק בענייננו לא היתה מוצדקת.

בטיעון המשפטי שבהמשך הערעור תפורט טענה זו והאסמכתאות לה, לרבות הצגת דוגמאות מתאימות מפסיקותיו של כבוד בית משפט זה.

למען הסדר הטוב, יצוטט כאן הסעד עליו התבקש להורות כבוד ביהמ"ש קמא, ואשר כאמור, לאור מחיקת העתירה, כל רכיבי הסעד המבוקש, **לא ניתנו**:

- א. לבטל את אישור תוכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 "קומפוסט משואה".
- ב. להורות כי התוכנית לא תידון מחדש, אלא לאחר שמועצת התכנון תברר כי אכן מדובר באתר לייצור קומפוסט ולא בפיקציה, ולפיכך תוודא כי ה-"קומפוסט" שמיוצר ע"י המשיבות 6-7 הוא אכן קומפוסט בפועל המשמש לדישון, ובכלל זה תברר מי הם בדיוק הלקוחות שעושים בו שימוש, או, לחילופין, שיפורט ויוכח היכן נטמן החומר הנ"ל, במידה והתברר כי אין לו ביקוש לשימוש חקלאי והוא לא משמש לדישון.
- ג. להורות כי במידה שהתוכנית תידון שוב, לא יהיה ניתן לאשרה בלא שתובטח מניעת מטרדי הריח שמקורם באתר, וכן שתילקח בחשבון העובדה שהאתר פעל שנים ללא היתר, ושלאור זאת נדרש להבטיח

פיקוח מיטבי על פעילותו ועל קיום התנאים שהוא מחויב בהם.
ד. לחייב את המשיבים בהוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין בגין הגשת העתירה.

א. תמצית טענות המערערים כפי שנכללו בעתירה מושא ערעור זה

לצורך השלמת התמונה המלאה בנוגע לערעור זה, מן הראוי להציג, אמנם בתמצית, גם הרקע העובדתי כפי שנפרש בפני כבוד ביהמ"ש קמא, כדי להמחיש את חומרת הטענות הנידונות. לטענת המערערים, כתוצאה מאישור התוכנית, והמשך הפעלת אתר משואה, נגרמות מספר בעיות חמורות: **ראשית**, אתר משואה פועל שנים ללא היתר כדין והתוכנית מושא ערעור זה מכשירה לא רק את הפעלת האתר שפועל בניגוד לחוק אלא גם את הרחבתו. **שנית**, האתר אינו מייצר באמת קומפוסט. אישור התוכנית מאפשר להותיר על כנה את האשליה שכמות עצומה של פסולת אורגנית, שמקורה בגוש דן, לכאורה ממוחזרת, וניתן לכלול אותה בסטטיסטיקה של הפסולת שישראל הצליחה למחזר – בעוד שהמציאות היא הפוכה. הטעיה זו מהווה פגיעה חזיתית וישירה באינטרס ציבורי ראשון במעלה של קידום טיפול נאות בפסולת אורגנית. מכאן, היות והאתר מייצר חומר שאינו באמת קומפוסט, אלא פשוט פסולת שאין לה כל ביקוש, הרי שמפסולת זו צריך היה להיפטר באמצעות הטמנה באתר מוסדר תוך תשלום היטל הטמנה. אלא שבפועל נראה שהדרך להיפטר מהפסולת הנוצרת באתר היא באמצעות הטמנה בלתי חוקית בשטחים, וכדרך אגב גם תוך הפרת החוק הבינלאומי האוסר זאת. בכך, מפעילי האתר חוסכים בתשלום של סכומי עתק של היטל הטמנה. **שלישית**, האתר גורם מטרדי ריח קשים מאוד לסביבתו במשך שנים ארוכות, שבמהלכן הוא גם פועל באופן בלתי חוקי, וכעת, עם אישור התוכנית, האתר ממשיך לגרום למטרדים אלו. להלן יפורטו הדברים.

א.1 אתר משואה פעל שנים רבות ללא היתר בנייה כדין ובניגוד לחוק. אישור התוכנית איפשר "להלבין" את האתר בדיעבד, להרחיבו, וכן לאפשר את המשך העבירות על החוק בפעילותו

1. סמוך לכביש 90, בין היישובים שלומציון ויפית, פועל אתר "קומפוסט משואה" בבעלות חברת ורידיס (להלן: "**אתר משואה**" ו/או "**האתר**"). יצוין כי מאחר שהמשיבות 6-8 הן כולן חלק מאותו קונצרן ומעורבות כולן בהפעלת האתר ובהליכי התכנון שקדמו לאישור התוכנית, מכאן ואילך תהא ההתייחסות אליהן כאל גוף אחד והן יכוננו כולן בשם "ורידיס"). למיטב ידיעת המערערים, ורידיס הקימה את אתר משואה והפעילה אותו במשך שנים בניגוד לחוק. בשנת 2018 הגישו משואה, משיבה 5, (שמקבלת כסף מורידיס בעבור השימוש בקרקעותיה) והמועצה האזורית בקעת הירדן, משיבה 4, למועצת התכנון את התוכנית מושא ערעור זה, במטרה "להלבין" את האתר בדיעבד לאחר שנים שבהן פעל שלא כדין. כמו כן נועדה התוכנית להרחיב את האתר ואת הפעילות בו, כאשר, למיטב ידיעת המערערים, באתר כבר פועל מזה שנים בשטח המורחב אותו מבקשת התוכנית לאשר.
2. ביום 20.9.2019 קיימה ועדת המשנה לאיכות הסביבה (להלן: "**ועדת איכ"ס**"), של מועצת התכנון דיון בתוכנית. במסגרת הדיון הודה יו"ר הוועדה כי אתר משואה פועל ללא היתר כדין ובניגוד לחוק כבר יותר מעשור וכי מטרת התוכנית היא להלבין אותו בדיעבד בציינו כי: "בפועל התוכנית קיימת בשטח. כל האזור מגודר עובדים פה כבר כ 15 שנה, החלק הדרומי כ 5 שנים האחרונות".

--- העתק התוכנית מושא ערעור זה מצורפת לערעור ומסומן **כמוצג 2**.

--- העתק פרוטוקול הדיון שהתקיים בנוגע לתוכנית בוועדת המשנה לאיכ"ס מצורף ומסומן **כמוצג 3**.

3. טרם הדיון בתוכנית, ביום 15.9.2019 הגישו המערערים 14-2 ביחד עם עשרות תושבים נוספים מאזור הבקעה התנגדות ראשונית לתוכנית, וביום 15.11.2019 הגישו טיעון משלים להתנגדות. במסגרת ההתנגדות נטען כי - (1) מדובר הלכה למעשה לא באתר קומפוסט (2) הפעילות באתר גורמת לנזקים סביבתיים ובריאותיים חמורים לתושבי האזור והרחבתו המתוכננת תחמיר את הנזקים.

--- רשימת שמות המערערים 14-2 שהגישו גם התנגדות לתוכנית מצורפת ומסומנת **כמוצג 4**.

4. ביום 9.12.2019 קיימה ועדת המשנה להתנגדויות של מועצת התכנון דיון בהתנגדות. בתגובה לטענות הציג מהנדס המועצה האזורית את העמדה, המופרכת לטענת המערערים, כי המועצה סבורה שהשאלה האם אתר משואה הוא באמת אתר קומפוסט או אתר פסולת במסווה של אתר קומפוסט **כלל אינה רלבנטית לאישור התוכנית**. בסיומו של הדיון החליטה הוועדה להתנגדויות להמתין ולקבל את התייחסות קמ"ט איכות סביבה לטענות המערערים טרם הכרעה בהתנגדות.

5. שנתיים חלפו במהלכן ניסתה מערערת 1 לברר מה עלה בגורל התכנית שבשטח לכאורה נוהגים על פיה, ולתדהמתה קיבלה מענה כי התכנית **עדיין לא אושרה**. ביום 28.12.2020 כשנתיים לאחר החלטה לפיה נדרשת חוות דעתו, הגיש קמ"ט איכות סביבה את התייחסותו. בהחלטתו, הקמ"ט לא התייחס לטענה לפיה ורידיס אינה שולחת את התוצרים הבלתי שמישים של האתר להטמנה כדין אלא שופכת אותם בניגוד לחוק בשטחים פתוחים. בכל הנוגע לטענות בדבר המפגעים הסביבתיים והבריאותיים, הבהיר קמ"ט איכות סביבה כי הוא לא ערך בדיקה עצמאית ולא פנה למומחה בלתי תלוי, אלא ביקש מורידיס לערוך בדיקות פליטות מזהמים שבאופן לא מפתיע במיוחד יצאו, ברובן, תקינות. לפיכך, קבע הקמ"ט כי אין מניעה לאשר את התוכנית.

--- העתק מהתייחסות קמ"ט איכות סביבה להתנגדות מצורף ומסומן **כמוצג 5**.

6. ביום 9.3.2022 הוועדה להתנגדויות דחתה את התנגדויות המערערים זאת, חרף העובדה שהוועדה עצמה מודה כי היא **כלל אינה יודעת האם האתר אכן משמש לייצור קומפוסט ראוי לשימוש**. עוד דחתה הוועדה את הטענות בדבר המפגעים. ביום 13.3.2022, פורסם פרוטוקול הדיון שבסופו אושרה התוכנית.

--- העתק מפרוטוקול הדיון מיום 9.3.2022 במסגרתו אושרה התוכנית מצורף ומסומן **כמוצג 6**.

7. לאור דחיית ההתנגדות ואישור התוכנית הוגשה העתירה מושא ערעור זה, בה טענו המערערים כי נפלו שגיאות קשות ופגמים מהותיים היוורדים לשורשו של עניין, המצדיקים את ביטול החלטת מועצת התכנון לאשר את התכנית.

2.א אתר משואה הוא יצרן פסולת במסווה של אתר קומפוסט

8. מעבר לבעיות המקומיות שגורם אתר משואה, הוא מהווה נזק ברמה הלאומית שחשוב לחדדו. מזה שנים המאמץ להביא למיחזור הפסולת האורגנית בהיקף ובאופן נאות הוא בראש סדרי העדיפויות של הגופים השונים המטפלים בפסולת בישראל. בין 35% ל-40% מהפסולת הביתית בישראל היא פסולת אורגנית, ופסולת זו אחראית לפליטות משמעותיות של מתן, שהוא גז חממה חזק פי כמה מהפחמן הדו חמצני. מיחזור נאות של פסולת זו יביא לא רק לצמצום משמעותי של כמות הפסולת להטמנה, ויצירת כמויות גדולות של דשן חקלאי איכותי, שעדיף על הדישון הכימי, אלא גם לצמצום כמות פליטות גזי החממה בישראל מהפסולת האורגנית הלא מטופלת באתרי ההטמנה. טיפול נאות בפסולת אורגנית צריך להיות יצירת קומפוסט איכותי, תוך הימנעות מגרימת מטרדים לסביבה.

9. כפי שהמערערים טענו בהתנגדותם ובעתירה מושא ערעור זה, בפועל, אתר "קומפוסט משואה" אינו באמת אתר לייצור קומפוסט אלא אתר פסולת לכל דבר ועניין. כך ניתן לראות במסמך אסטרטגיה שפרסם המשרד להגנ"ס בדצמבר 2020 תחת הכותרת "אסטרטגיה למשק פסולת בר קיימא 2021-2030". שם, הודה המשרד כי **התוצרים של אתר משואה אינם יכולים לשמש לדישון ולמעשה במקומות רבים בעולם** (כמו באירופה לדוגמה) **כלל אינם נחשבים לקומפוסט**. כמו כן הודה המשרד להגנת הסביבה כי הוא מודע לכך שהתוצרים של אתר משואה אינם ראויים לחקלאות ומהווים, למעשה, פסולת מזהמת שורידיס נפטרת ממנה בדרכים לא חוקיות.

--- העתק העמודים הרלבנטיים ממסמך האסטרטגיה של המשרד להגני"ס מצורפים ומסומנים **כמוצג 7**.

10. דברים אלו תואמים את הדברים שמסר מנכ"ל המשרד להגני"ס במסגרת ריאיון לעיתון "הארץ" בשנת 2019, שם הודה בפה מלא כי משרדו מודע לכך שהתוצרים שיוצאים מאתר קומפוסט משואה אינם מתאימים לחקלאות ובפועל אינם משמשים לדישון.

--- העתק הכתבה שאליה התראיין מנכ"ל המשרד להגני"ס בעיתון הארץ מיום 21.8.2019, מצורפת ומסומן **כמוצג 8**.

11. למערערים לא ידוע על חקלאים שמתמשים בתוצרי המפעל לצורך דישון, שכן מדובר בחומר אורגני שמעורבב עם חלקי פסולת אחרים כמו פלסטיק וזכוכית. לכן, הלכה למעשה, מדובר בפסולת. אולם, אילו הייתה ורידיס מעבירה את הפסולת המטופלת שהיא מייצרת באתר משואה להטמנה, היה עליה לשלם בגינה היטל הטמנה. ורידיס, מטבע הדברים, אינה רוצה לשלם היטל הטמנה, ולכן **ככל הידוע לעותרים היא משליכה את כמויות הפסולת העצומות שהיא מייצרת באתר בשטח הפתוח**. עדויות להשלכת בלתי חוקית של פסולת זו מפורטות בהרחבה בעתירת המערערים.

א.3 הפעילות באתר משואה גורמת לזיהום חמור ולמפגעים סביבתיים ובריאותיים

12. אם לא די בכך, כפי שהמערערים טענו בעתירתם, אתר משואה גם גורם למפגעים סביבתיים ותברואתיים חמורים. כל תושבי היישובים הסמוכים לאתר מתלוננים על הריחות החריפים שנגרמים כתוצאה מהפעילות בו ועל עלייה בתחלואה ואף בסרטן לאחר הקמתו. יצוין כי טענות אלו פורטו במהלך ההתנגדויות לרבות בחוות דעת של מומחה בנוגע למפגעי ריח וזיהום אוויר.

13. ויובהר, **אתר משואה קולט כ- 1,000 טון פסולת אורגנית ביום**. זו כמות פסולת שפוטנציאל המטרדים שלה עצום. ואולם, נראה כי האתר אינו פועל למניעת מטרדי הריח שהוא גורם ורשויות האכיפה אינן פועלות נגדו. בתחומי ישראל ניתן לראות, כדוגמא, כי אתר הקומפוסט "דלילה" נסגר עקב פגמים בתיפעולו ומפגעי ריח חמורים. החלטה על הרחבת האתר בלי לדרוש במקביל שיפור של תיפעולו (במיוחד אי היענות לדרישה כי האתר חייב להיות סגור כדי למנוע את הריח), כך נטען בעתירה, היא בלתי סבירה בעליל.

ב. תמצית ההליך הדיוני ופסק דינו של בית המשפט קמא, מושא ערעור זה

14. ביום 2.5.2022 הוגשה העתירה שבכותרת. ביום 25.5.2022 קבע כבוד בית המשפט קמא כי המשיבים יגישו תשובתם תוך 30 יום ונקבע דיון ליום 13.7.2022. ביום 31.5.2022 שונה מועד הדיון והוקדם ליום 3.7.2022.

15. ביום 21.6.2022 הוגשה העתירה המתוקנת אשר כללה את הוספת משיבה 8, ת.מ.מ תעשיות מחזור בע"מ, והוחלט על ידי כבוד בית המשפט קמא על מועד דיון חדש שנקבע ליום 7.9.2022.

--- העתק העתירה המתוקנת שהוגשה ביום 21.6.2022, ללא נספחיה, מצורפת ומסומנת **כמוצג 9**.

16. כאמור, ביום 21.7.2022 הוגשה הודעה מטעם המדינה שכותרתה: 'הודעה מטעם המדינה ובקשה למחיקת העתירה ולביטול הדיון הקבוע בעתירה' (להלן: "הודעת המדינה"). בהודעתה, המדינה מבקשת מכבוד בית המשפט קמא להורות על ביטול התוקף שניתן לתוכנית. וזאת לשון הודעת המדינה: "**המשיבים יבקשו לעדכן את בית המשפט הנכבד כי הם מסכימים להשיב את הדיון בתכנית לוועדת המשנה להתנגדויות לצורך מתן החלטה חדשה ביחס לתכנית**". לנוכח האמור, ובשים לב לכך שמדובר בתכנית שקיבלה תוקף ולה מעמד של

חיקוק מחייב, **מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על ביטול התוקף שניתן לתכנית**. [ההדגשה במקור, סעיף 2 להודעת המדינה].

17. במילים אחרות, המדינה ביקשה מכבוד בית המשפט קמא למחוק את העתירה לאחר שבית המשפט קמא יורה על ביטול תוקף התוכנית. וכך מדגישה המדינה בסוף הודעתה: **"אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על ביטול תוקף תכנית מתאר מפורטת מס' 58130014 "קומפוסט משואה"; וכן להורות על מחיקת העתירה שבכותרת, ועל ביטול הדיון הקבוע ליום 7.9.2022, והכל ללא צו להוצאות"**. [ההדגשה במקור].

--- העתק הודעת המדינה מיום 21.7.2022 ובקשתה מכבוד בית המשפט קמא להורות על ביטול התוקף שניתן לתוכנית מצורף ומסומן **כמוצג 10**.

18. ביום 21.7.2022 בהמשך להודעת המדינה, קבע כבוד בית המשפט קמא כי העותרת רשאית להגיב להודעת המדינה תוך 7 ימים. באותו היום, הגישו המשיבות 6-8 הודעה מטעמן לכבוד בית המשפט קמא והודיעו כי הן-**"מתנגדות לקבלת ההודעה והבקשה מטעם המדינה כמפורט לעיל ומבקשות מכבוד בית המשפט לתקן החלטתו שהתקבלה זה עתה לפיה העותרות יגיבו לבקשה תוך 7 ימים ולאפשר גם למשיבים להגיב ולא רק לעותרת"**.

--- העתק הודעת המשיבות 6-8 מיום 21.7.2022 מצורפת ומסומן **כמוצג 11**.

19. ביום 24.7.2022 התקבלה החלטת כבוד בית המשפט קמא וקבעה כי: **"הגם שהנני מבין את נקודת המבט של משיבות 6-8, שימת לב למבנה ההליך המנהלי. משיבות אלה אינו יכולות בגדרו של הליך זה, להתנגד לעמדת המשיבות 1-3. הליך זה אינו מאפשר דיון במחלוקות שמתפתחות בין המשיבים. ולכל היותר, ככל שתסבורנה משיבות אלה שעליהן לפנות למשיבו. 1 - 3 בטרוניה, וככל שתתקבל החלטה רלוונטית על ידי משיבות אלה, עשוי הדבר להוות בסיס אפשרי לעתירה חדשה מצידן, שתופנה כלפי אותה החלטה חדשה."**

--- העתק החלטתו של כבוד בית המשפט קמא מיום 24.7.2022 מצורפת ומסומנת **כמוצג 12**.

20. ביום 25.7.2021 הגישו המערערים תגובה מטעמם להודעת המדינה. בתגובתם המערערים מבקשים מכבוד בית המשפט קמא מספר דברים: **ראשית**, לחייב את המדינה לנמק את עמדתה בדבר עמדתה בנוגע לצורך בביטול התוכנית ואף מתן אפשרות לצדדים, לרבות כלל המשיבים, להתייחס לדברים אלו לגופם. **ושנית**, המערערים ביקשו מכבוד בית המשפט להבהיר שעם ביטול התוכנית לא ניתן עוד לפעול בהסתמך עליה וכי על המדינה להבטיח זאת.

21. בהמשך היום, התקבלה החלטת כבוד בית המשפט קמא ובה קבע כך: **"או שיש הליך או שהעתירה נמחקת. להתכתבות אל מול המשיבים בהליך בדרך של להימחק, אין לי נכונות. אלא אם כן תודיעני העותרת בתוך יומיים, שהיא רואה טעם בעתירה, למרות הודעת המשיבים 1-3, אשקול את מחיקתה."**

--- העתק החלטתו של כבוד בית המשפט קמא מיום 25.7.2022 מצורפת ומסומנת **כמוצג 13**.

22. באותו היום (25.7.2022) הגישו המערערים הודעה לכבוד בית המשפט קמא, בהמשך להחלטתו, והודיעו כי הם מסכימים לקבלת בקשת המדינה כלשונה. משמע, שבית המשפט קמא יורה על ביטול התוכנית ומחיקת העתירה.

--- העתק הודעה מטעם המערערים מיום 25.7.2022 מצורפת ומסומנת **כמוצג 14**.

23. ביום 26.7.2022 התקבלה החלטת של כבוד בית המשפט קמא בזו הלשון:

1. **"לחלוטין לא ברור לי מדוע מתעקשים בעלי הדין משני הצדדים המיוצגים על ידי ב"כ מהנכבדים והמקצועיים שלא להבין את החלטותיי.**

2. לכל התכתבות בדבר המשמעות האפשרית של החלטה למחיקת העתירה, ככל שמבקשת זאת העותרת, אין לי כל נכונות, וממילא, להחלטה בדבר מחיקת העתירה, ככל שתינתן, לאחר שתגבש העותרת את עמדתה, אין כל משמעות לגופן של מחלוקות מעבר למימד הדיוני המובן והמקובל, לפיו מי שנוקט בהליך, מוסמך גם לבקש את מחיקתו. זאת, שהרי אין כל טעם וכל הגיון להותיר על כנו הליך בו נקט בעל דין נתון, לאחר שהוא בעצמו החליט לחזור בו.

3. אין, הרי, הדעת נותנת, שלצד החלטה בדבר מחיקת עתירה וללא שנערך דיון לגופם של עניינים, תינתן על ידי בית המשפט החלטה שניתן יהא לפרשה, כמתייחסת, בכל דרך שהיא, לגופו של עניין. בקשות, משני הצדדים, למתן החלטה ממנה יוכל כל צד לפרש מסקנות לגופן של עניין, בנסיבות אלה, דינן לדחייה, וממילא אין בסיס לחשש שתתפרש החלטתי בדרך כלשהי, במישור המהותי.

4. רבות טוען ב"כ הנכבד של המשיבות 6-8 בדבר הצורך בהנמקה, ואולם, בכל הקשור להחלטת המדינה, ככל שסבור הוא שניתנה החלטה לא מנומקת, כתובתו בפעולות מנהליות בשלב ראשון, אולי בעתירה נוספת לבית משפט זה בשלב אחר, אך בוודאי לא בגדרו של הליך זה, וגם לכך ניתן חד וברור ביטוי בהחלטותי הקודמות. כך גם תמוהה הערתו בסעיף 5, לפיה לא יעלה על הדעת שהעתירה תתקבל בצורה עקיפה שכזו. ואולם, כאמור, לדידי, גם בהינתן בקשת העותרת לחזור בה, ואין עדיין בפני בקשה כזו, לא נתקבלה העתירה, אלא נמחקה.

5. לסיכום, כאמור, הזכות בידי כל בעל דין הנוקט בהליך לחזור בו, ובהינתן שכך, אין על הפרק מבחינתי, אלא החלטה שהיא דיונית מובהקת בדבר מחיקת העתירה, וללא שניתן יהא לפרש להחלטה זו דבר וחצי דבר לגופן של מחלוקות: הליך שנמחק, כאילו לא בא לעולם כלל.

6. ולמען הסר ספק, כל עוד לא ביקשה העותרת לחזור בה מעתירתה בבקשה ברורה, חד משמעית, בלתי מסוייגת וללא שנתבקשתי למתן הבהרות נילוות, כאלה ואחרות, אין בפני בקשת מחיקה, והחלטתי בדבר הגשת כתבי תשובה ומועד הדיון – בתוקף (הגם שבשלב זה כבר אינני מבין את הטעם לכך)."

--- העתק החלטת כבוד בית המשפט קמא מיום 26.7.2021 מצורפת ומסומנת **כמוצג 15**.

24. באותו היום, הוגשה לכבוד בית המשפט קמא, הודעה מטעם המערערים ובה הם מודיעים כי: **"מוסכם עליהם שלאחר שיורה כבוד בית המשפט, בהתאם לעמדת המדינה, על ביטול תוקף תכנית מתאר מפורטת מס' 58130014 "קומפוסט משואה", תימחק העתירה שבכותרת."**

--- העתק הודעה מטעם המערערים שהוגשה ביום 26.7.2021 מצורפת ומסומן **כמוצג 16**.

25. ביום 27.7.2021 התקבלה החלטה בית המשפט בזו הלשון: **"בקושי יבשה הדיו על החלטתי מאתמול, שבה שיקפתי טרונייה על כך שחוזרים ומתעקשים בעלי הדין משני הצדדים שלא להבין החלטות מפורשות וברורות, והנה הוגשה בקשה זו. עד כאן, ולא אחזור על דברי: משא ומתן מהותי עם בית המשפט, לפני דיון, על משמעות אופרטיבית של המחיקה, לא יהיה. כפי שכתב אתמול: מחיקה זהה למצב בו לא הוגשה כלל העתירה. זו החלטה דיונית מובהקת, לכל דבר ועניין. ואם חפצה העותרת בדיון שלא בטוח שיש בו טעם, על כל המשתמע מכך, כך יקרה."**

--- העתק החלטת כבוד בית המשפט קמא מיום 27.7.2022 מצורפת ומסומנת **כמוצג 17**.

26. ביום 7.8.2022 הגישו משיבות 6-8 כתב תשובה מטעמם.

27. ביום 8.8.2022 הגישה משיבה 4, המועצה האזורית בקעת הירדן, הודעה מטעמה האומרת כך: **"מבלי שהדבר יהווה הסכמה ו/או הודאה מצד משיבה 4 בטענות המערערים או בחלקן, מתכבדת המשיבה 4 להודיע לבית**

המשפט הנכבד כי לאור עמדת המשיבות 1-3, היא לא תתנגד לכך שהתכנית נשוא העתירה תחזור לדיון במוסדות התכנון."

--- העתק ההודעה מטעם משיבה 4, מיום 8.8.2022 מצורפת ומסומנת **כמוצג 18**.

28. ביום 16.8.2022 הוגש כתב תשובה מטעם משיבה 5, מושב משואה.

29. ביום 18.8.2022 הגישו המערערים הודעה מטעמם בדבר הצורך בקיום דיון בעתירה, בזו הלשון: "... מתכבדים העותרים להודיע לבית המשפט הנכבד כי מבחינתם קיים צורך בקיום הדיון, וזאת על מנת שיוכלו לטעון בפני כבוד בית המשפט הנכבד, בדבר הצורך במתן פסק דין שיוורה, בהתאם להודעת המדינה מיום 21.7.2022 על ביטול תוקף תכנית מתאר תכנית מתאר מפורטת מס' 58130014 קומפוסט משואה".

30. ביום 19.8.2022 התקבלה החלטת כבוד בית המשפט קמא בזו הלשון: "אודה, שלא הבנתי. דומני, שמבקשת העותרת להשיג בהליך זה, בנסיבות שנוצרו, יותר ממה שבפועל אפשרי מבחינתה, עתה, ואף אזכיר את פסיקת המפורשת של בית המשפט העליון ביחס להליכים שבהם הפך הסעד לתיאורטי. בהינתן הצהרה מצד המשיבים, כמפורט בהודעותיהם הקודמות, ואף בהודעה זו, ספק אם תוכל העותרת לטעון לסעד ההצהרתי בדבר בטלות התכנית, שבו היא חפצה. די שאזכיר מושכלות ראשוניים בהליך המנהלי, לפיהם מקום בו המדינה נכונה לשקול שוב בעמדתה, נמנע על פי רוב בית המשפט מדיון מהותי בהחלטה הנדונה, כשממילא פני המדינה, מרצונה ומדעתה, לשקול בנושא שנית, ויהיה הנושא, אשר יהיה. עם זאת, בפני עותרת ששילמה אגרה, מועד לדיון - קבוע, וככל שכך רצון העותרת, ייוותר המועד על כנו..."

--- העתק הודעת המערערים מיום 18.8.2022 והעתק החלטת כבוד ביהמ"ש קמא מיום 19.8.2022 מצ"ב **כמוצג 19**.

31. ביום 22.8.2022 קבע כבוד בית המשפט הנכבד כי הדיון בעתירה יתקיים ביום 22.9.2022.

32. ביום 24.8.2022 הגישו המערערים בקשה לצירוף שני מסמכים הדרושים להכרעה בעתירה בהתאם לתקנה 12(א) לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), תשס"א-2000. כפי שפירטו המערערים בבקשתם, המסמכים מעידים על כך שהאתר התבקש על ידי המשרד להגנת הסביבה להפסיק לפזר קומפוסט בשטחים פתוחים וכי החל מתאריך 1.7.2022 החברה המפעילה את אתר משואה מצהירה כי לא תוכל לקלוט עוד את החומר האורגני שהיה מועבר אליה. המסמכים שהמערערים ביקשו את צירופם, **מאשרים ומחדדים את הנתען בעתירה כי היות והאתר אינו מייצר באמת קומפוסט**, אלא פשוט פסולת שאין לה כל ביקוש. המסמכים מעידים על כך שורידיס שופכת פסולת באתרים שונים בשטחי יו"ש, ושמוכות התכנית שאושרה האתר לא רק שלא נדרש להפסיק את פעילותו המנוגדת לדין, אלא שאף יוכל להרחיבה, דבר המהווה פגיעה קשה באיכות הסביבה במקומות אלו, ופגיעה במי שמתגורר ועובד במקומות אלו, וכן מהווה גם הפרת החוק הבינלאומי האוסר זאת. --- העתק הבקשה מטעם המערערים לצירוף שני מסמכים כראיות מיום 24.8.2022 מצורפת ומסומנת **כמוצג 20**.

33. ביום 24.8.2022 קבע כבוד בית המשפט כדלהלן: "בכל ההערכה לעותרת, וההערכה נתונה, נשגבה מהבנתי דרך הילוכה. בעתירה זו נועדה עתירתה לביטול תכנית מתאר כמפורט בעתירתה, ובהמשך לכך הודיעה המדינה שהיא נכונה להחזיר את התכנית לדיון מחודש. בנסיבות אלה, את תכלית העתירה כבר אתקשה להבין, וכך גם את הבקשה דגן. אשקול בה במועד הדיון שיתקיים, מאחר ולמרות האמור עומדים בעלי הדין על קיומו."

34. ביום 22.9.2022 התקיים הדיון בעתירה בו נפרשו בפני כבוד בית המשפט קמא טענות המערערים לפיהם **יש להשאיר את העתירה על כנה, ביחוד לאור הצהרת המדינה שהסכימה להשיב את הדיון בתכנית לוועדת המשנה להתנגדויות לצורך מתן החלטה חדשה ביחס לתכנית**. אם לא די בכך, אף משיבי המדינה טענו בפני

בית המשפט קמא וביקשו בע"פ שיורה על ביטול תוקף התוכנית הנוכחית. וכך מדברי ב"כ משיבי המדינה: "עו"ד בן עמי: מה שהצהרנו שאנחנו מסכימים להשיב את הדיון בתכנית מחדש לוועדת המשנה להתנגדויות כדי שתקבל החלטה חדשה ביחס לתכנית ואנחנו ביקשנו מבית המשפט לבטל את תוקף התכנית הנוכחית. אנחנו סברנו שבית המשפט מוסמך, אבל לא משכנו את התכנית... אני מבקשת שבית המשפט יכתוב בפסק הדין שהדיון יוחזר לוועדה להתנגדויות". (עמ' 2 לפרוטוקול הדיון).

35. ב"כ המערערים, הח"מ, טען בפני כבוד בית המשפט קמא כי הצהרת המדינה אינה משנה דבר בשטח ועל כן, אין להורות על מחיקת העתירה: "חברתי הצהירה שהסמכות הזאת תופעל אבל אני מניח שהיא לא יכולה להצהיר מתי זה יקרה, ההסדר הנכון לעניות דעתנו בשלב הזה הוא לא לסיים את הדיון בעתירה אלא ליתן פרק זמן מסוים למימוש ההצהרה הזאת משום שתיאורטית יכול להיות שהדבר יקרה רק בעוד שנתיים ומה בינתיים? מה עם טענותינו? התכנית היא בתוקף ופועלים על פיה".

36. ואולם, למרות כל זאת, בית המשפט קמא מחק את העתירה מושא ערעור זה, וזאת מבלי שתמונת המצב בשטח השתנתה ולו בדבר. וכך קבע כבוד בית המשפט קמא בפסק דינו: "רשמתי בפניי את הצהרת ב"כ המשיבים 1 – 3, וברור על פני הדברים שההליך שבפניי, שהוגש כשתמונת המצב הייתה שונה אינו אקטואלי ועדכני עוד. בנסיבות אלה, העתירה מחוקה." (כאמור, העתק פרוטוקול הדיון בבית המשפט קמא מיום 22.9.2022 מצורף ומסומן כמוצג 1).

37. כפי שהמערערים יראו להלן, פסיקותיו של בית משפט נכבד זה, מעידות על כך כי ככל שהמשיבים מודיעים על כוונות לשינוי המצב העובדתי, אך עדיין לא מממשים כוונות אלה, וכשגם לא ברור איך, מתי והאם בכלל כוונות טובות אלו אכן ימומשו, קיימת חשיבות להמשך ההליך הדיוני והשארת העתירה תלויה ועומדת כדי שהמשיבים יוכלו לעדכן ולתת דין וחשבון בפני בית המשפט והציבור על הצהרותיהם ומעשיהם יחדיו.

38. יצוין כי באותם מקרים שבהם נדון בבית המשפט העליון ערעור על פסק דין שניתן על ידי בית המשפט לעניינים מינהליים, כבעניינינו, קיימת חשיבות לעדכונו בהתפתחויות לאחר מתן פסק הדין מושא הערעור. יפים לעניין זה דבריה של פרופ' דפנה ברק-ארז בספרה 'משפט מנהלי':

"הדיון בעתירות מינהליות מתקיים ב"זמן אמת", דהיינו במקביל להתפתחויות בחיי המעשה, ומבחינה זו נודע יתרון לכך שערכאת הערעור תהיה מעודכנת בדברים שהתפתחו בזמן שחלף מאז התקיים הדיון בערכאה הראשונה" (דפנה ברק-ארז, משפט מינהלי - משפט מינהלי דיוני (כרך ד, 2017) עמ' 254) להלן: "דפנה ברק-ארז, משפט מנהלי".

39. בהתאם, לאור החשיבות בפרישת התמונה המלאה בפני כבוד בית המשפט הנכבד, יצוין כי לאחר מתן פסק הדין ומחיקת העתירה בעקבותיו, נשלח מכתב מטעם המערערים ליו"ר ועדת המשנה להתנגדויות, מועצת התכנון העליונה, מר יוני שרון, וזאת על מנת שיפעלו בהתאם להצהרותיהם בעתירה מושא ערעור זה, ושירו בהקדם על ביטול ולמצער התליה של התוכנית שבנדון, ולאחר מכן, בהתאם לשיקול דעתם, על שמיעה מחודשת של ההתנגדויות לאישורה. מובן שלו בקשה זו היתה נענית היה ערעור זה הופך לתיאורטי. ואולם, מכתב זה לא זכה כלל למענה, מה שרק מוכיח עד כמה רבה אי הודאות בנוגע למימוש הודעת המדינה בדבר הסכמתה לסעד שהתבקש בעתירה. יודגש כי מכתב פניה זה אינו מצורף לערעור ומוגשת במקביל לערעור זה בקשה לצירוף ראייה בליווי תצהיר, לשם צירופו של מכתב זה.

ג. הטיעון המשפטי

1.ד בית המשפט קמא שגה בקביעתו כי יש למחוק את העתירה לאור הצהרת המדינה כי היא מוכנה למתן הסעד שהתבקש בעתירה, שעה שהמצב בשטח עוד לא השתנה והסעד המבוקש בעתירה עוד לא התקבל

40. ההסדר הדיוני הנכון שיש להחיל במצב בו המדינה מצהירה על כוונתה לשנות את המצב העובדתי, אך עדיין בפועל המצב בשטח לא השתנה ולא ברור כיצד, והאם בכלל, הצהרת הכוונות תמומש (כמו בענייננו – כאשר התוכנית עדיין מאושרת ואתר קומפוסט משואה פועל מכוחה), הינו להשאיר את העתירה על כנה למען עדכון בית המשפט בהתפתחויות והתקדמות מימוש הצהרת המדינה. הדבר לא רק צודק, כלפי העותר, והגיוני, מבחינת אופן התנהלות הדברים, אלא שכך גם נוהג בית משפט נכבד זה בפועל.

41. יפים לעניין זה דבריה של פרופ' דפנה ברק ארז בספרה "משפט מנהלי":

"לעתים הדיון המתקיים באולם אינו מביא לסיום הטיפול בעתירה במתכונת של הכרעה. כפי שצוין, העתירה יכולה להיקבע להמשך דיון לצורך קבלת עדכונים והשלמת מידע. במקרים אחרים, הגם שהרשות עדכנה באשר לעמדתה העכשווית, בית המשפט נמנע ממתן פסק דין כדי לעקוב אחר טיפול הרשות בעניין שעליו נסבה העתירה עד להסדרתו. מתכונת טיפול זו מכונה לעתים "הליך מתגלגל" או "עתירה מתגלגלת". היא מאפשרת מעורבות של בית המשפט בית המשפט באותם מצבים שבהם הכרעה בעתירה עלולה להיות "פולשנית" מדי, ועם זאת אי-אפשר לומר ש"הכול בסדר". היא ממריצה את הרשות להקפיד על התקדמות התהליך שהתחייבה לו..." (עמ' 462).

42. ישנן דוגמאות רבות להפעלת הסדר דיוני זה, ונביא רק מעט מהן. דוגמא אחת כזו הינו בג"ץ 8187/20 אדם טבע ודין-אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ. ממשלת ישראל (להלן: "עניין התוכנית הלאומית"). בעתירה, ביקשה מערערת 1 כי ממשלת ישראל תאשר עידכון של התכנית הלאומית למניעה וצמצום של זיהום האוויר כמתחייב מהקבוע בחוק אוויר נקי, תשס"ח-2008. במהלך ההליך הדיוני הוגשה הודעת עדכון מטעם המדינה בה טענו משיבי המדינה כי הם מתחייבים לאשר את התוכנית הלאומית תוך חודשיים: "כך או אחרת אין באלה כדי לגרוע מהתחייבות המשיבים להביא לאישור הממשלה החלטה מתכללת בעניין התכנית הלאומית תוך כחודשיים." לפיכך, ביקשו המשיבים למחוק את העתירה שבכותרת כיוון שהסעד בה לכאורה התקבל: "על יסוד האמור לעיל, דומה כי הסעד המבוקש בעתירה בא על סיפוקו ועל כן דינה להימחק."

43. ואולם, בניגוד לאופן בו נהג כבוד בית המשפט קמא בענייננו, לא הסתפק כבוד בית המשפט בהצהרת הכוונות החיובית, ולמרות בקשת המדינה למחוק את העתירה בעניין התוכנית הלאומית משום שלכאורה הסעד בה התקבל עקב כוונתם לאשר את התוכנית הלאומית תוך חודשיים, בית המשפט הנכבד קבע כי העתירה תישאר תלויה ועומדת וכי משיבי המדינה יעדכנו את בית המשפט באם אכן אושרה התוכנית, ורק לאחר מכן יוחלט בדבר המשך הטיפול. וכך החלטת כבוד בית המשפט: "רשמנו לפנינו את הודעת המשיבים כי בכוונת המשרד להגנת הסביבה להביא לממשלה תוך כחודשיים, החלטה לעדכון התכנית הרב שנתית... יש להצטרף על העיכוב שנגרם עד כה בהינתן הטעמים עליהם עמדו המשיבים, והנחתנו היא כי ניתן יהיה למלא את הוראות הדין במועד שעליו הוצהר... המשיבים יגישו הודעת עדכון עד ליום 2022.3.1 ובהתאם יוחלט בדבר המשך הטיפול".

44. יצוין כי כך גם היה בהמשך ההליך הדיוני בעניין התוכנית הלאומית, פעם אחר פעם הצהירו משיבי המדינה כי התוכנית הלאומית מובאת לאישור הממשלה, וכבוד בית המשפט קבע כי יש לעדכן בהתפתחויות ולא למחוק את העתירה. לבסוף, הגישו משיבי המדינה הודעת עדכון לה צורפה החלטה על אישור התוכנית הלאומית, אשר הובאה רשמית כדין בפני ממשלת ישראל ולפיכך, ביקשו למחוק את העתירה.

45. במילים אחרות, בית המשפט הנכבד מחק את העתירה בעניין התוכנית הלאומית רק כאשר המדינה אכן אישרה כדין את עדכון התוכנית והסעד המבוקש התקבל, ולא כאשר המדינה הצהירה על כוונתה לעשות כן, וזאת חרף בקשת המדינה למחיקת העתירה חודשים רבים טרם אישור עדכון התוכנית הלאומית בפועל.

--- העתק הודעת העדכון מטעם המדינה, ללא נספחיה, והחלטת בית המשפט הנכבד בעניין התוכנית הלאומית מצורפות ומסומנות כמוצג 21, וכמוצג 22.

46. דוגמא נוספת הינו בג"ץ 1828/22 אדם טבע ודין- אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' השרה להגנת הסביבה (נבו) 23.08.2022, שהוגשה על ידי מערערת 1 (להלן: "עניין התחנה המרכזית"). בעתירה טענה מערערת 1 כי חלה החובה על השרה להכריז בצו על אזור התחנה המרכזית כנפגע זיהום אוויר וזאת בהתאם לסעיף 11(א) לחוק אוויר נקי, תשס"ח-2008. במהלך ההליך, כחלק מהתגובה המקדמית של המדינה, נטען על ידי משיבי המדינה כי: "כדי בכוונת השרה להכריז על התחנה המרכזית כעל אזור נפגע זיהום אוויר, על כל המשתמע מכך בהתאם לחוק אוויר נקי...". בהתאם, קבע כבוד בית המשפט כי משיבי המדינה יגישו הודעת עדכון: "נוכת האמור בתגובה המקדמית מטעם המשיבים 1-4, ובכלל זה מכתב השרה יגישו המשיבים הודעות משלימות לתגובות המקדמיות מטעמם..".

47. בהמשך אותו הליך, הצהירו פעם נוספת משיבי המדינה כי בכוונת השרה להכריז בצו על התחנה המרכזית כאזור נפגע זיהום אוויר, ומאחר שפורסמה טיוטת צו ההכרזה זה מכבר, יכול ויהיה בפרסומו לייתר את העתירה, וביקשו לשוב ולעדכן את כבוד בית המשפט תוך 30 יום. לפיכך, נקבע על ידי בית המשפט הנכבד שמשיבי המדינה יגידו הודעת העדכון נוספת: "לאחר שעיינתי בהודעת המשיבה 5 ובהודעת העדכון מטעם המשיבים 1-4, הריני להורות כי המשיבים 1-4 יגישו הודעת עדכון נוספת...".

48. וכך הלאה התנהל ההליך המשפטי בעניין התחנה המרכזית שכלל הצהרות המדינה, פרסום טיוטות של הצו וכוונות להכרזה. כתגובה לכל הצהרות אלו, קבע כבוד בית המשפט שמשיבי המדינה ישובו ויעדכנו אותו בדבר השינוי המצב העובדתי בשטח ופרסום הצו כדין. יצוין כי בעניין התחנה המרכזית התקבל פסק דין והעתירה נמחקה רק לאחר שהשרה להגנת הסביבה הכריזה באופן רשמי על הוצאת הצו המבוקש, שפורסם ונכנס לתוקף כדין, והסעד שהתבקש בעתירה התקבל.

49. במילים אחרות, גם כאן, בית המשפט הנכבד מחק את העתירה שהוגשה בעניין בג"ץ תחנה מרכזית, רק בשלב בו המדינה מימשה את הצהרותיה והסעד בעתירה התקבל, ולא בשלב הראשוני (חודשים טרם העשייה בפועל), בו משיבי המדינה טענו כי בכוונתם להכריז על האזור כנפגע זיהום בהתאם לסעד הנדרש על ידי מערערת 1.

--- העתק העמודים הרלוונטיים מהתגובה המקדמית של המדינה והחלטות בית המשפט הנכבד מימים 26.6.2022 ו- 23.8.2022 בבג"ץ 1828/22 עניין תחנה מרכזית ת"א מצורפות ומסומנות כמוצג 23.

50. דוגמא נוספת לאופן התנהלות זה ניתן לראות בבג"ץ 4333/15 המועצה האזורית אשכול נ' ממשלת ישראל (נבו) 21.12.2021 (להלן: "עניין נחל חברון"). שם, ניצבה סוגיית הטיפול בשפכים הזורמים בערוצי הנחלים חברון, ונושאים על גליהם מפגעים סביבתיים ותברואתיים חמורים. בעתירה ביקשו העותרות שורת סעדים, ובהם קידום מידי של תכנית לפתרון כולל של בעיית השפכים.

51. במהלך ההליך, וזאת חרף טענות המדינה כי היא פועלת לקידום הבעיה, בית המשפט הורה למדינה לעדכנו פעם אחר פעם בפתרונות ובטיפול המוצע על ידה, והשאיר את העתירה על כנה. וכך קבע כבוד בית המשפט: "המשיבים יגישו הודעה מעדכנת תוך שישה חודשים מהיום, ובה יפרטו את המהלכים שנקטו על ידם בתקופה זו, כמוצע בהודעה, וכן יוצג לנו לוח זמנים שיותווה לפתרון הבעיות שהציגו העותרים [...]. בהיאסף החומר הנזכר [...]. נחליט בדבר דרך המשך הטיפול בעתירה, לרבות האפשרות שיוצא בגדרה צו-על-תנאי ללא צורך בקיום דיון נוסף". (עמ' 7 לפסק הדין).

52. יצוין כי בהמשך ההליך משיבי המדינה הגישו מספר פעמים הודעות עדכון על הטיפול בבעיית השפכים והפתרון לסעד המבוקש על ידי העותרים, ואולם, בית המשפט הנכבד ביקש פעם אחד פעם שיעדכנו בהתפתחויות המעשיות בשטח ובפתרונות המוצעים, וזאת מבלי למחוק את העתירה.
53. לבסוף, בפסק דינו של כבוד בית המשפט הנכבד, הוחלט למחוק את העתירה וזאת מכיון שהסעד המבוקש הושג באופן חלקי, משום שנקטו צעדים בפועל, ולא רק על הנייר, לפתרון הבעיה, גם אם לא לפיתרון מלא. וכך קבע כבוד בית המשפט: "הצעדים שנקטו מעניקים מענה לא מבוטל לשני הסעדים הראשוניים שהתבקשו בעתירה .. אך בהתחשב בצעדים שכבר נעשו, בתוכניות המצויות בשלבי גיבוש והגשמה שונים, ובלוח הזמנים המשווער שהוצג בהודעת העדכון האחרונה, אין בכך כדי להצדיק את המשך הפיקוח של בית המשפט על המלאכה שנתרה. סוף דבר, העתירה מיצתה את עצמה, והיא נמחקת בזאת" (עמ' 13).
54. עיננו רואות כי בית המשפט הנכבד מכיר בחשיבותו כמעין גוף מפקח על הצהרות המדינה בזמנים בהם הסעד המבוקש בעתירה עוד לא התקבל ותמונת המצב בשטח אינה השתנתה. יתכן ש-"הליווי" של ביהמ"ש את ההליך לא ימשך עד קבלת מלוא הסעדים המבוקשים, אך ודאי שאין להסתפק בהצהרת כוונת בלבד שלא ברור איך ומתי תתממש, ושאין כל ערובה כי אכן תתממש בפועל.
55. דוגמא אחרונה וידועה הינו בג"ץ 4797/07 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' רשות שדות התעופה** (נבו 10.03.2015). במקרה זה נסבה העתירה על הנהלים של הבידוק הביטחוני בשדות התעופה בישראל, אשר נטען כי הם מחמירים יותר כלפי אזרחים ערבים. בית המשפט הכיר בחשיבות השאלות שהעתירה מעוררת, אך סבר שנכון לאפשר לרשויות לקדם את הפעילות ולעדכון הנהלים ללא הכרעה שיפוטית, **ותוך הותרת העתירה תלויה ועומדת**. פסק הדין ניתן יותר משבע שנים שנים לאחר הגשת העתירה. שבסופה נעשו שינויים משמעותיים בנהלי הבדיקה, גם אם לא באופן בו העותרים קיבלו את מלוא מבוקשם, ואולם רק אז, רק לאחר שבוצעו בפועל השינויים בשטח – העתירה נמחקה.
56. היות ודוגמאות אלו הן מהליכים בג"צים יודגש כי אופייה של הביקורת השיפוטית וההסדר הדיוני הנהוג במקרים מסוג אלו בבג"ץ חל באותה מידה גם על בית המשפט קמא, וזאת בהתאם לסעיף 8 לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, תש"ס-2000, הקובע כי: "בית משפט לעניינים מינהליים ידון בעתירה מינהלית ובערעור מינהלי בהתאם לעילות, לסמכויות ולסעדים שלפיהם דן בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, בשינויים המחויבים לגבי עתירה מינהלית ולגבי ערעור מינהלי."
57. לאור כל האמור לעיל, יטענו המערערים כי אין זה נכון למחוק את העתירה שעה שעמדת המדינה אינה אלא הצהרת כוונת בלבד, והסעד המבוקש בעתירה עוד לא ניתן בפועל, אף לא בחלקו. על כן, **יש לקבל את הערעור, לבטל את פסק דינו של כבוד בית המשפט קמא אשר מחק את העתירה מושא ערעור זה, ולהורות על החזרת הדיון לבית המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים, כדי שידון וכריע בשאלת ביטול אישורה של התכנית נשואת ההליך, אפשר לאחר המתנה מסויימת בה תינתן הזדמנות למשיבה 1 לעשות כן בעצמה.**

היום: 28.11.2022

רונן שקלרש, עו"ד

ב"כ מערערים 14-2

בר רוזוב, עו"ד

ב"כ מערערת 1

אלי בן ארי, עו"ד

תוכן עניינים

מס'	שם המוצג	עמ'
1	פסק דין של ביהמ"ש המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים, כב' השופט אלכסנדר רון	18
2	העתק התוכנית מושא ערעור זה - תוכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 "קומפוסט משואה"	24
3	העתק פרוטוקול הדיון שהתקיים בנוגע לתוכנית בוועדת המשנה לאיכ"ס	40
4	רשימת שמות המערערים 14-2 שהגישו גם התנגדות לתוכנית	51
5	העתק מהתייחסות קמ"ט איכות סביבה להתנגדות	53
6	העתק מפרוטוקול הדיון מיום 9.3.2022 במסגרתו אושרה התוכנית	57
7	העתק העמודים הרלבנטיים ממסמך האסטרטגיה של המשרד להגנ"ס	64
8	העתק הכתבה שאליה התראיין מנכ"ל המשרד להגנ"ס בעיתון הארץ מיום 21.8.2019	72
9	העתק העתירה המתוקנת שהוגשה ביום 21.6.2022, ללא נספחיה	75
10	העתק הודעת המדינה מיום 21.7.2022 ובקשתה מכבוד בית המשפט קמא להורות על ביטול התוקף שניתן לתוכנית	105
11	העתק הודעת המשיבות 6-8 מיום 21.7.2022	108
12	העתק החלטתו של כבוד בית המשפט קמא מיום 24.7.2022	112
13	העתק החלטתו של כבוד בית המשפט קמא מיום 25.7.2022	114
14	העתק הודעה מטעם המערערים מיום 25.7.2022	116
15	העתק החלטת כבוד בית המשפט קמא מיום 26.7.2021	119
16	העתק הודעה מטעם המערערים שהוגשה ביום 26.7.2021	122
17	העתק החלטת כבוד בית המשפט קמא מיום 27.7.2022	128
18	העתק ההודעה מטעם משיבה 4, מיום 8.8.2022	130
19	העתק הודעת המערערים מיום 18.8.2022 והעתק החלטת כבוד ביהמ"ש קמא מיום 19.8.2022	133
20	העתק הבקשה מטעם המערערים לצירוף שני מסמכים כראיות מיום 24.8.2022	138

מס'	שם המוצג	עמ'
21	העתק הודעת העדכון מטעם המדינה, ללא נספחיה, בעניין התוכנית הלאומית	149
22	העתק החלטת בית המשפט הנכבד בעניין התוכנית הלאומית	152
23	העתק העמודים הרלוונטיים מהתגובה המקדמית של המדינה והחלטות בית המשפט הנכבד מימים 26.6.2022 ו- 23.8.2022 בבג"ץ 1828/22 עניין תחנה מרכזית ת"א	154

מוצג 1

פסק דין של ביהמ"ש המחוזי
בירושלים בשבתו כבית משפט
לעניינים מינהליים, כב' השופט
אלכסנדר רון

עמ' 18

בתי המשפט

עת"מ 22-05-4363

בבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו
כבית-משפט לעניינים מנהליים

תאריך: כ"ד אלול תשפ"ב, 20 ספטמבר 2022

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

- בעניין:**
- 1.. אדם טבע ודין - אגודה ישראלית להגנת הסביבה
 - 2.. ארנון צור ת"ז 034499186
 - 3.. ירדן צור ת"ז 300202579
 - 4.. נדב פקץ ת"ז 036586691
 - 5.. הדר דניאל ת"ז 039881016
 - 6.. מיה מזרחי ת"ז 038274775
 - 7.. שחר הלואי ת"ז 300892379
 - 8.. רן הלואי ת"ז 039991658
 - 9.. רינה בן נחום ת"ז 201551025
 - 10.. מירב קולקר ת"ז 300224359
 - 11.. שירה צור ת"ז 201641370
 - 12.. נורית צור ת"ז 051410769
 - 13.. בת ציון נחום ת"ז 203075775
 - 14.. טליה נבון ת"ז 300777133

העותרים

נגד

- 1..מדינת ישראל
- 2..קמ"ט איכות סביבה איו"ש
- 3..המשרד להגנת הסביבה
- 4..מועצה אזורית בקעת הירדן
- 5..משואה - מושב עובדים של העוה"צ להתישבות שיתופית חקלאית בע"מ
- 6..ורידיס אינווירונמנט בע"מ
- 7..ורידיס איכות סביבה

המשיבים

1
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

נוכחים:

- ב"כ העותרת 1 : עו"ד אלי בן ארי
ב"כ העותרים 2-13 : עו"ד רונן שקלרש
ב"כ המועצה האזורית : עו"ד דורית ירחי
ב"כ המשיבים 1-3 : עו"ד מיטל אביעד בן עמי
ב"כ המשיבה 2 : עו"ד שקד שרון
ב"כ המשיבה 3 : עו"ד עדי אייברמס
ב"כ המשיבה 5 : עו"ד עופר שרם
ב"כ המשיבות 6-7 : עו"ד אייל ממו
מזכיר מושב משואה מר רועי ריידר
המתמחה ויקטור כהן
יועצת משפטית : עו"ד חגית בנש
מנהל מחלקת אבטחה בתמר : מר ברגר משה
מומחה פסולת אדם טבע ודין : מר עמיעד לפידות

בתי המשפט

עת"מ 4363-05-22

בבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו
כבית-משפט לעניינים מנהליים

תאריך: כ"ד אלול תשפ"ב, 20 ספטמבר 2022

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

פרוטוקול

1

2 עו"ד בן עמי: מה שהצהרנו שאנחנו מסכימים להשיב את הדיון בתכנית מחד שלוועדת המשנה
3 להתנגדויות כדי שתקבל החלטה חדשה ביחס לתכנית ואנחנו ביקשנו מבית המשפט לבטל את תוקף
4 התכנית הנוכחית. אנחנו סברנו שבית המשפט מוסמך, אבל לא משכנו את התכנית.

5

6 עו"ד בן ארי: אני חושב שבהשלמה לדברי חברתי, התכנית הזאת היא תכנית להגדלה משמעותית של
7 אתר פסולת. האישור של התכנית הזאת שלטענותינו בינתיים לא היה צורך להידרש אליהם, בסופו
8 של דבר ההליך לא היה תקין והתוצאה שלו לא הייתה תקינה. השאלה היא האם התכנית הזאת היא
9 בתוקף או לא כי פועלים על פיה. היא קיימת ופורסמה ברשומות.

10

11 עו"ד בן עמי: אני מתבססת על פסק הדין של אדוני, פסק דין המשתלות, כתוב שהדיון בהתנגדויות
12 יוחזר לוועדת המשנה להתנגדויות אז יכול להיות שאם נכתוב דבר כזה אז אולי אנחנו והעותרים נוכל
13 להתקדם כי אנחנו כן רוצים קביעה של בית המשפט שיחזיר את הגלגל לאחור כדי שהדברים יהיו
14 ברורים.

15

16 עו"ד בן ארי: כאשר דנים בהתנגדויות לתכנית התוקף שלה ניתן רק אחרי שההליך שלה מסתיים וכאן
17 יש לנו תכנית שהיא לא בתוקף. יש פה סיטואציה שיש תכנית ופועלים על פיה. אנחנו יודעים שפועלים
18 על פי התכנית והשאלה היא מה המציאות שאנחנו מתמודדים איתה. התכנית הזו היא בתוקף וזאת
19 הסיבה שפנינו כי מי שיכול לבטל תכנית שבתוקף זה או תכנית אחרת או בית המשפט.

20

21 עו"ד בן עמי: אני מבקש שבית המשפט יכתוב בפסק הדין שהדיון יוחזר לוועדה להתנגדויות.

22

בתי המשפט

עת"מ 22-05-4363

**בבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו
כבית-משפט לעניינים מנהליים**

תאריך: כ"ד אלול תשפ"ב, 20 ספטמבר 2022

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

1 עו"ד בן ארי: העמדה של העותרים שנבחנה ארוכות לאור החלטות קודמות של בית המשפט לעניין
2 זה, הינה שאך ורק הצהרה של הפרקליטות בדבר החזרת ההליך לדיון בהתנגדויות כאשר התכנית
3 שמהווה חיקוק נותרת בתקפה, וכאשר למיטב ידיעתנו ועל פי הניסיון המעשי עד כה, כל הצדדים
4 המעורבים אינם מעוניינים בשינוי ההחלטה, תוצאת הדברים היא שהזכות של העותרים נפגעת במצב
5 כזה מזה שהאתר פועל באופן שהוא פועל על פי התכנית שאושרה. חבריי יטענו שהאתר הוא לתפארת
6 מדינת ישראל אבל התוצאה היא שהם קילו את שלהם ואנחנו כאילו הפסדנו בעתירה.

7

8 עו"ד שקלרש: רישיון העסק של האתר ניתן על פי התכנית.

9

10 עו"ד בן ארי: אנחנו סבורים שנכון לכרגע, והמדינה היא הראשונה שאומרת את זה, מה שכרגע הוצהר
11 על ידה לא משנה את המצב, זו רק הצהרה. הם עצמם אומרים. אם חברתי אומרת שזה מה שהולך
12 להיות אז ידונו בשבוע הבא?

13

14 עו"ד בן עמי: אנחנו בעצם חוזרים על מה שאמרנו בהודעה שלנו ואנחנו נשיב את הדיון בתכנית
15 למוסדות התכנון מכוח הסמכות שנתונה למועצת התכנון העליונה לפי צו בדבר חוק תכנון ערים,
16 כפרים ובניינים (יו"ש) מספר 418, סעיף 7 שעוסק בסמכויות מיוחדות שמאפשר למועצת התכנון
17 העליונה לתקן, לבטל או להתלות תוקפם של תכניות.

18

19 עו"ד שרם: אני מייצג את מושב משואה. התכנית היא בתוקף. האקט המנהלי של תיקון התכנית או
20 הפקעת תוקפה או כל פעולה לפי סעיף 7 עדיין לא קרה. אנחנו שמענו היום את הצהרת ב"כ המשיבים
21 1 – 3 ומושב משואה מבקש לציין שככל שתיעשה פעולה אופרטיבית כפי שנאמר על ידי ב"כ המשיבים
22 1 – 3 מושב משואה שומר על כל זכויותיו בקשר לכל אקט כזה אם יהיה ומה שיהיה.

23

בתי המשפט

עת"מ 22-05-4363

**בבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו
כבית-משפט לעניינים מנהליים**

תאריך: כ"ד אלול תשפ"ב, 20 ספטמבר 2022

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

1 עו"ד בן ארי: מדובר בסמכות שלא קיימת בחוק התכנון והבנייה הרגיל אבל אכן קיימת ואין מניעה
2 להפעיל אותה, השאלה היא האם היא אכן תופעל ולכן הייתי רוצה לבקש, חברתי הצהירה שהסמכות
3 הזאת תופעל אבל אני מניח שהיא לא יכולה להצהיר מתי זה יקרה, ההסדר הנכון לעניות דעתנו בשלב
4 הזה הוא לא לסיים את הדיון בעתירה אלא ליתן פרק זמן מסוים למימוש ההצהרה הזאת משום
5 שתיאורטית יכול להיות שהדבר יקרה רק בעוד שנתיים ומה בינתיים? מה עם טענותינו? התכנית היא
6 בתוקף ופועלים על פיה.

7

8 עו"ד ממו: אני חושב שלא יכולה להיות אפשרות אחרת אלא מחיקת העתירה בסיטואציה הזאת ובלי
9 שבית המשפט יגיד דבר על עמדת המדינה. ההתנהלות של המדינה שמתעלמת מכל הצדדים האחרים
10 שלא נתנו אפילו קצה של נימוק ואנחנו באים לפה היום ומקבלים תשובה שתומה זה דבר שלא מתקבל
11 על הדעת. אנחנו לא יודעים למה אפילו. אני מבקש שיירשם שכל זכויותינו וטענותינו שמורות.

12

13

14

החלטה

15

16 1. רשמתי בפניי את הצהרת ב"כ המשיבים 1 – 3, וברור על פני הדברים שההליך שבפניי, שהוגש
17 כשתמונת המצב הייתה שונה אינו אקטואלי ועדכני עוד.

18

19 2. בנסיבות אלה, העתירה מחוקה.

20

21 3. לבקשת הצדדים אבהיר את המובן מאליו ששמורה לכל צד האפשרות לפעול על פי הנראה לו
22 לנכון ובכפוף לכל דין.

23

בתי המשפט

עת"מ 4363-05-22

בבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו
כבית-משפט לעניינים מנהליים

תאריך: כ"ד אלול תשפ"ב, 20 ספטמבר 2022

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

1 4. בנסיבות העניין אמנע ממתן צו להוצאות. שנה טובה לצדדים ולבאי כוחם.

2

3

4

5

ניתנה והודעה היום כ"ו אלול תשפ"ב, 22/09/2022 במעמד הנוכחים.

א. /

אלכסנדר רון, שופט

6

7

הוקלד על ידי שלומי בטיש

מוצג 2

**העתק התוכנית מושא ערעור זה -
תוכנית מתאר מפורטת מס'
58/300/4 "קומפוסט משואה"**

עמ' 24

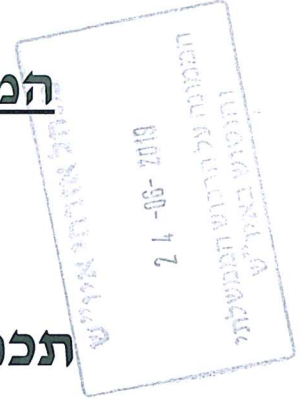
תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 לקומפוסט משואה

המינהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון
מועצת התכנון העליונה

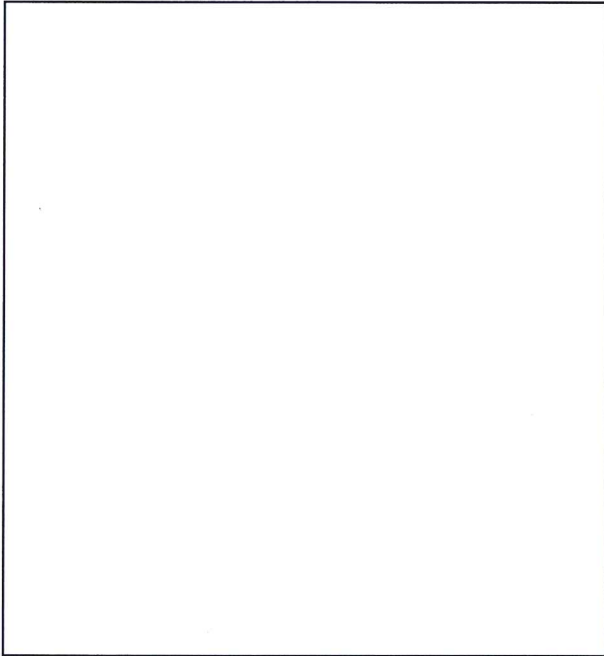
ועדת משנה לאיכות הסביבה

תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4
לקומפוסט משואה

המהווה שינוי לתכנית מתאר מחוזית S/15,
לתכנית מס' 325 ולתכנית מס' 58/300/1

1. הוראות התכנית (תקנון)

לחתימה: לטובת יעילות ושימור
פועלת להספקת העליונה

אזור: אזור יהודה ושומרון
מחוז: אזור יהודה ושומרון
מס' תכנית: 58/300/4
תאריך: 20.2.19
מס' תכנית: 325
מס' תכנית: 58/300/1

לב סטרנין
מתכנן סביבתי
קמיטת איכות הסביבה

נובמבר 2018

כסלו תשע"ט

דברי הסבר לתוכנית

קומפוסט משואה

לצדו של אתר סילוק פסולת טובלן התפתחה בעשור האחרון פעילות ייצור קומפוסט ענפה. קומפוסט משואה הוא מתקן לייצור קומפוסט יזום ע"י מושב משואה ומתוכנן לייצור קומפוסט בעיקר מהמקטע האורגני – רקבובי שבפסולת העירונית המוצקה. יצור הקומפוסט מתבצע במתקנים הנדסיים הכוללים בין היתר אמצעים לאיטום הקרקע, איסוף תשטיפים וטיפול בהם. ייצור הקומפוסט מתבצע בתהליך ביולוגי אירובי בעזרת כלים מכניים מיוחדים להיפוך, איורור ולניפוי.

המרכיב האורגני – רקבובי בפסולת העירונית מהווה קרוב ל- 40% ממשקל האשפה. מיחזור המרכיב האורגני והפיכתו לדשן לשימוש בחקלאות מהווה תרומה חשובה להשגת יעד מרכזי של איכות הסביבה: הפחתת שיעור ההטמנה וניצול הפסולת למיחזור. התוצרת של קומפוסט משואה מיועדת בעיקר לחקלאי בקעת הירדן והערבה.

מטרת התכנית הינה שינוי יעוד שטח ליעוד מתקנים הנדסיים למטרת ייצור קומפוסט ולהסדיר תכנונית וסטטוטורית את פעילות האתר.

התכנית גובלת בשטח אתר שיועד לטיפול ולסילוק פסולת עירונית על פי תביע 58/300/01, שנבחר לייעודו על פי תסקיר השפעה על הסביבה. הסמיכות למטמנה מקנה למתקן הקומפוסט יתרונות כלכליים וסביבתיים ומבטיחה הפחתה משמעותית של השפעות אפשריות של המתקן על הסביבה.

בשטח התכנית יותרו השימושים הבאים:

קליטה, טיפול, ניקוי וייצור קומפוסט מסוגי הפסולת הבאים:

- המקטע האורגני-רקבובי שהופרד מפסולת עירונית מוצקה
- המקטע האורגני-רקבובי שהופרד במקור מפסולת עירונית מוצקה
- בוצת מכוני טהור שפכים עירוניים
- גזם עירוני, חקלאי וגנני
- פסדים

* ריסוק גזם

* אחסון קומפוסט, בוצה, גזם וגזם מרוסק.

דף ההסבר מהווה רקע לתוכנית ואינו חלק ממסמכיה הסטטוטוריים.

תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 לקומפוסט משואה

פרק 1 – התכנית

1.1 שם התכנית

תכנית זו תיקרא "תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 לקומפוסט משואה המהווה שינוי לתכנית מתאר אזורית S/15".

1.2 מקום התכנית

התכנית תחול על שטח כמסומן בתשריט.

נפת הבקעה, אדמות עיור אל פרעה, מועצה אזורית ערבות הירדן

גוש :	24125	חלקי חלקה :	1
גוש :	24129	חלקי חלקות :	1,2
גוש :	24130	חלקי חלקות :	1

נ.צ.מ. : 248000/664800

1.3 שטח התכנית

202 דונם.

1.4 בעלי עניין

יזום התכנית:

מועצה אזורית ערבות הירדן. מ.א ערבות הירדן, ד.נ. בקעת הירדן 90690

מבצע בפועל:

הועדה המקומית לתכנון ובניה ערבות הירדן/או מי מטעמה.

בעל זכויות בקרקע:

הממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש באיו"ש, המינהל האזרחי.

עורכי התכנית:

טלפון	כתובת	שם תאגיד/ שם רשות מקומית	מספר רשיון	שם פרטי ומשפחה	מקצוע / תואר	
04-6934977	כורזים - ד.נ. חבל כורזים 12391	אבישי טאוב תכנון אדריכלי ובינוי ערים בע"מ	17408	אבישי טאוב	אדריכל	עורך ראשי
08-6460914	רח' הגורן 6 פארק תעשייה עומר	אפיק-הנדסת סביבה והידרולוגיה בע"מ	41255	נמרוד חלמיש	מהנדס	מערכות הנדסיות
09-8653065	א.ת. פולג נתניה	אופק צילומי אויר בע"מ	954	יריב כסיף	מודד	מודד

תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 לקומפוסט משואה

1.5. מטרת התכנית

הקמת אתר קומפוסט כולל מתקניו.

1.6. עיקרי הוראות התכנית

- 1.6.1. קביעת ייעודי הקרקע, התכליות והשימושים המותרים
- 1.6.2. קביעת הוראות והנחיות בדבר ביצוע התכנית, הקמת המתקנים, שלביות והוצאת היתרי בניה.
- 1.6.3. מתן הנחיות והוראות לשמירת איכות הסביבה ומניעת מפגעים.

1.7. יחס לתכניות אחרות

במקרה של סתירה בין הוראות תכנית זו להוראותיה של תכנית אחרת החלה על השטח, תכנית זו עדיפה.

1.8. מסמכי התכנית

1. הוראות התכנית (תקנון) בן 20 עמודים (מסמך מחייב), כולל הוראות שמירה על איכות הסביבה ותפעול.
2. תשריט הכולל "מצב מוצע" בקני"מ 1: 2,500, "מצב קיים" בקני"מ 1: 2,500 ותרשים סביבה קרובה ודרכים בקני"מ 1: 50,000 (מסמך מחייב).
3. תכנית בינוי (מסמך מנחה בלבד).
 - 3.1. תנוחה בקני"מ 1: 1250 (מסמך מנחה)
 - 3.2. פרטים וחתכים טיפוסיים.
4. תכנית לדרך הגישה (מסמך מנחה).
 - 4.1. תנוחה בקני"מ 1: 500
5. מסמך סביבתי (מסמך מנחה).

כל מסמך ממסמכי התכנית הוא חלק בלתי נפרד מן התכנית בשלמותה.

1.9. תאריך הכנת התכנית

נובמבר 2018 כסלו תשע"ט

1.10. איחוד וחלוקה

הועדה תהיה רשאית לבצע פרצלציה של השטח המיועד למתקנים הנדסיים עפ"י תכנית איחוד וחלוקה שתיערך ע"י מודד מוסמך.

פרק 2 – פירוש המונחים והסימנים בתשריט

2.1. הגדרות ומונחים

- 2.1.1. "החוק" - חוק תכנון ערים, כפרים ובניינים מס' 79 לשנת 1966
- 2.1.2. "הועדה" - ועדת משנה לאיכות הסביבה.
- 2.1.3. "רשות סביבתית מוסמכת" - איגוד ערים לאיכות הסביבה שומרון.
- 2.1.4. "אתר טיפול" - שטח המשמש לניקוי וטיפול בפסולת אורגנית מכל סוג שהוא והפיכתה לחומר מטייב קרקע, ייצור גז, ייצור אנרגיה לסוגיה ו/או פסולת לאנרגיה בכל שיטה וטכנולוגיה שהיא.
- 2.1.5. "פסולת מעורבת" - פסולת המכילה מרכיבים פריקים ביולוגית ושאינם פריקים ביולוגית כגון שאריות מזון, אריזות פלסטיק וגזם למעט פסולת מסוכנת.
- 2.1.6. "פסולת פריקה ביולוגית" - חומר פריק ביולוגית (אורגני רקבובי) שהופרד במפעל מיון או שהופרד בתחום משק הבית ("במקור").
- 2.1.7. "תשטיפים" - נוזלים שבאו במגע עם הפסולת או נבעו ממנה, בין אם מקורם בפסולת או במקור אחר.

2.2. ביאור סימנים בתשריט

גבול התכנית	: קו עבה רצוף בצבע כחול
גבול האתר	: קו עבה רצוף בצבע שחור
שטח למתקנים הנדסיים	: שטח צבוע פסים אלכסוניים סגולים ואפורים לסירוגין
שטח חקלאי	: שטח צבוע פסים אלכסוניים ירוקים
אזור חניה/שטח לעיצוב נוף	: שטח מטויח בפסים בצבע אדום וירוק לסירוגין
שטח לדרך מאושרת/קיימת	: שטח צבוע חום בהיר
שטח לדרך מוצעת	: שטח צבוע אדום
מספר הדרך	: מספר ברביע העליון של עיגול בתחום הדרך
רוחב זכות הדרך	: מספר ברביע התחתון של עיגול בתחום הדרך
קו הבניין בשטח שממין לדרך	: מספר ברביע הימני של עיגול בתחום הדרך
קו הבניין בשטח שמשמאל לדרך	: מספר ברביע השמאלי של עיגול בתחום הדרך

2.3 טבלת שטחים וייעודי קרקע

ממצב מוצע		ממצב קיים/מאושר		הייעוד
% מסה"כ שטח התכנית	שטח בדונם	% מסה"כ שטח התכנית	שטח בדונם	
		99%	200	שטח חקלאי
1%	2	1%	2	שטח לדרך מאושרת/קיימת
99%	200			שטח למתקנים הנדסיים
100%	202	100%	202	סה"כ

תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 לקומפוסט משואה

פרק 3 - הוראות התכנית

3.1. כללי

לא יינתן היתר להקמת בניין ולא ישמש שום קרקע או בניין הנמצאים בתחום התכנית לשום מטרה שהיא פרט לשימושים המפורטים בתכנית זו, ברשימת השימושים המותרים לגבי האזור שבו נמצאים הקרקע או הבניין.

3.2. ייעודי הקרקע

3.2.1. שטח למתקנים הנדסיים

- שטח לקליטה, טיפול, ניקוי וייצור קומפוסט מסוגי הפסולת הבאים:
- המקטע האורגני-רקבובי שהופרד מפסולת עירונית מוצקה
 - המקטע האורגני-רקבובי שהופרד במקור מפסולת עירונית מוצקה
 - בוצת מכוני טהור שפכים עירוניים
 - גזם עירוני, חקלאי וגנני
 - פסדים
 - ריסוק גזם
 - אחסון קומפוסט, בוצה, גזם וגזם מרוסק

בשטח התכנית יותרו השימושים, התכליות, הפעילויות והפעולות הבאות:

- עבודות עפר, הדרושות להכשרת האתר ולהקמת התשתיות הנלוות לרבות חפירה ומילוי.
- עבודות להתקנת מערכות איטום קרקע ומתקני ניקוז, איסוף וסילוק /או טיפול בתשטיפים לרבות אמצעי איסוף, אגירה ואידוי באמצעות תעלות ובריכת תשטיפים, ציוד שאיבה וכד'.
- קליטת פסולת אורגנית, בוצת מט"שים או גזם, מיונה והכנה לתהליך הקומפוסט. לא תותר קליטה באתר של בוצות שפכים שלא עברו תהליך ייצוב במט"ש, לפני פינויים אל האתר.
- קליטת חומרים אורגניים, שהם מוצרי הגלם לייצור הקומפוסט, ערבוב החומרים, בניית ערימות התהליך, היפוך, הרטבה, בקרת התהליך, אחסון תוצרי הטיפול וכיו"ב.
- הקמת מתקנים לייצור מייטבי קרקע ודשנים אורגניים מן הפסולת שתעובד באתר.
- הקמת מבנים ומתקנים יבילים או קבועים: משרדים, שירותים, חדר אוכל, הלבשה ומבנים לרווחת העובדים, מאזני גשר, גידור, שילוט, תאורה, סככות לטיפול בציוד הנדסי כבד, מבני ואחסנה לציוד ומתקנים הנדסיים נלווים.
- הקמת מבנים או סככות או חממות לצורך קליטת הפסולת מיונה, ניפוי ועיבודה וזאת כאמצעי למניעת מפגעים סביבתיים.
- מבנים לחיבור חשמל, ללוחות חשמל ובקרה
- הקמת מתקן לשיטפת משאיות.
- הקמת תשתיות הנדסיות לרבות כבישים, חניות, מדרכות ומשטחים סלולים באספלט ובטון, מערכות אספקת מים, כיבוי אש, מתקני ניטור מזהמים.
- הקמת גדרות, שערים, שילוט, קירות תמך, מסלעות, מתקני ניקוז מי נגר עילי, מתקני בטיחות, ביטחון, תאורה, דרכים, תשתיות, מדרכות, גינון וכו'.
- הצבת מתקן תדלוק ומיכל דלק בנפח של עד 15,000 ליטר מונח בתוך מאצרה בעלת קיבולת של 110% מנפח המיכל.
- הצבת מתקנים הנדסיים לייצור אנרגיה חלופית.
- פעולות שיקום נדרשות, כיסוי אדמה, הסדרת שיפועים, נטיעה, שתילה וזריעת מיני צומח.
- התקנת מערכות השקיה לרבות מתקנים וצנרת לשאיבה ולאספקת מים, שלוחות טפטוף, ראשי מערכת וכיו"ב.
- פעולות /או שימושים אחרים טעונים קבלת אישור מוקדם של קמ"ט איכות הסביבה.

תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 לקומפוסט משואה

3.2.2. שטח לדרך מאושרת/קיימת

שטח עליו חלה תכנית מאושרת המייעדת אותו לדרך או שטח בו קיימת ופועלת דרך, המשמשת את הציבור ותושבי האזור בעיקר לתנועה של כלים חקלאיים ובטחוניים.

3.3. טבלת זכויות בניה

גובה מירבי למתקנים (מ')	גובה מירבי למבנים (מ')	קו בנין אחורי (מ')	קו בנין צידי (מ')	קו בנין קדמי (דרומי) מ'	אחוז בניה מירבי	שטח המגרש (מ"ר)	ייעוד
25	12	4	4	6	35%	200,000	מתקנים הנדסיים

3.4. הוראות להקמת האתר - עבודות עפר והכשרת השטח

במסגרת עבודות העפר והכשרת השטח לקליטה וטיפול בחומרים תותרנה הפעולות הבאות:

- חישוף וחפירה ליישור והרחבת משטחי עבודה ותפעול, בתנאים הבאים:
 - החומר הנחפר ישמש את האתר עצמו, ככל הניתן.
 - לא תותר מכירת חומרי/עודפי חפירה.
 - שכבת החישוף תישמר באתר לצורכי טיפול נופי בתחומו.
- סלילת רמפות ודרכי גישה אליהם
- התקנת מערכות איטום וניקוז תשטיפים.
- התקנת מתקנים ואמצעים להובלה וסילוק תשטיפים.
- התקנת מערכות ומתקני ניקוז נגר עילי.
- הכשרת משטחים להצבת מבנים ומתקנים.
- סלילת כביש גישה.
- הנחת מערכות תשתית (חשמל, מים, תקשורת) וניטור.
- התקנת מערכות לטיפול, ניקוי וייצור קומפוסט.

תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 לקומפוסט משואה

פרק - 4 תנאים מיוחדים ואופן ביצוע התכנית

4.1. תנאים למתן היתרי בנייה

בסמכות הועדה להנפיק היתרי בנייה בתחום התכנית.

- היתרי הבנייה יונפקו על סמך תכנית בינוי הכוללת :
 - פירוט של עבודות העפר והכשרת שטח האתר.
 - פירוט של עבודות, מערכות ואמצעי איטום למניעת חלחול, ניקוז וטיפול בתשטיפים.
 - העמדת המבנים והמתקנים המתוכננים בתחום האתר.
 - חתכים אופייניים.
 - אמצעי ופרטי גידור ושילוט.
 - פירוט של דרכי הגישה לאתר והסדרי התנועה אליו.
 - הצגת דרכים פנימיות וחניות.
 - פירוט של מערכות ומתקני ניקוז מי נגר עילי.
 - פירוט של מערכות התשתית המתוכננות.
 - פתרון מוסדר לסילוק שפכים סניטריים.
- תנאי למתן היתר בניה, אישור קמ"ט איכות הסביבה
- תנאי למתן היתר בניה, תכנית ביוב מאושרת ע"י קמ"ט איכות הסביבה ובכפוף לאישור הגורמים המוסמכים.
- תנאי למתן היתר בנייה, אישור קמ"ט איכות הסביבה לתכנית ניטור השפעות האתר על מקורות המים בסביבתו.
- קמ"ט איכות הסביבה, מוסמך להתלות כל היתר בניה שניתן מתוקף התכנית או להתנותו בביצוע פעולות נוספות וכן להטיל מגבלות תפעוליות על השימושים באתר, והכל בהתאם ובכפוף להוראות הקבועות בדין

4.1.1 תנאים להפעלת האתר

- הפעלת מתקנים חדשים, שאינם חלק מפעילות הקומפוסטציה והפסולת הנלוות אליה, ולרבות שימוש במקרקעין בהתאם להוראות התכנית ובתחומה, יותנו בקבלת אישור מראש של קמ"ט איכות הסביבה.
- קמ"ט איכות הסביבה, מוסמך להורות על הפסקת הפעילות באתר במקרה שהאתר פעל בניגוד להוראות התב"ע ורישיון העסק.
- קמ"ט איכות הסביבה מוסמך להורות על ביצוע בדיקות, סקרים וכל פעולה הנדרשת למניעת הפגיעה בסביבה.

4.2. תעודת גמר

- חיבור האתר לתשתיות (מים, חשמל, תקשורת וכד') יתבצע במסגרת עבודות ההכשרה.
- חיבור המבנים לתשתיות (מים, חשמל, תקשורת וכד') יתבצע לאחר שיינתן אישור בכתב מקמ"ט איכות סביבה, שהכשרת האתר בוצעה ע"פ התכנית והיתר הבניה והוא מתאים לפעולה.

תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 לקומפוסט משואה

4.3. אחריות תפעולית

האחריות לתפעול השוטף של האתר, על המערכים המתוכננים בו, כולל ביצוע דרישות תכנית זו והנחיות המנהא"ז והרשות הסביבתית הינה על מבצע התכנית.

4.4. תשתיות

4.4.1. גידור ושילוט

סביב האתר תותקן גדר ובכניסה שער. בכניסה לאתר ולאורך הגדר יותקנו שלטים המגבילים כניסת זרים ומציינים את פרטי מפעילי האתר ושעות פתיחתו.

4.4.2. דרך גישה לאתר ודרכים פנימיות

על מבצע התכנית לסלול את דרך הגישה בהתאם לתכנית זו.

- הדרכים הקבועות, הכוללות את הגישה לאתר ואת מסלולי הכניסה והיציאה באזור השירותים, תהיינה סלולות ברוחב 7 מ', לפחות.
- דרך התחזוקה בהיקף האתר תהיה סלולה בשכבת מצעים מהודקים ברוחב של 4 מ' לפחות.

השמירה על רמת ותפקוד הדרכים תיעשה ע"י נקיטה בפעולות ובאמצעים הבאים:

- עריכת ביקורת ויזואלית על שלמות ותקינות מבנה דרך הגישה לאתר, הדרכים הפנימיות בתחום האתר ומשטחי התפעול (לרבות על שכבות מבנה המשטחים) ניקוז ואיטום.
- ביצוע פעולות תחזוקה ותיקוני פגמים בדרכים ובמשטחים באופן מידי עם גילויים במהלך הביקורת הוויזואלית.

4.4.3. חנייה

החנייה תהיה על פי התקנים והנהלים הקיימים ובאישור המפקח על התעבורה ומהנדס המועצה.
כל החנייה תהיה בתחום המגרש.

4.4.4. איסור בנייה מתחת ובקרבת קווי חשמל

לא יינתן היתר בנייה למבנה או חלק ממנו מתחת לקווי חשמל עיליים אלא על פי התקנות, שבסמכות קמ"ט אנרגיה במינהל האזרחי.

4.4.5. מרכיבי בטחון

מבצע התכנית מתחייב להקים על חשבונו את כל ההתקנים שגורמי הבטחון (מפקדת ההגמ"ר) ידרשו לצורך ביטחון האתר והאנשים.

תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 לקומפוסט משואה

4.4.6. מתקנים לייצור אנרגיה

הגשת בקשה להקמת מתקנים לייצור אנרגיה" מתחדשת "בתחום התכנית טעונה אישור מוקדם של הרשות הסביבתית המוסמכת.

הקמת מתקנים לייצור אנרגיה מדלקים פוסיליים מיובאים אל האתר כגון מזוט, גפ"מ וכיו"ב טעונה אישור של הנהלים המוסמכים העדכניים והחוקיים ככל שיקבע במוסדות המינהל האזרחי.

פרק 5 - הוראות הפעלה ושמירה על איכות הסביבה

5.1. כללי

הפעילויות באתר תלווינה ע"י יועץ מומחה לנושא טיפול בפסולת מוצקה. קליטת חומרי הגלם והטיפול בהם באתר יבוצעו בהתאם לנוהל שיעוגן בתוכנית ההפעלה של האתר.

- תותר כניסת פסולת אורגנית פריקה ביולוגית בלבד.
- פסולת המוגדרת אסורה ומסוכנת תפונה מהאתר מיד עם זיהויה.
- שפיכה של חומר גלם תבוצע במקומות המיועדים לכך בלבד.
- תנקטנה כל הפעולות הנדרשות לשמירת התנאים המתאימים לקיום תהליך הטיפול.

5.1.1 ניקיון האתר

- האתר יגודר על-ידי גדר רשת, באופן שיצמצם את האפשרות לפיזור חומר גלם/קומפוסט מוכן אל מחוץ לשטח האתר ולמניעת כניסת בע"ח וגורמים שאינם מורשים.
- שאריות פסולת מתהליך הקומפוסטציה יפונו לאתר סילוק/טיפול בפסולת מורשה.

5.1.2 מזיקים

- תעלות הניקוז תבדקנה ותתוחזקנה במידת הצורך, באופן שוטף על מנת לוודא שהן נקיות ומוסדרות למניעת היווצרות מקווי מים.
- בריכת התשטיפים תטופל, במידת הצורך, באמצעות ריסוס למניעת התפתחות יתושים.
- במקרה של גילוי מזיקים ינקטו אמצעים לטיפול במזיקים ובבתי הגידול שלהם ובמידת הצורך תנקטנה פעולות להדברת המזיקים.

5.1.3 כניסת חומר מסוכן או פסולת לא מאושרת

פסולת המוגדרת אסורה ומסוכנת תפונה מהאתר מיד עם זיהויה. הטיפול והפינוי ייעשו רק על ידי הגורמים המורשים לכך ועל פי הנהלים הקבועים בתקנות רישוי עסקים (סילוק פסולת וחומרים מסוכנים) – התשנ"א.

תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 לקומפוסט משואה

5.1.4 מניעת גלישת תשטיפים מהבריכה

במידת הצורך יסוחררו עודפי תשטיפים מהבריכה על ערמות הקומפוסט.

5.2. הוראות הפעלה

5.2.1. קליטת החומרים באתר

האתר יהיה מורשה לקלוט חומרים אורגניים (פריקים ביולוגית)

משאיות, המובילות חומרים לאתר, תזוהינה, תישקלנה ותרשמנה ע"י בקר הכניסה (השוקל) עם כניסתם לאתר. הבקרה והרישום בשער הכניסה לאתר של כמויות החומר, סוגיהן ומקורן, נועדו, בין היתר, לאיסוף מידע לצורך:

- המשך תכנון העבודה באתר.
- קביעת סוגי החומרים בהתאם למקורות הייצור.
- מעקב על כמויות החומר בהתאם לאזורים הגיאוגרפיים השונים בתחום השירות של האתר.

הרישום הממוחשב יכלול את הפרטים הבאים:

- תאריך
- מספר לוחית זיהוי הרכב
- שם הנהג
- כמות החומר המובלת ברכב (נפח או משקל)
- מקור המטען וסוגו על פי הרישום בתעודת המשלוח או מפי נהג הרכב
- סיבת החזרת המטען לשולח, אם הוחזר לשולח

תכולת כלי רכב אלה תיבדק בדיקה ויזואלית ע"י בקר הכניסה, שיוצב בסמוך לשער הכניסה לאתר. כל כלי הרכב המובילים חומרים אל האתר וממנו יצולמו במצלמות וידאו ונתוני הצילום יישמרו במשך 6 חודשים.

בגמר תהליך הקליטה והרישום המשאיות תנותבנה ע"י בקר הכניסה ו/או באמצעות שילוט מתאים אל משטח התפעול הפעיל במערך הייצור על גבי דרכי עפר פנימיות (תפעוליות). הכוונת המשאית בתחום משטח התפעול הפעיל תיעשה ע"י המפעיל.

כלי הרכב ינוע אל משטח התפעול היומי ויפרוק את המטען במקום המסומן או בהתאם להוראות המפעיל במקום.

מפעיל הציוד ההנדסי באזור/משטח הפריקה יפזר באמצעות כף הכלי ההנדסי את ערימת החומר ויערוך סריקה ויזואלית על מנת לבחון אם לא הובאו לאתר חומרים האסורים לקליטה בו.

במידה והמפעיל ימצא כי אכן הובאו לאתר חומרים האסורים לקליטה, חומרים אלו יועמסו על גבי משאית ויירשם דיווח מפורט. לאחר שאושר למשאית לצאת את שטח התפעול היומי, היא תנוע חזרה אל מערך הכניסה, תצא את האתר דרך בקר הכניסה.

האתר רשאי לפעול 24 שעות ביממה, 7 ימים בשבוע.

תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 לקומפוסט משואה

5.2.2. חומרים מסוכנים

- א. במקרים של ניסיון להכניס חומרים מסוכנים לאתר, יש ליידע את קמ"ט איכות הסביבה באופן מיידי.
- ב. בתחום האתר יימצאו מתקני אצירה מתאימים לאחסון זמני של חומרים מסוכנים או החשודים ככאלה עד פינויים לאתר מאושר לסילוק פסולת רעילה.
- ג. באם נתגלו בתחום האתר חומרים מסוכנים או חשודים ככאלה – ידאג בעל העסק לטפל בהם באמצעות כוח אדם מוסמך ומיומן בהתאם לתקנות רישוי עסקים (סילוק חומרים מסוכנים התשנ"א - 1991).

5.2.3. שמירת הניקיון

שמירת הניקיון בתחום האתר, בגבולותיו ובדרך הגישה תיעשה ע"י נקיטה בפעולות ובאמצעים הבאים:

- משטחי עבודה ושקילה, הפנויים מערימות אחסון זמני, ינוקו בסופו של כל יום עבודה כך שלא יושארו בהם שאריות חומרים או פסולת.
- חומרים או פסולת שהתפזרו בשטח האתר ייאספו בסיום כל יום עבודה ויועברו לטיפול באתר או יפנו לאתר טיפול מתאים.
- בתום יום העבודה תבוצע סריקה לאורך הדרכים והגדרות המקיפות את האתר לאיסוף פסולת קלה שהתעופפה ברוח.
- הדרכים הקבועות באתר ומשטחי התפעול ייסללו או יורטבו מעת לעת בחומר המונע פיזור אבק.
- טיאוט הכניסה לאתר ייעשה בתדירות של פעמיים בשבוע, לכל הפחות.
- האתר יגודר או יוקף בסוללת עפר בגובה 2 מ' לפחות. תקינות ושלמות הגידור והסוללות תיבדקנה בתדירות של אחת לשבוע.
- התקנת גיבון ונטיעות באתר לשם יצירת חזית אסתטית לאתר באזור הכניסה, לאורך הגידור ההיקפי ובשטחים פנויים נבחרים.
- האתר ישולט בשלטי אזהרה ברי קריאה. הימצאות ותקינות השלטים תיבדקנה אחת לחודש. השילוט יכלול התראה מפני יצירת מפגעי ניקיון בגבולותיו והשלכת פסולת ברבים וכן בשלטים המורים על שמירה קפדנית על הבטיחות בתחום האתר ובדרך הגישה אליו.
- מהירות הנסיעה בכבישים הסלולים בתחום האתר וסביבתו הקרובה תוגבל ל 30-קמ"ש ומהירות הנסיעה בדרכי העפר תוגבל ל 20-קמ"ש.
- התקנת שילוט מתאים להכוונת כלי רכב לאתר.
- הטלת חובה והקפדה על כיסוי המטען המובא לאתר. תיאסר הכניסה של כלי רכב שאינם מכוסים, למעט מכולות הנושאות בוצה גולמית, ויינקטו צעדי עונשין שונים כלפי נהגים שהגיעו לאתר כאשר הפסולת איננה מכוסה כראוי.
- פריקת המטען, המיועד לטיפול, תורשה אך ורק בתחום אזורי קליטה מוגדרים ועל פי הנחיות מפעיל האתר.
- אזור הכניסה, לרבות סביבת המבנים ינוקו בסוף כל יום עבודה.

תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 לקומפוסט משואה

5.3. הוראות והנחיות לנקיטת אמצעים להסדרה ולטיפול במתקני ניקוז מי נגר עילי

5.3.1 הוראות למניעת חלחול תשטיפים

5.3.1.1 איטום משטחי הקומפוסט

- כל המשטחים המיועדים לערימות קומפוסט יאטמו באופן שימנע מגע בין הקומפוסט לקרקע התשתית וחלחול תשטיפים דרך מערכת האיטום.
- משטחים המיועדים לערימות הקומפוסט יאטמו כדלקמן (מלמעלה למטה):
 - שכבת חוואר מקומי מהודק הידוק מבוקר בעובי 10 ס"מ,
 - שכבת חוואר מקומי מהודק הידוק מבוקר בעובי 20 ס"מ,
 - שתית – מהודקת הידוק מבוקר לעומק 20 ס"מ.

5.3.1.2 איטום בריכת התשטיפים

- בריכת התשטיפים תיאטם בקרקעית ובדפנות ע"י מערכת איטום כפולה, בהתאם לדרישות בתקנות המים התשנ"ז 1997 (מניעת זיהום מים, בריכות אידוי ואגירה).
- מערכת האיטום תכלול את המרכיבים הבאים (בסדר מלמעלה למטה):
 - יריעת איטום ראשית, עשויה HDPE בעובי 1.5 מ"מ ומתחתיה,
 - רשת ניקוז/ניטור, עשויה HDPE בעובי 5 מ"מ ומתחתיה,
 - יריעת איטום משנית, עשויה HDPE בעובי 1.5 מ"מ ומתחתיה,
 - שתית חפירה מהודקת ומוחלקת.

5.3.2 הוראות לביצוע ניקוז

5.3.2.1 מניעת חדירת נגר עילי

מפעיל האתר יתחזק את סוללות ותעלות ההגנה בהיקף האתר למניעת חדירת נגר עילי נקי לתחום האתר.

5.3.2.2 ניקוז בתחום האתר

כל מי הגשם היורדים בתוך תחום האתר ייחשבו כתשטיפים ויאספו ויועברו לטיפול בבריכת התשטיפים.

5.3.3 הוראות לאיסוף, טיפול וסילוק תשטיפים

תשטיפים שיווצרו בתחום האתר יאספו במערכת של תעלות וצנרת ויועברו אל בריכת אידוי ייעודית, באופן שימנע גלישה של תשטיפים אל מחוץ לאתר.

5.4. הוראות והנחיות לנקיטת אמצעים למניעת זיהום אוויר, ריחות ודליקות

הפעולות והאמצעים שיינקטו למניעת מטרדי זיהום אוויר, ריחות ודליקות יהיו כמפורט להלן:

תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 לקומפוסט משואה

מניעת מפגעי אבק

- דרכי עפר וערימות עפר יורטבו מעת לעת על פי הצורך כדי למנוע אבק מתנועת גלגלי המשאיות המובילות פסולת ועפר ומהציוד המכני שיפעל באתר.
- ריסוס דרכי מצעים בחומרים המונעים היווצרות אבק.
- מהירות הנסיעה באתר תוגבל ל 25 קמ"ש .
- משאיות עמוסות עפר תיכנסנה לאתר כשהן מכוסות .
- סלילת כבישים קבועים באספלט .

מניעת מפגעי ריחות

- חל איסור על קליטת חומרים בעלי ריח חריף ויוצא דופן .
- הקפדה על ביצוע היפוך בתדירות מתאימה של ערימות התהליך .
- סקר ריחות יבוצע עפ"י דרישת קמ"ט איכות הסביבה

מניעת התפרצות דליקות

- חל איסור חמור על קליטת חומרים דולקים או פולטי עשן .
- חל איסור חמור על הבערת אש בתחום האתר .
- כיסוי מידי של חומרים בעלי פוטנציאל להידלקות ספונטנית .
- באזור התפעולי תימצאנה בכל עת ערימות עפר בכמות של 100 מ"ק, לפחות לכיבוי שריפות.
- היה ופרצה שריפה, יש לכבותה מיידית ע"י כיסוייה בעפר .
- ברשות מפעילי האתר תימצא רשימת קשר עם גורמים, אשר יסייעו בעת פריצת דליקה, כגון שירותי הכבאות, קבלן עבודות עפר, מגן דוד אדום ועוד.
- יש ליידע את הרשות הסביבתית המוסמכת על כל אירוע שריפה באתר.

5.5. הוראות לתפעול ולתחזוקת מערכות ומתקני תשתית (שפכים, תשטיפים, כיבוי אש, חשמל)

הפעולות והאמצעים בהם יש לנקוט לתפעול ולתחזוקת מערכות ומתקני התשתית באתר יכללו כמפורט להלן:

- ביצוע בדיקות תקינות מערכות ומתקני שאיבת התשטיפים ובדיקות תקינות מערכות ומתקני ניטור הדליפות של מערך הייצור ומערך איסוף התשטיפים בתדירות של אחת ליום בתקופת הפעלת המערכות.
- ביצוע בדיקות תקופתיות של מערכות, מתקנים וציוד אלקטרו-מכני דוגמת משאבות וכד' וכן תבוצענה פעולות אחזקה מונעת, הכל על פי הוראות היצרן.
- מתקנים לכיבוי אש יבוקרו ויתוחזקו עפ"י הנחיות שירותי הכבאות המוסמכים.
- תבוצע ביקורת שוטפת בתדירות חודשית לתקינות ולניקיון שוחות ומתקני חשמל באתר.
- לקראת סיום עונת הקיץ תרוקן באופן יזום מערכת איסוף התשטיפים לחלוטין, התחתית ודפנותיה ינוקו.
- במצב כזה תיערך ביקורת ויזואלית על תקינות ושלמות מערכות האיטום, הניקוז והניטור . במידה ויימצאו פגמים או ליקויים, הם יתוקנו והמתקן יוחזר לכשירות עד תחילת עונת הגשמים.
- הפעולות תבוצענה בפיקוח ועל פי הוראות המפקח מטעם הרשויות המוסמכות המפקחות על תפקוד האתר. כל הפעולות תירשמנה בספר האתר, באחריות מנהל האתר.
- תנאי לקבלת היתר בנייה, מערכת ביוב, טיפול וסילוק תשטיפים מאושרת ע"י קמ"ט איכות הסביבה.

תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 לקומפוסט משואה

פרק 6 - חתימות

בעל זכויות בקרקע:

מרכזת תלמי חינוך ומדידות
הממונה על הרכוש הנטוש
הממשלתי באיו"ש
7.7.19

יוזם התכנית:

מועצה אזורית ערבות הירדן,

מבצע התכנית:

הועדה המקומית לתכנון ובניה ערבות הירדן ואו מי מטעמה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
בקרת הירדן

עורך התשריט : אבישי טאוב

אבישי טאוב
מנהל תכנון וניהול יחידת נדל

אפיק
הנדסת סביבה והנדסת מים
הנדסת חשמל ותשתיות
08-6460914

מתכנן האתר : "אפיק" - נמרוד חלמיש

מוצג 3

העתק פרוטוקול הדיון שהתקיים
בנוגע לתוכנית בוועדת המשנה
לאיכ"ס

עמ' 40

מדינת ישראל
יחידת סמך משרד האוצר

ועדת המשנה לאיכות הסביבה
מועצת התכנון העליונה

פרוטוקול ישיבה מספר 2019001

תאריך הישיבה : יום רביעי , ט"ו אדר א תשעט , 20/02/2019
פרוטוקול ישיבה מספר 2019001 מקום הישיבה : מנהל אזרחי איו"ש לשכת התכנון המרכזית
-אולם מת"ע- בית אל

עמוד: 2
תאריך: 13/03/2019

מועצת התכנון העליונה, ועדת המשנה לאיכות הסביבה
פרוטוקול ישיבה מספר : 2019001 תאריך הישיבה : 20/02/2019

מספר	שם	סטטוס
1	בקשה - יוש/ תסקיר/ בוסתני חפץ : תסקיר השפעה על הסביבה אזה"ת בוסתני חפץ – תכנית ת/158	נדון
2	בקשה - יוש/ 7000982927 : תכנית ביוב אזה"ת בוסתני חפץ – תכנית ת/158	נדון
3	תוכנית - יוש/ 4 /300 /58 : תכנית מתאר מפורטת קומפוסט משואה 58/300/4	נדון

חברי הועדה

אליעזר שוורץ, לשכת התכנון, יו"ר הועדה
דניאל גולדהמר, ע' יועמ"ש איו"ש
מאיה שולמן, נ' רת"ח תשתית
לב סטרנין, נ' איכות הסביבה (נושאים 1, 3)
נינה לויבסקי, נ' איכות הסביבה (נושא 2)
מיכל אריאל, נ' שר הבטחון

משקיפים

נופר סבת, נ' רת"ח תשתית
מתן ברוק, ע' יועמ"ש איו"ש
יוני שרון, ס' מנהלת לשכת התכנון
איצ'ה מאיר, איגוד ערים לאיכות הסביבה שומרון

1. בקשה - יוש/ תסקיר/ בוסתני חפץ : תסקיר השפעה על הסביבה אזה"ת בוסתני חפץ נדון

מוזמנים

אדר' אבי גיבור
אופיר – עורך התסקיר - משרד לשם-שפר – משרד לאיכות הסביבה
יהודה אלקלעי, מהנדס המו"א שומרון
איתי מרבל, אדריכל המועצה

יוני, סגן מנהלת ל' אזור התעשייה בוסני חפץ באבני חפץ סמוך לכביש 557 בין טייבה לאבני חפץ אזו"ת. מחולק ל-2 חלקים:
התכנון: אזור תעשייה עם מסחר והמט"ש, 2. תחנת דלק ואזור מסחרי.

התוכנית אושרה להפקדה בוועדת משנה להתיישבות, בין התנאים היה צורך לאשר את התסקיר ואת תכנית הביוב בוועדת משנה לאיכות הסביבה.

אדר' התכנית מדברת על שלביות - 3 שלבים: שלב א' – האיזור המזרחי והאיזור שמצפון לכביש 557, שלב ב' השלמה לכיוון מערב (של האונה הצפונית), שלב ג' האיזור הדרומי.

עורך התסקיר מציג את המצגת. התסקיר הוגש בינואר 2019. משרד התמ"ת ב-15 לינואר העביר את אישורו. התסקיר עבר כמה גלגולים עד שהגענו לגרסה הנוכחית.

תקנון התב"ע – גם פה היו כמה תיקונים. התקנון המעודכן כבר הופץ. יש נספחים לתסקיר.

מציג את תיאור התכנית.

במסגרת התכנית מתוכנן לקום המט"ש. התסקיר נערך על בסיס הנחיות משנת 2016 שקיבלנו מלב (נ' קמ"ט איה"ס).

מציג את המצב הקיים על המפה.

מציג את ההיבטים הסביבתיים שנבדקו.

מציג המלצות להוראות התכנית.

יועמ"ש	קיימים מסמכים סביבתיים כגון: תסקיר השפעה, דו"ח אקוסטי?
עורך	התסקיר בחן את כל הנושאים ומה נדרש כדי למנוע חריגה מערכים בעתיד. ניתנו הנחיות גם בגוף התסקיר וגם בגוף התקנון לעמידה בתנאים. זה נכון לכל סעיף. כגון: אקולוגיה, רעש, מערכת הניקוז, קרינה אלקטרונית, ועוד. יש מסמכים לכל נושא בתסקיר. הכל נמצא בתסקיר שיאושר ויפורסם.
לב	נעשתה עבודה מעמיקה, התייחסנו לכל הסעיפים וההיבטים הסביבתיים. לדוגמא: בגלל שמדובר בשטח פתוח, חייבנו שהאיכלוס של שלב ג' חייב אישור קמ"ט איכות הסביבה.
יועמ"ש	אתה חושב שהתכנית עומדת בסטנדרטים ?
לב	כן.
יו"ר	האם יש מפעלים שכבר הביעו התעניינות להיכנס לאזור?
מהנדס	פניות יש כל הזמן. כרגע אנו אומרים לכולם להמתין. אנו נמצאים כרגע בתהליך של גיבוש. אזור תעשייה ברקן היום הוא מלא, יש בקשות של עוד 350 דונם בברקן, ואנשים מתעניינים באזור זה. תוקם מנהלת שתקבע קריטריונים לאיזה מפעלים מותר להיכנס.
יו"ר	מה רמת פיתוח השטח שתהיה עד האיכלוס? המקום הוא גבעה תלולה בעלת יכולת אספקת חצץ אולי רווחית, האם המקום יפותח לרמה של פלטה ונקבל מחצבה לאורך שנים רבות של פיתוח?
מהנדס	לפני כשבע שנים כשחידשנו את תהליך קידום התב"ע הזו, התכנית הראשונית דיברה על חציבה והנחת הפלטה, ליישר את הגבעה ולהשתמש בחומר כי הוא חומר טוב, ולעשות שם מחצבה. לאורך השנים, אנו כמועצה יחד עם דניאל חלימי (ס' מנהל ל' התכנון דאז), שינינו את התפיסה התכנונית בנושא זה. אנו מעוניינים שהשטח ישמש ויפותח כאיזור תעשייה מהר ככל האפשר, ולא כמחצבה שרק אחרי כמה שנים תהפוך לאזור תעשייה. ניתן לראות בחתכים של מסמך הבינוי - יש הצמדות לקרקע טבעית, לא יורדים מטרים רבים בחפירות. מציג את נספח הבינוי. מציג את קו הקרקע הטבעי, רק בשיא הגובה יורד מעט (כ 10-15 מ') אבל עדיין שומר את הטופוגרפיה.
לב	יש מאזן עפר בתסקיר.
מהנדס	הכוונה היא להקים פה איזור תעשייה ולא מחצבה.
אופיר	לגבי המגרסה הסמוכה – נעשה לה תסקיר השפעה נפרד לה. ובתסקיר יש התייחסות לאיך המגרסה משפיעה עלינו, מבחינת רעש ואוויר.
יו"ר	היא קטנה פיסית בתיאור במנה בתשריט אבל יש לה פוטנציאל אדיר של שינועי עפר בעתיד הקרוב-רחוק ולכן היא משהו מאוד מסיבי.
לב	אנו הגוף שאחראי גם על המגרסה הזו.
אדר'	דרכי הגישה אליה הם מבחוק.
מהנדס	מדרום לתכנית תוכנן חניון בהנחיית לשכת התכנון שיאפשר חיבור של שטח המגרסה גם לאיזור התעשייה.
יועמ"ש	יש מענה תחבורתי גם למגרסה וגם לאיזור התעשייה?
מהנדס	יצרנו שני חניונים בכניסות לאיזור התעשייה. והוספנו בכניסה לשטח המגרסה אפשרות נוספת של חניון.

יור	המדידות העדכניות מראות בניה שמתקרבות לאזור התעשייה (כנראה בלתי חוקית פלסטינית בגבעה הדרומית) האם היא היתה ידועה בהכנת התסקיר?
עורך	התסקיר מתייחס לבניה זו ונותן הנחיות למניעת מפגעים חיצוניים. יש התייחסות לבית הספר שקיים באזור.
יור	אתה מכיר את הבניה מסביב?
לב	אם זו בניה בלתי חוקית, התסקיר לא מתייחס אליה.
עורך	אנו התייחסנו למצב הקיים נכון לשנים 2017-2018. כולל כל הקיים בשטח. חוקי או לא.
יועמש	מה מרחק בית הספר מאזור התעשייה, מספיק מרוחק?
לב	כן.
איצ'ה	יש שם בי"ס שהוא מרוחק כמדומני כק"מ 1 מאזור התעשייה. בנוסף לזה, חל שם חוק עזר מחצבות של האיגוד ובגלל הקירבה לבי"ס זה איזור רגיש שחל עליו חוק זה, ולכן יהיו כאן מגבלות נוספות. זהו חוק עזר של יישובי השומרון שחל עליו.
לב	העברה לשלב ג' מחייב אישור קמ"ט איכות הסביבה ושלביות זו כתובה בתסקיר שהוא חלק ממסמכי התכנית. וכל הבניה המדוברת היא בסמוך לשלב ג'.
יוני	מבקש שנושא השלכיות ייכנס להוראות התכנית.
עורך	זה נרשם בתקנון התכנית. מקריא בפני חברי הוועדה.
יוני	עכשיו התברר שהמדידה היא משנת 2015 – מבקש עדכון מדידה. מבקש מהמועצה שהתסקיר יפורסם יחד עם מסמכי התכנית ומבקש להעביר תסקיר חתום ע"י המתכנן הסביבתי (לב) וגם תקנון חתום על ידו. ובנוסף, גם את נספח הביוב.
מהנדס	שאלה – רוצה להבין את חלוקת התפקידים בין המנהלת לבין איגוד ערים? בהוראות התכנית נכתבו הנחיות למנהלת. הוועדה עובדת בכפוף למה שכתוב בתקנון. איגוד ערים אחראי על חוק עזר והוא גם חלק מפורום הבחינה של המנהלת.
לב	לגבי תחנת תדלוק – ביקשתי שיעמוד לפי דרישות התמ"א החדשה לתחנות דלק.
יוני	יש ניסוח חדש – אעביר לכם.
לב	נעשתה עבודה של הרבה שעות על ידינו וע"י כל הצוות ואני דורש ומבקש שהמועצה והמנהלת יעמדו בכל הדרישות שכתובות בתקנון, שיהיה פיקוח בפועל. וכל הדרישות שכתבנו יבוצעו בשטח.
החלטה	התסקיר מאושר. יש להטמיע את מסקנות התסקיר בהוראות התכנית. יש לבצע מדידה עדכנית. התסקיר יפורסם יחד עם מסמכי התכנית. לפני פרסום תכנית מס' ת/ 158 להפקדה, יש להעביר ללשכת התכנון תסקיר חתום ע"י המתכנן הסביבתי וגם תקנון חתום.

מוזמנים

אדר' אבי גיבור

אופיר – עורך התסקיר-משרד לשם-שפר

יהודה אלקלעי, מהנדס המו"א שומרון

איטי מרבל, אדריכל המועצה

איגור פיסמן, מתכנן הביוב

- איגור: אספקת מים: קו אספקת מים לאורך כביש 557 קו מקורות שהוא מקור מים עתידי לאספקת המים באזור התעשייה. הוא גם מאספ מים. באזור התעשייה מתוכנן מגדל מים של 250 קוב שהוא יהווה איגום לאספקת המים. זה החלק הגבוה וזה מספיק לפי כל ההנחיות. יש לנו חיבור מים למערכת כיבוי אש. הוא מתוכנן באזור הצפוני. חב' מקורות מכירים את התכנית ולא ביקשו משהו יותר גדול.
- מבחינת ביוב: אזור התעשייה הוא על שתי גבעות, הביוב מתנקז לשני אגנים. מדובר כאן על תכנית של אזור התעשייה בלבד. שתי תחנות שאיבה מקומיות שהן מנקזות ומסניקות את הביוב למט"ש. שתי התחנות באונה הצפונית- לכיוון המט"ש הממוקם במערב התכנית. באונה הדרומית, אזורים שבגלל המגרסה מקבלים תחנות שאיבה כמעט פרטיות. כל הביוב בסופו של דבר מגיע למט"ש שישורת גם את אזור התעשייה וכן את הישוב אבני חפץ.
- איצ'ה: יש מט"ש לישוב אבני חפץ שהוא היום קרוב מאוד לבתים בתוך השכונה, כל תקלה גורמת צרות. הוא ישן ועובד חלקית מאד. האיכות היא מאוד גרועה והם מחכים לזה בכיליון עיניים.
- איגור: יש שתי חלופות. נבדקה חלופה לקחת את השפכים לאזור תעשייה ולבנות מט"ש שישורת גם אזור התעשייה וגם את אבני חפץ. יש חלופה אחרת לקחת את הביוב ל"תנובות". בדקתי את שתי החלופות, וחלופה זו זולה יותר משמעותית.
- נינה: האם בדקתם אפשרות להימנע מבניית שתי תחנות שאיבה? כי כל תחנה מהווה מפגע סביבתי.
- איגור: בדקנו וזה מינימאלי.
- נינה: שתי תחנות. גם בדרומי. אם הביוב יזרום הם יטופלו?
- איגור: תחנות אלה ייבנו כשלב אחרון ורק אם מגרשים אלה יאוכלסו.
- איגור: לכל התחנות יש את כל ההיבטים כדי למנוע כל השפעה סביבתית גם גנרטור.
- יו"ר: מבקש שחציית הנחל שתהיה בצורה בטוחה, זה נחל מרכזי בשומרון.
- מהנדס: בשלב ג' יש גשר. הקווים עוברים על הגשר למעשה.
- יו"ר: מה לגבי השיטה והאיכות.
- איגור: המט"ש מתוכנן בשני שלבים, שלב א' מדברים על הזרמה של 2000 קוב ליום. אבני חפץ ואזור תעשייה מדברים על כמעט 7000 קוב שפכים ליום. מדובר על איכות שפכים הכי גבוהה. אין שימוש במים כי אין חקלאות פה. אין לאיפה לקחת את זה. זה טיפול שלשוני. ויזרם לנחל.
- יו"ר: יש לוודא לגבי האיכות המים המוזרמים לנחל מכיוון שהנחל בהמשכו עובר בין בתים.

- נינה: איכות השפכים חייבת להיות באיכות שלשוני והזרמה לנחל. יש גם אפשרות לטהר את המים. אולי מחצבה יכולה לקחת חלק מהמים, אולי הרטבה?
- מאיה: אזור התעשייה צמוד לשטח B. הוא גובל ממש שם. האם יש בינוי שם?
- יו"ר: עורך התסקיר טוען שבדק את כלל הבינוי הסמוך הקיים.
מה המרחק בין המט"ש לבתים?
מציג את המט"ש ואת הבתים על המפה.
איגור: במרחק של 250 מ"ר אין בתים.
מהנדס: המט"ש באזור זה. המדובר בערך ב-2.5 ק"מ.
איגור: אין שם בתים.
יועמ"ש: שאלה זו רלוונטית לאו דווקא לנושא המט"ש. אשר לכל מבחן המגרש הריק, האם הם תואמים את העיקרון?
- יו"ר: המט"ש לא קיים היום.
עורך: בחנו את המקום מבחינת איכות הסביבה גם באשר להשפעת הרוחות אם זה אבני חפץ בסביבה וכן מבחינת טופוגרפיה.
- יו"ר: העיקרון הגורף להצבת מתקן טיפול שפכים - הצבתו בנקודה הנמוכה ביותר בטופוגרפיה בתכנית או במכלול התכניות שמסביב כדי לאפשר הגעה של הביוב אל המקום בצורה מקסימאלית בגרביטציה. עיקרון המנחה תמיד תכנון מט"שים.
- יוני: אני רוצה שיהיה נספח ביוב נפרד שיפורסם יחד עם מסמכי התכנית.
יו"ר: אבקש להציג את התכנית המוקטנת מס' 1/ ת/ 158 יהודה או יוני יציגו את התכנית.
מהנדס: כחלק למתן מענה לפתרון הביוב גם של אבני חפץ, הוחלט שמאחר וזה נותן מענה לאבני חפץ לקדם במקביל שתי תכניות ת/ 158 לכלל אזור תעשייה ותכנית נקודתית 1/ ת/ 158 המיועדת לתת מענה למתקן טיהור שפכים לאבני חפץ.
- נינה: יש צורך דחוף במענה לבעיית הביוב.
יוני: הועדה קבעה שניתן לפצל ולתת מענה מהיר לנושא טיפול בשפכים.
יו"ר: אתם מודעים למרחק שבין המתקן לטיפול בשפכים של אבני חפץ לבין הישוב?
- מהנדס: יש מקום סמוך יותר שהיה אפשרי להקים עליו מתקן שפכים אבל אין זה נכון להשקיע מיליונים במקום שהוא זמני.
- יו"ר: אתם מודעים לכך שהתחנה תחייב גידור ופיתוח בנפרד. במידה ופיתוח אזור התעשייה יתעכב?
מהנדס: אכן כן.
יו"ר:
- האם תרצה להשאיר אופציה בתכנית זו לאפשרות עתידית לחיבור לישראל, אם מחר יבוא איצ'ה או גורם אחר עם רעיון חדש.
איגור: מבחינה כלכלית זה הרבה יותר יקר.

- מהנדס: יש חלופה של מט"ש מקומי ויש חלופה להעביר למט"ש "תנובות".
- נינה: אי אפשר לשים עוד שפכים במט"ש יד חנה. עוד לא קבלו תקציב מהמדינה לקיים.
- מהנדס: כלכלית זה הכי משתלם.
- יו"ר: אם תעשו את התכנית הקטנה זה יעלה הון.
- מהנדס: כן זה יעלה הון, אבל יעלה הרבה יותר להעביר לתנובות.
- החלטה: תכנית סילוק שפכים מאושרת הן לתב"ע ת/158 והן לתב"ע 1/ת/158.
נספח הביוב יתווסף למסמכי התכנית לאזור התעשייה ת/158.
מסמך פרשה טכנית ושרטוט פרישת קווים יצורף למסמכי תב"ע 1/ת/158.

3. תוכנית - יוש/ 58/300/4 : תכנית מתאר מפורטת קומפוסט משואה 58/300/4 נדון

מוזמנים:

דוד אלחייאני, ראש המועצה האזורית בקעת הירדן
אבישי טאוב, עורך התכנית
נווה עין גדי, אפיק – עורכי המסמך הסביבתי
אילן פרוינד, 'ורדיס ישראל', נ. יזם
נתי קרני, תמ"מ תעשיות מחזור, נ. יזם
ערן ספיר – סמנכ"ל תמ"מ תעשיות מחזור

- יו"ר: תכנית מס' 58/300/4 משואה.
- נתי: מדובר פה על אתר לטיפול בפסולת אורגנית או לרכיב האורגני של פסולת.
- יו"ר: אתם מפעל ליצור מוצרים, לא שירות מוניציפאלי/סביבתי.
- נתי: נכון, מפעל כלכלי לייצור קומפוסט. מטרת התכנית הינה שינוי יעוד הגדרה סטטוטורית של פעילות האתר על שני רכיביו הצפוני והדרומי כמקשה אחת.
- ערן: האתר הזה מייצר קומפוסט, מחומר אורגני כולל יתקון סביבתי למנוע הטמנה של פסולת. לקומפוסט יש

מספר סוגים, סוג של בוצת מט"שים, סוג של פסולת אורגנית שבא מבתי האב, קומפוסט מזבל בעלי החיים - פרות. המפעל שלנו הוא אמור לטפל בשני סוגים, בבוצת מט"שים. ובפסולת אורגנית.

ערן יש אתר דומה לא רחוק משם, שעובד במתכונת דומה. אתר זה מתמקד בפסולת אורגנית שניהם מורשים לשני הסוגים.

לב נכון להיום הוא מטפל רק בפסולת אורגנית בלבד?

ערן כן.

יועמ"ש קיימים עוד מתקני קומפוסט באיו"ש?

לב זה אחד האתרים היחידים בארץ שמטפל בחומר אורגני שמופרד במקור או במפעלים שהוקצו לשם הפרדה. מדיניות המשרד להגנת הסביבה היא בפיתוח במפעלים כאלה. המדובר במפעל המשרת אזור וגם את ישראל לשם צמצום כמות ההטמנה ומשווק קומפוסט לחקלאים. המדיניות של משרד הגנת הסביבה לא לקדם אתרי הטמנה חדשים ולפתח או לעודד הקמת מתקני מחזור לסוגי פסולת שונים. מדובר במפעל מחזור לגבי חומר אורגני לקומפוסט

יו"ר אנו מעוניינים בהבנה של מה המשרד להגנת הסביבה מעוניין,

אבל בשבילנו התכנית הזו היא מפעל. היא ראשית מכניסה חומר גלם ומוציאה מוצר, אנו לא מאשרים תכנית זו כמעניקה שירות סביבתי מונציפלי. אנו בועדת איכה"ס כן רוצים להכיר את הרקע הסביבתי למפעל יצור כזה... התכנית היא בתחום מועצה אזורית בקעת הירדן, לכן היזמות היא ממנה ואישור הוועדה המקומית היה מקדים לדיון כאן. היזם מתפקד כאן, כמבצעת עבור המועצה. התכנית נחתמה ואושרה על ידי קמ:ט אפטרופוס עברה את ההליך אצלו. לקח זמן. יש לי שאלה: האם התכנית קימת בשטח? האם מייצרים קומפוסט בשטח כבר כיום?

ערן כן

יו"ר - בפועל התכנית קיימת בשטח. כל האזור מגודר עובדים פה כבר כ 15 שנה, החלק הדרומי כ 5 שנים האחרונות. היועמ"ש שאל את שאלת המגרש הריק, אענה כך: כי הגורמים הסביבתיים מצאו את המקום הזה מתאים למפעל קומפוסט כמקום שהוא בעיניהם הכי מתאים סביבתית להקמת מפעל כזה. הוא סמוך למפעל קומפוסט מאושר (אור) ולאחר הטמנה (טבלן). סביבתית, הוא במקום המתאים. במרחק ממפגעים ודברים שעלולים להיפגע מההליך. זה באשר להיבט התב"ע של התשריט. איזה מבנים נדרשים. האתר הוא פתוח.

ערן: כן. יש מבנה שקילה, מבנה משרדים. מבנה שקילה בכניסה לאתר, משרדים ובריכת תשטיפים.

יו"ר הוקמה תשתית מתחת לאתר שתתאים לשימושים? זאת באישור המשרד להגנת הסביבה?

ערן: כן. יש גם סככת תפעול לשירות נפעל להיתרי בניה לפי התקנון.

יו"ר היתרי בנייה בסמכות מי?

לב בסמכות הוועדה המקומית. אבל המתקנים דרושים אישור קמ"ט איכה"ס בנוסף. מתקני פסולת צריך אישור קמט. זה לפי התקנות. לשאלה בעניין מסמך סביבתי, כן, היה מסמך, שבחן את כל חלקי התכנית. בנוסף

נערך פה סקר ריחות שבחן את ההשפעה. המסקנות של המסמכים הוטמעו בתוך תקנות התכנית.	
גישות לאתר, יש צורך לבצע כבישים נוספים.	יו"ר
לא. משתמשים בקיים.	נתי
ככל שידרש על ידי קמ"ט תחבורה הסדרות לכביש הפנימי, לכביש 90 או בצומת לכביש 90 מבצע תכנית יהיה שותף מלא למימון הסדרי תנועה עתידיים בצומת לפי חלקו בתהליך. ככל שידרש.	יו"ר
הדרך הזו צריכה להיות משותפת עם כולם, עם אותן דרישות.	ערן
זה כביש גישה לתכנית תיירותית מס' 325. יש שם 4000 דונם תיירותי שלא נפתחו.	לחייאני
הקו הכחול לא מגיע לכביש 90.	אילן
זה לא משנה. יש חבות בענין הזה גם לכם.	יו"ר
יש לעשות השוואת תנאים.	ערן
הפיקוח במקום מתבצע על ידי איגוד ערים?	יו"ר
כן	איצה
יש גם נספח תחבורה?	יו"ר:
כן. (מציג).	נתי
התכנית מאושרת להפקדה.	החלטה

מוצג 4

**רשימת שמות המערערים 2-14
שהגישו גם התנגדות לתוכנית**

עמ' 51

רשימת עותרים 2-14

יישוב	מספר זהות	שם	
פצאל	034499186	ארנון צור	.1
פצאל	300202579	ירדן צור	.2
פצאל	036586691	נדב פקץ	.3
פצאל	039881016	הדר דניאל	.4
פצאל	038274775	מיה מזרחי	.5
פצאל	300892379	שחר הלאלי	.6
פצאל	039991658	רן הלאלי	.7
פצאל	201551025	רינה בן נחום	.8
פצאל	300224359	מירב קולקר	.9
פצאל	201641370	שירה צור	.10
פצאל	051410769	נורית צור	.11
חמרה	203075775	בת ציון נחום	.12
פצאל	300777133	טליה נבון	.13

מוצג 5

העתק מהתייחסות קמ"ט איכות
סביבה להתנגדות

עמ' 53

המנהל האזרחי אי"ש
משרד קמ"ט איכות הסביבה
טל': 02-9977729/76
פקס: 02-9977734
ת.ד. 17 בית אל
beniE@sviva.gov.il

תיק: איכה"ס
סימוכין: EVEN495-01-3049
י"ג טבת תשפ"א
28 דצמבר 2020

ודעת משנה להתנגדויות

מנהא"ז/תיאום אזרחי/רע"ן-עידית
 מנהא"ז/תשתית/רת"ח תשתית- מלי
 מנהא"ז/תכנון/מנהלת לשכת תכנון -
 נטליה
 מנהא"ז/תכנון/ס.מנהל לשכת
 תכנון/מיזמים מרחבים-יוני
 יועמ"ש אי"ש/ מרשם אוכלוסין/ רמ"ד-
 נעמאן
 פקס יועמ"ש
 מנהא"ז/איכה"ס/לשכה - אושרת
 יגן/בני אלבו

הנדון: התייחסות להתנגדויות קומפוסט משואה תכנית 58/300/4

כחלק מתכנית העבודה, יזם בשנת 2015 קמ"ט איכה"ס הסדרה של אתרי קמפוסטציה הממוקמים בבקעת הירדן. בשנת 2018 הסתיימה הסדרה תכנונית של פרק מחזור אור תכנית 58/300/3 לאחר שלב התנגדויות ומתן תוקף לתכנית. במסגרת הסדרה והרחבה של אתר קומפוסט משואה תכנית 58/300/4 הכין הח"מ קובץ הנחיות מפורטות להכנת המסמך הסביבתי לטובת הסדרה והרחבת אתר קומפוסט משואה. המסמך הסביבתי נבדק ואושר ע"י האגפים המקצועיים של המשרד להגנת הסביבה בנוסף לבדיקה שביצע הח"מ.

יש לציין כי מטרת התכנית הינה הסדרה של אתר קיים. הסדרה זו כוללת הנחיות מפורטות לטובת השמירה על הסביבה. ההסדרה מאפשרת ביצוע פיקוח ואכיפה בצורה יעילה ומיטבית כך שהינה רצויה ועדיפה מבחינה סביבתית על פני המצב הקיים היום בשטח.

להלן התייחסותנו לנושאים שעלו במסגרת ההתנגדויות שהוגשו:

מפגעי ריח

במסגרת הכנת המסמך הסביבתי ולאור דרישת הח"מ הורץ מודל המבוסס על מדידות הריח בשטח. כחלק מבדיקת המסמך הסביבתי, נעשתה בדיקה מצרפית של אגף איכות אויר לכלל מקורות הפליטה באזור, בדיקה זו העלתה כי לא התקבלו תוצאות השונות באופן ניכר מהמסך המקורי שהוצג במסגרת הועדה וכי השפעת מזהם זה הנינה מינורית יחסית לפליטת הריחות בה התמקדה הבדיקה.

מפגעים בריאותיים

בתאריך 16.11.15 הועבר מסמך משרד הבריאות למועצת התכנון העליונה ולפיו אין התנגדות עקרונית לתכנית ונדרשת הטמעת התנאים המופעים בו.

אתר סילוק פסולת במסווה של אתר לייצור קומפוסט

זוהי השערה שאינה מבוססת. אתר קומפוסט משואה הינו אתר לטיפול בפסולת ולא לסילוק פסולת (כמו אתר הטמנה). הפסולת המגיעה לאתר זה הינה פסולת שמקורה במתירני מיון ועיקרה פסולת אורגנית. תוצרי הקומפוסטציה משמשים לחקלאות וחומר שלא ניתן למחזר מועבר לאתר הטמנה מוסדר. המשרד מול מתקני המיון לטובת שיפור איכות החומר האורגני המועבר לטיפול באתר. בנוסף, המשרד יחד עם משרד החקלאות לטובת קביעת סטנדרטים חדשים לקומפוסט.

דרישות בהשוואה לישראל

האתר נמצא תחת פיקוח מקצועי של המשרד להגנת הסביבה מחוז מרכז ואיגוד ערים לאיכה"ס שומרון. לאתר רישיון עסק הכולל את תנאי המשרד להגנת הסביבה כפי שכל אתר לטיפול פסולת מחויב בישראל.

אין הגבלה המונעת את אישורה של תכנית לאתר קומפוסטציה פתוח. ככל ותצא הנחיה ע"י המשרד להגנת הסביבה לאשר קומפוסטציה באופן מקורה בלבד, בסמכותו של קמ"ט איכה"ס להורות על ביצוע כל פעולה הנדרשת למניעת הפגיעה בסביבה כמצוין בסעיף 4.1.1 להוראות התכנית.

התייחסות לתקציר המנהלים בחוות הדעת של מר גיל כ"ץ

סעיף 1. יש לחדד כי מדובר בהסדרה של אתר קיים ולא בתכנית לאתר חדש. מטרת ההסדרה הינה להגדיל את הפיקוח והאכיפה במקום באמצעות כלים תכנוניים. כל עוד, האתר אינו מוסדר מבחינה תכנונית, לא ניתן לבצע פיקוח ואכיפה מיטביים. במסגרת המסמך הסביבתי בוצע סקר איכות אוויר וריחות על סמך הממצאים בשטח ולא על פי סקירה ספרותית. הסקר נשלח לבדיקה של אגף איכות אוויר ואושר על ידו. בנוסף, ע"פ המדידות בשטח נעשתה בדיקה מצרפית הכוללת את כל גורמי זיהום האויר ע"י אגף איכות אוויר שמצאה כי השפעת האתר הינה מינורית כפי שצוין לעיל. ניתן לחלוק על מודלי אלו אולם בסופו של יום, על מנת להפחית זיהום הנגרם מהאתר על מפעיליו למלא אחר ההנחיות שניתנו במסגרת תקנון התכנית ובמסגרת רישיון העסק. הסדרתו של האתר מאפשרת הקפדה על יישום הנחיות אלו.

סעיף 2. בעניין החשיפה לאוכלוסיה למפגעי בריאות, התכנית אושרה ע"י משרד הבריאות.

לגבי VOC ואמוניה, בחודש יולי 2020 התבקש מנהל הארת לבצע אומדן פליטות VOC בכלל ובפרט – בנזן, טולאן, טריכלורובנזן, פורמלאלדהידה ואמוניה. התוצאות שהתקבלו הועברו לחוות דעת של יועץ איכות אוויר של אגף איכות אוויר במשרד להגנת הסביבה. על סמך הנתונים, נעשה מודל ע"י היועץ ובו נמצא כי הערכים נמוכים במידה ניכרת מהתקנים הסביבתיים או שלא נמצאו ממצאים לסף הגילוי בבדיקה.

סעיף 3. המודל והמסמך נבדקו ולא נמצא כי יש חריגה.

סעיף 4. הטענה אינה נכונה, כפי שנמצוין במסמך הסביבתי, ע"פ מודל פיזור הריח במסמך הסביבתי, נמדדו עוצמות הפליטה של "החומר החם לאחר היפוך".

סעיף 5. תקנון התכנית כולל התייחסות מפורטת לדרך הגישה לאתר ולדרכים הפנימיות במטרה להפחית את פוטנציאל זיהום האוויר ממקורות אלו (סעיף 4.4.2 לתקנון התכנית). בנוסף, ע"פ התקנון יש להרטיב את הדרכים שאינן סלולות כמפורט בסעיף 5.2.3 לתקנון.

בעניין כמויות הפסולת, הכמות המטופלת באתר ע"פ דיווחי האתר אינה חורגת מהכמות הניתנת לטיפול באתר.

התייחסות למשפט הבינלאומי

אין כל הגבלה בהוראות התכנית אשר אוסרות על הכנסת פסולת מישראל לטיפול באתר. האתר הינו אתר לטיפול בפסולת ולא אתר הטמנה ועל כן לא חל איסור להעביר אליו פסולת מישראל.

במידה ותועבר פסולת אורגנית ממקור פלסטיני, לא קיימת הגבלה להכניסה לטיפול בשטח האתר, ככל שיהיה צורך כזה, קמ"ט איכה"ס יתאם בין מקור הפסולת לבין האתר.

לב		סטרינין
מתכנן	מחוז	י"ש
קמ"ט		איכה"ס

מוצג 6

**העתק מפרוטוקול הדיון מיום
9.3.2022 במסגרתו אושרה התוכנית**

עמ' 57

עמוד: 1
תאריך: 26/04/2022

פרוטוקול ישיבה מספר : 2022002 תאריך הישיבה : 09/03/2022

מדינת ישראל

ועדת המשנה לאיכות הסביבה
מועצת התכנון העליונה

פרוטוקול לישיבה מספר 2022002

תאריך הישיבה : יום: רביעי , ו' אדר ב' תשפ"ב , 09/03/2022
מקום הישיבה : מנהל אזרחי איו"ש לשכת התכנון המרכזית - אולם מת"ע- בית אל

עמוד: 2
תאריך: 26/04/2022

פרוטוקול ישיבה מספר : 2022002 תאריך הישיבה : 09/03/2022

מספר	שם	סטטוס
1	תוכנית - יוש / 5 / 2 / 104 . מבוא דותן מט"ש	נדון
2	בקשה - יוש / 7005216090 . תכנית סילוק שפכים מיצד 414 ביוב	נדון
3	תוכנית - יוש / 4 / 300 / 58 . תכנית מתאר מפורטת קומפוסט משואה 58/300/4	נדון

עמוד: 6
תאריך: 26/04/2022

פרוטוקול ישיבה מספר : 2022002 תאריך הישיבה : 09/03/2022

3. תוכנית - יוש/ 4 / 300 / 58 : תכנית מתאר מפורטת קומפוסט משואה 58/300/4 נדון. לצפיה במסמכי הישות [לחץ כאן](#)

מוזמנים :

ערן ספיר- יזם
ניר קלר, נציג היזם
עו"ד רונן קלרשר, נציג מתנגדים
הלל רובינשטיין, מהנדס המועצה
נווה עין גדי, אפיק הנדסה, יועץ היזם
נמרוד חלמיש, אפיק הנדסה, יועץ היזם
עו"ד עופר שרם,
יו"ר

תכנית מפורטת קומפוסט משואה 58/300/4. התכנית הופקדה כבר בשנת 2019, עברה תהליך ארוך של התנגדויות והתאמות. התכנית נדונה בוועדת התנגדויות ביום 09-12-19 לאחרונה ניתנה החלטה. מקריא את סיכום החלטת וועדת התנגדויות.

מבקש מהמתכנן להסביר לנו את התכנית.

מדובר באתר קומפוסט הסדרה של פעילות המתקיימת גם כיום. זה אתר שכולל שאריות מיון בעיקר המרכיב האורגני מתוך פסולת ביתית ממוינת, עובר תכנית קומפוסטציה בערמות פתוחות ומשווק אחר כך. זה התהליך בקצרה. אין כאן משהו מורכב יותר. אתר קומפוסט.

מבחינת בינוי, איזה מבנים נדרשים לעניין זה?

אין כאן בינוי משמעותי. הפעילות כבר מתקיימת. יש משטחים אטומים. הפרט כולל מעי איטום כדי שתשטיפים לא יחדרו לקרקע וגם מערכות לבריכה תשטיפים- בריכה פתוחה שהתשטיפים מסולקים עי אידוי. הבינוי המינימאלי הוא משקל בכניסה, מבנה שוקל, דברים בסדרי גודל כאלה.

אני אבקש מחן להתייחס.

המשרד להגנת הסביבה מעדכן את מדיניות שלו בימים אלה ממש לגבי השיטה שלו לגבי הקומפוסטציה הפתוחה.

ולכן רוצים לעדכן בהוראות התכנית עוד סעיף שיאפשר אח"כ לדרוש סגירה – שיטה סגורה לטיפול בקומפ" או כל שיטה אחרת שתהיה מקובלת ע"י המשרד להגנת הסביבה. אני אבקש לנסח את הסעיף. זה אמור להיות בתנאי רישיון העסק אבל גם כאן כדי שתהיו מכוונים לזה. יתכן ותנאי העסק פשוט ישתנו וליצור בסיס והבנה כשייתכן כי הדרישה של המשרד ישתנו שהדרישה פשוט תשתנה בהמשך.

לא בטוח שזה נכון טכנית להכניס זאת לתב"ע, אלא לרישיון העסק.

לא חושבת שזה גורם לחזור אחורה. זה אמור להיות מתן תוקף לתכנית אחרי כל כך הרבה שנים.

עדיף בהחלטת הועדה.

אוקי, אבל אבקש שזה ייכנס לפרוטוקול שאם יידרש שינוי על המתקן יהיה להתאים עצמו בהתאם. שיהיה ברור אם ידרש שימוש בשיטה אחרת על המתקן יהיה להתאים עצמו לשיטה כפי שתידרש.

השינויים יכללו בינוי מסוג אחר?

יו"ר

עמוד: 7
תאריך: 26/04/2022

פרוטוקול ישיבה מספר : 2022002 תאריך הישיבה : 09/03/2022

חן, נ' איה"ס
יו"ר

ייתכן וכן. אם זה יריעות יאשרו יריעות. אם זה יהיה סגירה, אז יתכן שכן.
הכל תלוי בסוג הבינוי. הנושא יבחן בהתאם לדרישות ורישיון העסק.
תכנית הבינוי לתב"ע זו היא מנחה ולא קובעת. יכול להיות רק ברמת ההיתר. כעת אנו מדברים
על מה שיש. אם יהיו שינויים נבחן את הדברים.
ישקלו את זה אז, כרגע מדברים על תוקף לתכנית.

יועמ"ש

נווה, נ' אפיק הנדסה

נעבוד בשיתוף פעולה איתכם. ככל ויהיה שינוי בדרישות, נבצע אותן.
נכון לעכשיו, התכנית היום לא כל כך בינויית, זה דברים שרובם מעל פני האדמה ולא מקובעים
לאדמה.

יו"ר

נווה, נ' אפיק הנדסה

זה יהיה תלוי טכנולוגיה שתאושר.
מודעים לשינויים שקורים לאורך השנים בטכנולוגיה ובהנחיות הסביבתיות והם דינמיים
ומובנים.

יו"ר

ב"כ המתנגדים

אני מייצג תושבים מגיית רועי, פצאל וכו' אשר מתנגדים לתכנית הזו,
ולפעילות האתר הזה. אני אפתח בבקשה למרות שיכול ותדחה, לא לקבל החלטה בנוגע לתכנית
היום. אבקש לדחות את הדיון. הובטח לנו כי תוגש התייחסות של קמ"ט איכות הסביבה,
הוחלט בהחלטת הביניים של וועדת התנגדויות התייחסות קמ"ט איכות הסביבה. אני ביקשתי
להגיב למסמך הזה לכשיוגש, ביקשתי שיועבר לעיוננו לפני שתתקבל החלטה והובטח שיועבר
לנו שתינתן לנו הזדמנות להתייחס אליו. למעשה, התקבלה החלטה בלי התייחסותנו. מה עוד
שלמדנו ולא ידענו שהתנגדותנו נדחתה. המסמך לא הועבר אלינו, ביקשתי משרית כבר אתמול
לדחות את הדיון כדי שנוכל לבחון את החלטה. ביקשתי ללמוד את הנושא. אני אומר שזה
הליך לא תקין. אם אנו ביקשנו להתייחס למסמך של קמ"ט איכות הסביבה. במקום שהיום
תקבלו החלטה ואנו נגיש עתירה וזה יחזור לוועדת ההתנגדויות אני מבקש לדחות דיון. ולכן
מבקש לדחות בחודשיים שלושה עד שנתייחס. האתר הזה פועל כבר עשור ללא היתר. אז
ימשיך לפעול עוד 3 חודשים לא יקרה כלום. זו הבקשה שלנו. לפני שאתייחס להחלטה של
וועדת התנגדויות שכאמור הועברה עלי רק אתמול. הספקתי לעיין בה ממש לא לעומק. אבקש
לדחות את הדיון לעוד כמה חודשים. בכדי שנוכל להתייחס לנימוקים של וועדת התנגדויות
וגם למסמך התייחסות של קמ"ט איכות הסביבה. יש שם שגיאות מהותיות, גם משפטיות.
אני אבקש את דחיית הדיון ואז נוותר על כל הטענות על פגמים בהליך. יחסך זמן יקר.

יועמ"ש

לפי המידע שיש לי, קיבלתם את החלטה של וועדת ההתנגדויות. הועדה עשתה את עבודתה
כמו שצריך. הגיעה להחלטה כפי שהגיעה. אנחנו היום לא יושבים כמקצה שיפורים לוועדת
התנגדויות. אנו היום יושבים בוועדה לתוקף. לא לערר ולא לדבר אחר. אי לכך איני רואה כל
טעם לבקשתך לדחות את הדיון מהיום. לגבי כך שתיגש לבית המשפט, זכותו של אדוני לגשת
לערכאות.

ב"כ המתנגדים

לא קיבלנו אותו, אז המידע שלך שגוי. אדוני אומר שקיבלתי את המסמך של קמט איה"ס, לא
קיבלתי אותו. המידע שלך שגוי. אתה מקבל תוקף על סמך מידע שגוי ולא נכון. הוועדה לא
עשתה עבודתה נאמנה. הועדה לא נתנה לנו זכות טיעון כנדרש. אם תראה לי ראייה שקיבלתי

עמוד: 8
תאריך: 26/04/2022

פרוטוקול ישיבה מספר : 2022002 תאריך הישיבה : 09/03/2022

את המסמך של איה"ס, אתנצל בעצמי. אבל זה לא כך. אבקש שלא לקבל החלטה. המסמך לא הועבר אלינו.

לגופו של עניין, וועדת התנגדויות לא חייבת להציג מסמכים פנימיים. הראו לי שאתם אכן קיבלתם.

מי קיבל? מי הראה לך? זה פשוט לא נכון. תראה לי הוכחה לכך. אני אומר לך שזה לא נכון אני לא קבלתי מסמך זה. אבקש להתייחס להחלטה של ועדת התנגדויות.

תוכל לטעון זאת בבית המשפט.

אבקש להתייחס להחלטת התנגדויות.

אנו לא ערר על וועדת התנגדויות.

אני רוצה לטעון, אתם תעשו עם זה מה שאתם רוצים.

רוצה להגיד, נפלו בהחלטה שגיאות מהותיות. לא מתייחס לפן המקצועי, לא יצא לנו להתעמק בו, כי לא התאפשר לנו להעביר לאיש המקצוע. אתייחס רק לפן המשפטי.

הטענה שלנו שלא מדובר באתר קומפוסט אלא במזבלה שגורמת לנזקים סביבתיים אדירים, הוועדה אומרת שזה לא ענייננו, זה לאיגוד ערים וכו' אבל לא ענייננו, זו שגיאה חד משמעית, אני רוצה להפנות מפנה לבג"צ 8171/09 שקובע מפורשות שוועדת התנגדויות ומוסד' תכנון חייבים להתייחס לשיקולי הפרת חוק לכך שאתר זה פועל שנים ללא חוק, והיום מאשרים אותו כחותמת גומי. לתת שוב משקל לכך שהוא פועל שנים בצורה הזו, אלא גם שמוסיף עבירות חמורות סביבתיות של זיהום במסווה של אתר קומפוסט. הוועדה חייבת להתייחס לזה, זה החוק וזה הפסיקה. אתם מתעלמים מההחלטה הזו. אתם במודע בוחרים להתעלם מהפרות חוק של אתר זה משך שנים פועלת ללא היתר.

העלנו טענות לגבי הדין הבינלאומי – וועדת התנגדויות השיבה לנו שזה לא אתר מטמנה אלא קומפוסט אבל לא הכרעתם בטענה אם זה אתר קומפוסט. זה סתירה פנימית ברורה בהחלטה.

זה שתי טענות על קצה המזלג. שנייה אחרי זה שזה לא נוגד את הדין הבי"נ ולמעשה יש פה סתירה. אני בכל זאת אגיב,

קמ"ט איה"ס גילה חריגות בפליטות אמוניה, מעל התקן. התושבים מתלוננים על ריחות רעים, על נזקי איה"ס, תושבים תיארו דברים קשים מאוד על ההשפעות של אתר זה, אין שום התייחסות לכך. אומרים לנו בסוף שלא עושים כלום, נבדוק מידי פעם. גם אם התקנות לאוויר נקי, לא קובעות דברים מחייבים, ברגע שיש תושבים המתלוננים על כך, לא סביר לא להתייחס לזה. אני אומר כי אין זה סביר, הרי גם אם יש תקנות לעניין אוויר נקי, גם אם התקנות לעניין אוויר נקי, לא מחייבות, ברגע שיש תושבים שהם מתלוננים, אין זה סביר שלא להתייחס לזה. זה לא סביר. זה על פני המזלג.

אני מבין שאתם לא הולכים לדחות את הדיון הזה, כבר אומר לכם כי החלטה פרוצדורלית גם כן לא יכולה לעמוד.

התכנית פה היא למתן תוקף וגם אם יש חריגות במהלך ההפעלה הקיימת, אנו רוצים לתת תוקף וכך נקדם את כל הדרישות הסביבתיות כמו שצריך. קמ"ט איה"ס אומר שעומד עם היד

יועמ"ש

ב"כ המתנגדים

יו"ר

ב"כ המתנגדים

יו"ר

ב"כ המתנגדים

יו"ר

עמוד: 9
תאריך: 26/04/2022

פרוטוקול ישיבה מספר : 2022002 תאריך הישיבה : 09/03/2022

על הדופק, ונותן את היתרי ההפעלה והכנסת חומר פסולת לאתר, טענותיך הם ברמה פיקוחית ואפילו לא ברמה של היתר בניה

ב"כ המתנגדים
דרשנו תנאי בינוי מחמירים יותר. אני אומר שאין תנאים סביבתיים. דרשנו כמו כל אתר קומפ' שהוא נדרש. אני אומר שלא הוטמע כלום. כל הטענות שלנו נדחו.

יו"ר
טענות אלה נשמעו כבר בתחילת התהליך, הוטמעו כבר בשלב ההפקדה. הטענות שהיו מעבר לתסקיר ומעבר לדברים שנטענו, נדחו על ידי איכה"ס משקלול הצרכים הסביבתיים. ככה הסכימה גם ועדת התנגדויות. אם יהיו טענות ברמה התפעולית – לפנות אליו.

ב"כ המתנגדים
זה לא מעניין אותך שזה אתר שמפר את החוק כבר שנים?
יו"ר
אנחנו כאן לא ועדת פיקוח. אלא תכנון.

ב"כ המתנגדים
אני אומר לך שאתה כן. זה שגוי מבחינה משפטית. אתם פועלים לא נכון. חד משמעי לא נכון. לפחות תקראו את פסה"ד אליו אני מפנה. לכל הפחות.

יועמ"ש
לא בהקשר של וועדה למתן תוקף.

ב"כ המתנגדים
מבקש להחזיר את הנושא לוועדת התנגדויות. ועדת התנגדויות אמרה לא לעניינו. מדוע לא מחזירים את זה, לפחות שיעמדו בדרישות החדשות.

יועמ"ש
ממליץ לחברי בוועדה לא לדחות את הדיון לתוקף היום.

עו"ד עופר שרם
אני עורך דין של מושב משואה. הזימון הגיע אליי היום בבוקר עי המשרד להגנת הסביבה. ברצוני לומר כמה מילים עכשיו, האם זה בסדר?

יו"ר
לא נשמע הערות לגבי ההתנגדויות שהיו. רק דברים אחרים שצריך להעיר לתביע

עו"ד עופר שרם
אין לי דברים כאלה. אבל בכל זאת אני אבקש לטעון רק שורה אחת. אם זה בסדר מבחינת הוועדה. אני מבקש להפנות לפרוטוקול הישיבה 09-12-19 לגבי דבריי לגבי אישור התכנית למסמכים ולבקשה להשלמות מיום ה- 27.2.19. יש הודאה גם באישור שניתן לאתר הקומפ' הקודם שהאתר הקומפ' הוא תקין, הסטיות תקינות, אין דופי בהחלטה לאשר את התכנית להפקדה. אין דופי בהחלטה לדחות את ההתנגדויות. הסממנים שהובאו בדיון הקודם היו שניים: טענות פיקוח – כפי שטען הקמ"ט כרגע אם תהיה חריגה, מצידנו לא תהיה שום חריגה, אם תהיה חריגה, יש חוקים לדברים האלה. שנית, אמירות כלליות שמנסות לזרות בהלה כמו תחלואת סרטן ואנשים שמנופפים בידיים – אין להם ערך במיוחד לנוכח הממצאים העובדתיים בדבר העדר חריגות וריח ומוזהמים אפשר לעיין בחוזר מפרוטוקול שהתקיים בשנת 2019. הדברים רשומים שם ואני מפנה לדברים כפי שנאמרו.

החלטה
התכנית מאושרת למתן תוקף.
הטיפול בקומפוסט יהיו בכפוף לעדכונים מעת לעת ע"י קמ"ט איכות הסביבה.

מוצג 7

העתק העמודים הרלבנטיים ממסמך
האסטרטגיה של המשרד להגני"ס

עמ' 64

המשרד להגנת הסביבה

الوزارة لحماية البيئة
Israel Ministry of Environmental Protection

אסטרטגיה למשק פסולת בר קיימא 2021–2030

מעבר לכלכלה מעגלית בשנת 2050

דצמבר 2020

מוגש לשרה להגנת הסביבה חה"כ גילה גמליאל

תמצית מנהלים

משק הפסולת בישראל נתון במשבר עמוק. כ-80% מהפסולת מוטמנת, המסגרת החוקית ותשתיות הטיפול בפסולת חסרות, אחוזי המחזור נמוכים לעומת מדינות ה-OECD והפסולת לנפש רק גדלה מדי שנה. על רקע מציאות זאת, השרה להגנת הסביבה החליטה להוביל רפורמה מקיפה במשק הפסולת והנחתה את מנכ"ל המשרד להכין תוכנית אסטרטגית תוך הצבת יעד של הפחתת הטמנת הפסולת ל-20% עד שנת 2030. עבודה זו בחנה את כלל ההיבטים הנוגעים למשק הפסולת הישראלי, תוך סקירה מקיפה של הפרקטיקות המיטביות בעולם ותהליך התייעצות ציבורי רחב במטרה לגבש אסטרטגיה כוללת למשק הפסולת העירונית המוצקה. אסטרטגיה זו תתרום גם למאמץ המשקי לחזרה לצמיחה לאחר משבר הקורונה, תוך יצירת תעשיית מחזור ומקומות עבודה.

החזון העומד בבסיס האסטרטגיה הוא הפיכת כלכלת מדינת ישראל עד שנת 2050 מכלכלה לינארית לכלכלה מעגלית השואפת לאפס פסולת. זאת במטרה להפחית את ייצור הפסולת לנפש, להפוך את הפסולת למשאב ולהפחית את ההשפעות הסביבתיות השליליות של שרשרת הטיפול בפסולת.

יישום האסטרטגיה ייעשה בהתאם לעשרה עקרונות אסטרטגיים: 1. ניהול משק הפסולת ייעשה בהתאם להיררכיית הטיפול בפסולת. 2. הבטחת זדאות ארוכת טווח במשק הפסולת באמצעות עיגון האסטרטגיה בחקיקת מסגרת למשק הפסולת. 3. הטמעת תמריצים כלכליים והפנמת החצנות סביבתיות במשק הפסולת לטובת צדק סביבתי וחלוקתי. 4. איסוף נפרד של זרמי פסולת בני מחזור, כדי לאפשר מחזור המרבי באופן המיטבי, תוך אימוץ הדרגתי של איסורי הטמנה לפסולת לא מטופלת. 5. מדיניות משק הפסולת בישראל תתבסס על המדיניות והפרקטיקות הנהוגות באיחוד האירופי, תוך עריכת ההתאמות הנדרשות לישראל. 6. הטיפול בפסולת ייעשה סמוך למקום ייצורה על בסיס אזורי ככל שניתן. 7. שקיפות ושיתוף פעולה בקבלת החלטות. 8. קידום תחרותיות וחדשנות במשק הפסולת. 9. שיפור יכולות אסדרת משק הפסולת, כולל רישוי, רישום, פיקוח ואכיפה על השחקנים השונים הפועלים בו. 10. הובלת השוק על ידי מתן דוגמה במגזר הציבורי.

כחלק מההליך האסטרטגי נבחנו שלוש חלופות למשק הפסולת:

חלופה 1: פיתוח תשתיות של מיון מכני והשבה לאנרגיה, ללא הפרדה במקור של הזרם האורגני.

חלופה 2: הפרדה במקור של הזרם האורגני (פח חום).

חלופה 3: הפרדה במקור של הזרם האורגני וקביעת תמריצים להפחתה והפרדה במקור.

נערכה בחינת עלות-תועלת של החלופות, הכוללת את העלויות הישירות והחיצוניות של הטיפול בפסולת. בדיקה זו הראתה כי **חלופה 3 היא הכדאית ביותר מבחינה כלכלית וסביבתית** ומביאה להפחתה המרבית בייצור הפסולת ולשיעורי המחזור הגבוהים ביותר מבין שלוש החלופות.

על בסיס החלופה הנבחרת נבנתה **סכמת טיפול מטרופוליני** כללית למקטע הפנים-עירוני והחוץ-עירוני. במקטע הפנים-עירוני יהיו שלושה פחי איסוף בפתח הבניינים: פח חום לפסולת אורגנית מופרדת במקור; פח כתום למגוון חומרים מתמחזרים יבשים (ולא רק לאריזות כפי שקיים היום) ופח ירוק לפסולת שירית. נוסף על כך יוצבו פחי מחזור ייעודיים נוספים ברמת המבן או השכונה.

במקטע החוץ-עירוני תועבר הפסולת האורגנית למתקן טיפול מכני ביולוגי (MBT). במתקנים אלו תעבור הפסולת מיון משלים נוסף ותעבור למערכי קומפוסטציה ועיכול אנאירובי לייצור ביוגז ואחריו לתהליך קומפוסטציה לייצור קומפוסט

לחקלאות או לגינון. הפסולת היבשה מהפח הכתום ומפחי המחזור השכונתיים תועבר למתקני מיון נקיים ובהם החומרים המתמחזרים יופרדו לזרמים שונים ויועברו למחזור בארץ ובחו"ל. חומרים נחותרים שלא ניתן למחזור יחולצו ויעברו להשבה במידת האפשר או להטמנה. הפח הירוק עם הפסולת השירית יועבר לפס מיון ייעודי במתקני ה-MBT. בשלב זה יחולצו חומרים מתמחזרים, ופסולת שירית שאינה מתמחזרת תועבר להשבה או להטמנה. הפסולת האורגנית שתיוותר לאחר המיון תועבר למתקני קומפוסטציה ועיכול אנאירובי ואחריו לתהליך ייצוב ביולוגי לצורך שימושים שונים שאינם בחקלאות. רק שארית החומר האורגני המיוצב שלא נמצא לה שימוש תועבר להטמנה.

כדי להוציא לפועל חלופה זו יש לממש חמישה גורמי מפתח להצלחה (Key Success Factors):

- 1. חקיקת מסגרת פסולת:** חקיקת מסגרת למשק הפסולת, על בסיס עקרונות דירקטיבת המסגרת לפסולת של האיחוד האירופי, אשר תסדיר את פעולתו ותבטיח ודאות במשק הפסולת. בכלל זה יש לקבוע את העקרונות, ההגדרות, היעדים, האחריות והסמכות של כל הגורמים המעורבים בשרשרת הטיפול בפסולת וליצור מערך יישוי ורישום של עוסקים בפסולת.
- 2. שימוש בתמריצים כלכליים:** הניסיון בעולם ובישראל מלמד שתמריצים כלכליים תורמים באופן משמעותי להפחתה ולהפרדה במקור של הפסולת. על כן, יש לקבוע תמריצים כלכליים לשחקנים השונים במשק הפסולת שיעודדו אותם לפעול בהתאם להיררכיית הפסולת. דוגמא בולטת לכך הם מנגנוני "מחזור וחסוך" (Save as You Throw) המאפשרים חסכון משקי לרשויות ולתושבים אשר מפחיתים וממחזרים פסולת.
- 3. שותפות עם הרשויות המוניציפליות:** הרשויות המקומיות הן שחקן מפתח ביישום אסטרטגיה זו. לפיכך, עמן הינה אסטרטגית וחיונית להצלחה. יש להבטיח שקיפות ונגישות בתהליכי קבלת ההחלטות ולערב אותן בהם. השלטון המרכזי יקדם את הקמת תשתית הטיפול החסרה ויתמוך בה.
- 4. מתן פתרונות מקצה לקצה:** בתהליך מתן הפתרונות לניהול משק הפסולת יש לוודא שניתן מענה לכל הצרכים תוך ראייה מערכתית הרואה את מכלול השיקולים ומתייחסת לכלל שרשרת הטיפול בפסולת. החל משלב ייצוב וייצור המוצרים, דרך שיווקם וצריכתם וכלה באופן הטיפול בהם לטובת מחזורם, השבתם או סילוקם.
- 5. הנעת שינויי התנהגות בציבור:** הצלחת הרפורמה במשק הפסולת תלויה רבות בשיתוף פעולה מצד הציבור. על כן יש חשיבות מכרעת לחינוך הציבור לקיימות, הסברה מתמשכת ומקיפה ויישום כלים מעולם הכלכלה ההתנהגותית כדי לרתום את הציבור למהלכי הפחתה, הפרדה במקור ושינוי דפוסי צריכה.

יישום המלצות אלו יאפשר להשיג את יעדי המדיניות הבאים:

- 1. עד לשנת 2030 –** לא תוטמן יותר מ-20% מהפסולת העירונית המוצקה.
- 2. עד לשנת 2030 –** 54% מהפסולת יועברו למחזור.
- 3. עד לשנת 2030 –** 70% מפסולת האריזות תמוחזר.
- 4. עד לשנת 2030 –** הפסולת האורגנית תופרד במקור ולא תוטמן פסולת לא מטופלת.
- 5. עד לשנת 2030 –** הפחתה של 47% בפליטות גזי החממה ממשק הפסולת, 92% הפחתה ב-2050.

בחודשים הקרובים יחל המשרד להגנת הסביבה יחד עם שותפיו לתוכנית בהליך גיבוש ובנייה של מפת דרכים לעשור הקרוב, הפורטת את העקרונות האסטרטגיים וכיווני הפעולה שזוהו במסגרת אסטרטגיה זו לכדי תוכנית עבודה אופרטיבית שמזוהים בה המשאבים הנדרשים לפעולה, המקורות להם ואבני הדרך המרכזיות לביצוע כדי לעמוד בחזון, במטרות וביעדים שהוצבו.

עלויות חיצוניות למתקן קומפוסטציה

זיהום אוויר וגזי חממה במתקני קומפוסטציה

אומדן העלויות החיצוניות המיוחסות למתקן קומפוסטציה מבוסס על מקדמי הפליטות שהמשרד להגנת הסביבה מפרסם במחשבון לדיווח למרשם פליטות והעברות לסביבה (מפל"ס)⁹⁸ ועל מחירי "הספר הירוק".

מוצג 35 – עלויות חיצוניות מטיפול בטון פסולת אורגנית

מקדמי פליטות (ק"ג לטון פסולת) קומפוסטציה			
מזהם	עלות לטון מזהם 99	קומפוסטציה פתוחה ומכוסה* פסולת אורגנית ביתית	קומפוסטציה סגורה פסולת אורגנית ביתית
NM VOC	₪ 7,217	0.37	0.39
CH ₄	₪ 3,920	2.7	2.5
NH ₃	₪ 103,803	0.45	0.032
N ₂ O	₪ 37,100	0.079	0.077
CO	₪ 323	0.56	0.364
CO ₂	₪ 140	176	114
סך עלות חיצונית למתקן קומפוסט לטון פסולת			
		₪ 87.7	₪ 34.9

* במחשבון המפל"ס קיימים מקדמי פליטה עבור מתקן קומפוסט סגור ומתקן קומפוסט פתוח. לא קיימים מקדמי פליטה עבור מתקן קומפוסט מכוסה. ניתן להניח שבמתקן קומפוסט מכוסה צפויות כמויות פליטה נמוכות יותר של מזהמי אוויר מקומיים מאשר במתקן קומפוסט פתוח. מכאן עולה כי העלויות החיצוניות משקפות הערכת יתר לגבי מתקן קומפוסט מכוסה.

שינוע פסולת למתקן קומפוסטציה

כפי שהוסבר לגבי עלות שינוע לאתר הטמנה, העלות החיצונית של שינוע טון פסולת לאתר טיפול היא 0.04 ₪ לק"מ (הלוך ושוב). כדי לחשב את עלות השינוע למתקן קומפוסטציה נערך אומדן של מרחק ממוצע למתקן מסוג זה. בעת

⁹⁸ מחשבון פליטות לסביבה עבור אתרי קומפוסט.

⁹⁹ הספר הירוק - המשרד להגנת הסביבה - 2020, על פי ערכי האמצע ומקור פליטה מתחת ל- 100 מ'.

חישוב עלות השינוע התמקדנו באתרי הקומפוסטציה המכוסים, מאחר שכיום ישנו אתר אחד בלבד שאיננו מכוסה הממוקם בדודאים, וזה נכלל כבר בעלות השינוע להטמנה המוצגת לעיל (מאחר שנעשית הפרדה במתקן עצמו). אתר היעד העיקרי לפסולת אורגנית כיום הוא "קומפוסט משואה" הנמצא בבקעה, בצמוד ליישוב משואה (שאר האתרים זניחים לעומתו). אתר זה קולט כ-1,000 טון של פסולת אורגנית ביום, המופרדת באופן מכני. להלן הנתונים אשר שימשו אותנו בעריכת תחשיב מרחק השינוע הממוצע לאתר זה:¹⁰⁰

מוצג 36 – מרחק ממוצע מתחנות מעבר לאתר משואה

אומדן כמות פסולת שנתית מטופלת	מרחק מייצג (ק"מ)	יעד	אזור יציאה
150,000	75	משואה	גרינט (עטרות)
85,000	105	משואה	חירייה
240,000	77	משואה	עפולה
	81	כיוון אחד (ק"מ)	ממוצע משוקלל למרחק – כיוון אחד (ק"מ)

העלות החיצונית של שינוע פסולת לאתר יעד לפסולת אורגנית נאמדת ב-3 שקלים לטון פסולת (הכפלת העלות החיצונית משינוע לטון פסולת במרחק הנסיעה הממוצע למתקן).

עלויות חיצוניות למתקן תרמי ולמתקן RDF

זיהום אוויר וגזי חממה במתקן תרמי ומתקן RDF

ההשפעות החיצוניות השליליות המיוחסות למתקני טיפול תרמיים ולמתקני RDF נובעות בעיקר מפליטות לאוויר. אמידת העלויות החיצוניות של פליטות לאוויר ממתקנים אלו מבוססת על מקדמי פליטת מזהמי אוויר בהתאם להנחיות סוכנות הסביבה האירופאית¹⁰¹ ומקדמי פליטת גזי החממה בהתאם להנחיות ה-IPCC.¹⁰² העלות החיצונית של פליטות מזהמי אוויר וגזי חממה לטון פסולת במתקן תרמי (בשיטת incineration) נאמדת ב-213.3 ₪. במתקן RDF העלות החיצונית של מזהמי אוויר וגזי חממה נאמדת ב-262.3 ₪.

¹⁰⁰ נתוני המשרד להגנת הסביבה, כפי שנתקבלו בדואר אלקטרוני בתאריך 3.11.2020.
¹⁰¹ 5.C.1.a Municipal waste incineration- Table 3-1 emission factors for source category – EAA (2019).
¹⁰² מקדמי פליטת גזי חממה ל- RDF ומתקן תרמי חושבו עבור המשרד להגנת הסביבה על ידי חברת אקוטיירס בהתאם למתודולוגיה של ה-IPCC.

דיג'סטט מפסולת אורגנית ממקור מעורב (OFMSW) לא ניתן להגדיר באירופה את התוצר כחומר לקומפוסט, וניתן לייצב אותו אירובית ולהשתמש כחומר מילוי נופי או כיסוי מטמנות.

ב. ביוגז – תוצר המורכב בעיקר ממתאן ומפחמן דו-חמצני ומתועל להפקת חשמל וחום (בדרך כלל בגנרטור גז ייעודי). באמצעות ניצול הגז במנוע-גנרטור ניתן לקבל בין 300 ל-350 קוט"ש חשמל לכל טון פסולת אורגנית מטופל.

קיימות 3 קבוצות טכנולוגיה עיקריות לעיכול אנאירובי של פסולת עירונית:

א. עיכול יבש למחצה – הטכנולוגיה המובילה והמתאימה ביותר ל-OFMSW ממקור מעורב. התהליך מתקיים יבש למחצה בתכולת מוצקים נמוכה (25%–30%). הריאקטור מקבל את החומר האורגני בצד אחד ומעביר אותו באמצעות ערבול מכני איטי אל המוצא בקצה השני. ריאקטורים אלה פותחו בשנות ה-90 של המאה הקודמת במיוחד עבור פסולת עירונית בחברות אירופאיות כגון Valorga, Kompogas, Dranco ו-Thoni, Strabag. התהליכים מתבצעים בריאקטור אנכי גבוה או אופקי ארוך ומוזנים באמצעות משאבה או מסוע באופן רציף אל הריאקטור. הריאקטורים מעורבלים מכנית או עם גז ומסוחררים עם נוזל מעוכל להזרעה בכניסה. חלק מספקי הטכנולוגיה מייצרים ריאקטור כדוד מתכת וחלקם במבנה בטון, תוך התאמה לציוד הערבול והוצאת הגז הנדרשים.

ב. עיכול בריאקטור יבש מנתי – מתאים לפסולת עירונית אך פחות יעיל במידה רבה – החומר מוכנס לתאים סגורים (בדומה לתאי קומפוסט), נדחס על ידי שופלים ונסגר לזמן שהיה של התהליך כ-20 יום. בתוך התא מתקיימים תנאים אנאירוביים כדי לבצע בקרת רטיבות של החומר ואיסוף נוזלים לסחור בקרקעית. מתקנים אלו יעילים פחות בשל השהיה הסטטית של החומר ללא ערבול ולכן אינם מיושמים בפרויקטים גדולים, שבהם יש משמעות לניצול האנרגיה.

ג. עיכול רטוב – לא מתאים לפסולת עירונית ממקור מעורב. החומר האורגני עובר הידרוליזה והופך לעיסה נוזלית (המכונה גם "מרק", Soup), כך שהעיכול מתרחש בפאזה נוזלית בדומה לבוצה במכוני טיהור. נדרש טיפול אינטנסיבי מוקדם להוצאת מוצקים מכל הסוגים לפני הזרמת החומר לריאקטור. היתרון בתהליך זה הוא קבלת קצב ייצור ביוגז משופר, אך הטכנולוגיה נמצאה עם השנים בלתי מתאימה לפסולת OFMSW מסיבות מכניות של הרכב החלקיקים בפסולת מול ציוד שמיועד לנוזלים. כל המתקנים מהסוג הזה שבנו בגרמניה וספרד במהלך שנות ה-90 ועד היום ל-OFMSW, הוסבו ל-Biowaste או ננטשו עקב חוסר כדאיות תפעולית. כמו כן בשנים האחרונות יצאו מהשוק שחקנים שהיו גדולים בעבר, לרבות הפסקת פעילות חברת BTS הגרמנית המובילה בעיכול רטוב של פסולת.

טיפול אירובי – קומפוסטציה לייצוב ופירוק של החומר האורגני

בקומפוסטציה החומר האורגני עובר פירוק על ידי מיקרואורגניזמים בתנאים מבוקרים, באמצעות היפוך ערימות החומר ושמירה על תנאים המתאימים לתהליך. התוצר הוא חומר אורגני מיוצב (קומפוסט) המשמש לדישון וטיוב קרקעות. במקרה של פסולת אורגנית ממקור מעורב, התוצר באיכות מוגבלת עקב נוכחיות מיקרו-מזהמים ובעיקר מתכות כבדות, ולמעשה באירופה אינו נחשב לחומר קומפוסט שמיש לחקלאות. תוצר מפסולת אורגנית מופרדת במקור Biowaste מקובלת בעולם כקומפוסט לשימוש חקלאי.

הטיפול בקומפוסטציה מתאים הן לפסולת אורגנית טרייה באופן ישיר – עם זמן שהיה ארוך יותר בתהליך, כחמישה עד שישה שבועות – או לתוצרי העיכול האנאירובי שבבר מיוצבים חלקית ומצריכים זמן שהיה קצר יותר, כשלושה שבועות. התהליך האירובי הוא אקסותרמי (מייצר ופולט חום) והערימה מגיעה לטמפרטורות בטווח 55–65 מעלות.

קיימות מערכות מגוונות לקומפוסטציה, החל מהפשוטות והזולות (העמדת החומר בערמה בשטח פתוח, תוך תלות מוחלטת באוויר טבעי) ועד לתהליכים אינטנסיביים המתבצעים בתאים סגורים, תוך הזרמה מבוקרת של אוויר.

כמובן שעלות התהליך עולה ככל שהמתקן משוכלל יותר. מתקני קומפוסטציה יכולים לקלוט כ-25–200 טונות פסולת ליום: כ-40% מהחומר "מתכלה" בתהליך, כ-30% מהחומר האורגני מומר לקומפוסט, וכ-30% הנותרים מוגדרים כשאריות טיפול ומיועדים לסילוק בהטמנה או השבה.

היתרונות של תהליך הקומפוסטציה נמצאים בפשטות הטכנולוגית, הניתנת ליישום במגוון אזורים גאוגרפיים, לצד עלויות ההקמה הנמוכות יחסית. מנגד, החיסרון העיקרי של השיטה הוא שתוצר הקומפוסט מפסולת עירונית הוא באיכות ירודה, במיוחד מפסולת מעורבת במקור (כאמור באירופה חומר זה אף לא נקרא "קומפוסט" אלא "חומר מיוצב ביולוגית" ואסור לפזרו לדישון חקלאי). בשל כך ולנוכח מצב שוק הקומפוסט שיש בו חלופות חומרים עדיפות, אין הכנסה מהמוצר ואף בעתיד תיתכן עלות לטיפול בו. גורם זה מייצר קושי כלכלי לכסות את עלויות ההקמה והעלויות השוטפות של המתקן. כמו כן, ככל שטכנולוגיה זו תקבל לגיטימציה בישראל, אנו עלולים לקבל מתקנים שאינם מגיעים לתוצרים סופיים בני-שימוש, ובעקבות כך החומר המיוצב ימצא דרכו לסילוק בלתי מבוקר, כפי שקורה באתר משואה (טובלן) כיום.

להלן תקציר תיאור לסוגי הטכנולוגיה לקומפוסטציה הנפוצים לפסולת:

א. קומפוסטציה סגורה בתאים (IVC In Vessel Composting)

התהליך מתבצע במנהרות קומפוסטציה. אוורור החומר אוטומטי דרך רצפת המנהרה והפיכת הקומפוסט מתבצעת או על ידי מיכון אוטומטי בתא או בהעברה מתא לתא. זוהי הטכנולוגיה הסביבתית ביותר בתחום הקומפוסט והיא מאפשרת קיום מתקנים סגורים עם טיפול באוויר ליד שימושי קרקע רגישים. מתקן הקומפוסטציה מיועד לקבל חומר אורגני לאחר עיכול אנאירובי או גולמי, ונוסף לכך המתקן קולט גם נקי קצוץ המיועד לערבוב יחד עם החומר האורגני המעוכל. מטרת הערבוב היא לאוורר את ערמת החומר ולהיות כחומר מבנה עבור החומר המעוכל המגיע כעיסה סמיכה עם אחוז לחות גבוה. מערך הקומפוסטציה נמצא במבנה אחד סגור המחולק לאזורי תפעול שונים וכולל מערכת לניקוז תשטיפים להמשך טיפול ומערכת איסוף אוויר וטיפול באמצעות משטף כימי להפחתת אמוניה וביו-פילטר למניעת ריחות.

חומר הגלם מוזן ישירות לתעלות הקומפוסטציה באמצעות שופלים ליצירת ערמת חומר אחידה. תהליך הקומפוסטציה הוא מנתי, כך שתעלה מלאה נסגרת למשך שבועיים עבור שני השלבים הראשונים של פירוק מזופילי ולאחריו תרמופילי. התהליך מלווה באוורור מאולץ מרצפת התעלה של אוויר חם/קרה להאצת פירוק ובקרה על טמפרטורה ורמת חמצן קבועה. מחלקה העליון של התעלה האוויר נאסף אל מערכת טיפול באוויר, כך שחלקו מסוחרר חזרה אל התעלות וחלקו מנותב להמשך טיפול במשטף כימי לסילוק אמוניה וביו-פילטר למניעת ריחות. נוסף על כך, מי תהליך מנוקזים אל מערכת איסוף תשטיפים כך שחלקם מסוחררים חזרה לתעלות להתזה עילית כדי לשמור על תנאי לחות אופטימליים. לאחר שבועיים התעלה נפתחת והחומר משונע באמצעות שופלים אל תעלות אחרות לתהליך ייצוב הנמשך כשבועיים נוספים, ולאחר מכן החומר מועבר לאזור הבשלה סופית הנמשך מספר שבועות נוספים.

כל שלבי תהליך הקומפוסטציה מבוקרים כדי לשמור על תנאי סביבה אופטימליים של טמפרטורה, לחות ואוורור נחוצים. לאחר תהליך הבשלה החומר עובר ניפוי בנפה של 5–10 מ"מ ליצירת קומפוסט הומוגני והפרדת רכיבים אינרטיים.

מוצג 8

**העתק הכתבה שאליה התראיין
מנכ"ל המשרד להגני"ס בעיתון הארץ
מיום 21.8.2019**

עמ' 72

מתקן חדיש למיון פסולת בירושלים ממחיש עד כמה ארוכה הדרך למיחזור יעיל

צפיר רינת 21.08.2019 18:15

המסייר במתקן מיון הפסולת של ירושלים שבאזור התעשייה בעטרות נמלא אופטימיות. המתקן החדש מפריד את הפסולת לסוגים שונים המתאימים למיחזור — שינוי רדיקלי, לעומת אתר ההטמנה המיושן ורב המפגעים ששימש את העיר הגדולה בישראל עד לפני חמש שנים. אבל לצד ההתקדמות הרבה, ירושלים ממשיכה להעביר חלק גדול מהפסולת שלה לאתרי הטמנה ומתקשה לנצל היטב את כל מה שיוצא ממתקן המיון.

ירושלים היא מקרה בוחן בדרך ליעדים השאפתניים שקבע המשרד להגנת הסביבה. על פי יעדים אלה יגיע שיעור ההטמנה ב-2030 ל-30% בלבד, לעומת 80% כיום. מטרה זו תושג בין היתר באמצעות הקמת מתקני מיון גדולים וחדשים ומתקנים להפקת אנרגיה משריפת פסולת. בנוסף תורחב ההפרדה בערים — במשקי בית ובעסקים — בין אריזות מכל הסוגים (הפח הכתום, שכבר נעשה בו שימוש חלקי, ותאגיד "תמיר" אחראי לאיסוף), לשאר הפסולת.

המתקן בירושלים מופעל על ידי חברת "גרין נט", השייכת לקבוצת "י.ש אחים יעקובי". המתקן קולט מדי יום כ-1,500 טונות של פסולת, ויש בו מערכת מסועפת של מסועים עם אמצעי הפרדה שונים. על פי דיווחי "גרין נט" והעירייה, כ-40% מפסולת זו מועברים למיחזור, והשאר לאתר הטמנה בנגב. מדובר בנתון מרשים לעומת ערים אחרות, אבל המציאות בשטח מרשימה פחות מהמספרים. רוב מה שנשלח למיחזור הוא חומר אורגני (שאריות מזון מעורבות בפסולת נוספת). פסולת זו מועברת לאתר "משואה" בבקעת הירדן, השייך לחברת "ורידיס", שם היא אמורה להיפך לקומפוסט. כשליש ממנה (בעיקר שאריות פלסטיק, נייר וזכוכית) מופרד באתר מהחלק האורגני ומועבר להטמנה. גם השאר מנוצל באופן חלקי ביותר משום שרוב החקלאים אינם יכולים להשתמש לגידוליהם בקומפוסט המכיל שאריות זכוכית.

"אין שום טכנולוגיה בעולם שיכולה להפריד את המרכיב האורגני לאיכות המתאימה לכל השימושים החקלאיים", אומר עמיעד לפידות, ראש תחום פסולת ב"אדם טבע ודין". "זה קשה אפילו במדינות כמו גרמניה, שבהן יש בפסולת פחות מרכיבים אורגניים מאשר בישראל. לכן יש חשיבות להפרדה עוד לפני המיון". גם על פי מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה, גיא סמט, ההפרדה במתקן מיון איננה אופטימלית, ולתוצר הסופי ערך כלכלי נמוך.

על פי חברת "ורידיס", הקומפוסט של "משואה" מועבר למטעים ולגידולים אחרים, שבהם אין מגע בינו לבין הפרי, או משמש לטיוב קרקעות. בגלל הבעיה של שאריות זכוכית, החברה בודקת את הכדאיות של שימוש במכונה המאפשרת סינון של 98% משאריות אלה.

"נכון שיש חלק שהולך להטמנה באתר הזה, אבל הוא עדיין מייצר קומפוסט", אומר סמט. "כל גרם שבכל זאת נעשה בו שימוש למטרות חקלאיות עדיף על העברה לאתר הטמנה".

קושי נוסף בפעילות מיחזור הוא ירידה בביקוש למרכיבי פסולת כמו נייר וקרטון, שגם הם מופרדים במתקן של "גרין נט". חלק מהפלסטיק כן מועבר למיחזור בישראל, אבל הרוב נאסף ומיוצא למפעלי מיחזור בטורקיה. הקשיים אינם רק תוצאה של העדר תשתית מתאימה בישראל. כיום יש בעיה עולמית, לאחר שמדינות מזרח אסיה, ובהן סין, החלו לסרב לקבל פסולת פלסטיק למיחזור ממדינות אחרות בגלל איכותה.

ההתבססות על מתקן מיון מרכזי היא אחד הגורמים לכך שעיריית ירושלים החליטה לדלל את מספר המתקנים לאיסוף מכלי משקה ונייר בעיר, וכמה תושבים התלוננו על כך באחרונה. בנוסף אין לעירייה הסכם בתוקף עם תאגיד "תמיר" על איסוף האריזות. עמדת התאגיד היא, שניתן יהיה לחתום על הסכם כזה, רק אם ירושלים תהיה מוכנה לפריסה רחבה של הפח הכתום.

על פי העירייה, היא החלה באחרונה לפנות חלק קטן ממכלי האיסוף לנייר ובקבוקים מהמרחב הציבורי כדי לפנות את הדרך להולכי הרגל, אבל אין בכוונתה לוותר על תשתית מתקני איסוף הפסולת למיחזור הקיימת בעיר. סמט מבטיח, שהמשרד להגנת הסביבה יוודא שהעירייה מקיימת את חוק איסוף פסולת האריזות.

הבעיות באזור הדרום דומות לאלו של ירושלים. החברה הכלכלית של המועצה האזורית בני שמעון וחברת "נגב אקולוגיה" מפעילות את אתר "דודאים", הקולט פסולת מבאר שבע ומהיישובים שסביבה. הן מתכננות להקים מתקן גדול למיון. לא ברור עדיין כמה מתוצרתו תגיע למיחזור, אך במועצה וב"נגב אקולוגיה" מקווים, שזה יהיה הרבה יותר מהשיעור הנוכחי, שהוא 20%. בעתיד אולי יופעלו גם מתקנים להפקת אנרגיה משריפת הפסולת, והם ייתנו פתרון נוסף. בלא חלופה אחרת, מנהלי האתר מנסים כעת להשיג אישור להכשרת שטח נוסף במקום שישימש להטמנה.

מוצג 9

**העתק העתירה המתוקנת שהוגשה
ביום 21.6.2022, ללא נספחיה**

עמ' 75

עת"מ 22-05-4363
בפני כב' השופט א' רון

תאריך חתימה: 21.6.2022
בבית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

בעניין: **אדם טבע ודין ע"ר 580177863 ו- 13 אח'**
(רשימת העותרים המלאה מצורפת לעתירה)
ע"י ב"כ עו"ד אלי בן ארי ו/או עו"ד מירב עבאדי
ו/או עו"ד בר רוזוב מאדם טבע ודין
רח' קרליבך 9 ת"א
טל': 03-5669939; פקס': 03-5669940
דוא"ל: eli@adamteva.org.il; bar@adamteva.org.il

וע"י עו"ד רונן שקלרש
בית אדם - רח' מעלה השחרור 15, חיפה 3328439
טל': 04-8371505; פקס': 04-8370231
דוא"ל: ronon@bf-law.co.il

העותרים

- נ ג ד -

1. מועצת התכנון העליונה באיו"ש
2. קמ"ט איכות סביבה איו"ש
3. המשרד להגנת הסביבה
ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
רח' מח"ל 7, מעלות דפנה, ירושלים, ת.ד. 49333,
מיקוד: 9149301
טל': 073-3928012; פקס': 02-6468056
דוא"ל: ez-jer@justice.gov.il
4. המועצה האזורית בקעת הירדן
ע"י עו"ד משה בן דוד ואח' ממשרד בן דוד אברהם הכהן
הלל 23, ירושלים
טל': 02-6259333; פקס': 02-6259332
דוא"ל: ya@dinveod.com
5. מושב משואה אגש"ח 570023044
ע"י ב"כ עו"ד עופר שרם ו/או דניאל שמענוב ממשרד רנן,
מרקס, שרם
מרח' מצדה 7, מגדל ב.ס.ר. 4, ק' 34, בני ברק 5110802
טל': 03-5788770; פקס': 03-5788771
דוא"ל: ofer@shrem-law.co.il
6. ורידיס אינווירונמנט בע"מ ח.פ. 515935807
7. ורידיס איכות הסביבה בע"מ ח.פ. 513335752
8. ת.מ.מ. תעשיות מחזור בע"מ ח.פ. 520041724
ע"י עוה"ד איל ד. מאמו ו/או נופר לב ממשרד אגמון ושות'
מרח' יגאל אלון 98, בניין אלקטרה, קומה 47, תל אביב
טל': 03-6078607; פקס': 03-6078666
דוא"ל: nofar@agmon-law.co.il

המשיבים

עתירה מתוקנת

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 21.6.2022 מתכבדים העותרים להגיש כתב עתירה מתוקן בהליך

שבכותרת.

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת, לאור המפורט והמנומק בגוף העתירה, לבטל את האישור שנתנה ביום 13.3.2022 המשיבה 1 (להלן: **מועצת התכנון**) לתוכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 "קומפוסט משואה" (להלן: **התוכנית**).

כמו כן, בשל חשיבות הדברים, מתבקש כבוד בית המשפט להורות כי התוכנית לא תידון מחדש, אלא לאחר שמועצת התכנון תברר כי אכן מדובר באתר לייצור קומפוסט ולא בפיקציה, ולפיכך תוודא כי ה-"קומפוסט" שמיוצר ע"י המשיבות 6-7 הוא אכן קומפוסט בפועל המשמש לדישון, ובכלל זה תברר מי הם בדיוק הלקוחות שעושים בו שימוש, או, לחילופין, שיפורט ויוכח היכן נטמן החומר הנ"ל, במידה והתברר כי אין לו ביקוש לשימוש חקלאי והוא לא משמש לדישון.

בנוסף, מתבקש כבוד בית המשפט להורות כי במידה שהתוכנית תידון שוב, לא יהיה ניתן לאשרה בלא שתובטח מניעת מטרדי הריח שמקורם באתר, וכן שתילקח בחשבון העובדה שהאתר פעל שנים ללא היתר, ושלאור זאת נדרש להבטיח פיקוח מיטבי על פעילותו ועל קיום התנאים שהוא מחויב בהם.

בהקשר לכל זאת מתבקש כבוד בית המשפט להורות שבמקרה של חידוש הדיון בתוכנית יוקפד על קיום המפורט בסעיף 120.

בנוסף, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין בגין הגשת העתירה.

א. ליבת הדברים והעתירה בקליפת אגוז

1. עתירה זו עוסקת בנושא שהוא אחד מן החשובים בתחום איכות הסביבה בישראל – הבטחת הטיפול הנאות בפסולת אורגנית. על פי הנתונים הרשמיים של המשיב 3 (להלן: **המשרד להגנ"ס**), בישראל מיוצרים מדי שנה כ- 5.3 מיליון טונות של פסולת ביתית ומסחרית (לא כולל פסולת בניה, שהיא רבה אף יותר). אין בישראל מקום לטמון לאורך זמן את כל הפסולת הזו, שכמותה רק הולכת וגדלה מדי שנה יחד עם הגידול באוכלוסייה, ולפיכך ישנה חשיבות עליונה למחזור כמה שיותר ממנה. המשרד להגנ"ס מצהיר שבכוונתו להגיע ל- 50% מחזור בישראל, והשגת מטרה זו עוד רחוקה.
2. בין 35% ל- 40% מהפסולת הביתית בישראל היא פסולת אורגנית. מיחזור נאות של פסולת זו יביא תועלת כפולה: צמצום משמעותי של כמות הפסולת להטמנה, ויצירת כמויות גדולות של דשן חקלאי איכותי, שעדיף על הדישון הכימי. ואולם, הדבר מותנה בכך שהליך המיחזור יביא ליצירת קומפוסט איכותי, שחקלאים ירצו להשתמש בו. אחרת, עדיין מדובר בפסולת שיש להטמינה, וכמעט מיותר לציין, אך ייצור של קומפוסט איכותי יכול וצריך להיעשות תוך הימנעות מגרימת מטרדים לסביבתו (לדוגמא, רק לפני מספר שנים נסגר אתר קומפוסט גדול במועצה האזורית יואב בשם "דלילה", לאחר שגרם מטרדי ריח מתמשכים לסביבתו).
3. מזה שנים המאמץ להביא למיחזור הפסולת האורגנית בהיקף ובאופן נאות הוא בראש סדרי העדיפויות של

הגופים השונים המטפלים בפסולת בישראל. כך זה גם מבחינת העותרת 1, שעוסקת בקידום הטיפול בנושא הפסולת מזה שנים ארוכות. לכן, הידיעה כי במתקן שקולט כמות פסולת ביתית גדולה יותר מכל מתקן אחר בישראל (מעל אלף טון ביום) מיוצר "קומפוסט" שכל הנראה אינו באמת קומפוסט, היא מטרידה במיוחד. המדובר בחומר שכולל שאריות של זכוכית, פלסטיק, מתכות כבדות וחומרים נוספים, מה שגורם לכך שחקלאים אינם מוכנים להשתמש בו.

4. כמו כן לאתר זה, בניגוד לדומים לו, אין אתר אינטרנט או פרסומים אחרים בנוגע לרכישת קומפוסט. כל המאמצים לאתר מישהו שמתמשש בקומפוסט לכאורה הזה – ומדובר בכמויות עצומות – העלו חרס. העובדה שמפעילי האתר מרוויחים, ככל הנראה, סכומי עתק בחוסכם את עלות היטל ההטמנה, בשל כך שהם מייצרים לכאורה "קומפוסט" שלא נדרש להטמינו, אינה הבעיה העיקרית במצב זה.

5. הבעיה העיקרית היא שפעילות האתר, וכעת אישור התכנית המכשירה את פעילותו, יוצרת את האשליה שכמות עצומה של פסולת אורגנית, שמקורה בגוש דן, לכאורה ממוחזרת, וניתן לכלול אותה בסטטיסטיקה של הפסולת שישראל הצליחה למחזר, ולא צריך יותר להשקיע מאמץ כדי למחזרה – בעוד שהמציאות היא הפוכה. הטעיה זו מהווה פגיעה חזיתית וישירה באינטרס ציבורי ראשון במעלה.

6. מוסד תכנון שעוצם את עיניו בפני מציאות זו, שאינו עושה את המאמץ המינימלי לברר האם אמנם מיוצר באתר זה קומפוסט (שהרי אם זה באמת קומפוסט חייבים להיות לו לקוחות, שכן בישראל, וסביר שגם בשטחים, הביקוש לקומפוסט אמיתי הוא גדול), ושם לא, הרי שהוא נותן יד למעשה מרמה שפוגע באחר הרכיבים החשובים ביותר של האינטרס הלאומי לשמירת הסביבה – הוא מוסד תכנון שפועל באופן בלתי סביר.

7. במיוחד בלתי סביר הדבר מאחר וידוע שמדובר באתר שגורם מטרדי ריח קשים לסביבתו במשך שנים ארוכות, שבמהלכן הוא גם פועל באופן בלתי חוקי, וכעת, עם אישור התכנית המכשירה את פועלו, רק ממשיך לעשות אותו דבר. עם מי שפועל באופן כזה צריך להקפיד באופן מיוחד, וודאי שלא "לסמוך" עליו כפי שנעשה כאן. ובנוסף, היות והאתר מייצר חומר שאינו באמת קומפוסט, אלא פשוט פסולת שאין לה כל ביקוש, הרי שמפסולת זו צריך להיפטר, והיות ובתחומי ישראל ככל הנראה בלתי אפשרי להיפטר מכמויות פסולת כאלו, הרי שהדבר יכול להיעשות רק בשטחים, וזאת תוך הפרת החוק הבינלאומי האוסר זאת.

8. הפגיעה כתוצאה מפעילות האתר היא כאמור קודם כל במישור הלאומי והכלל ארצי. אך הנפגעים הישירים ממנה הם מעל לכל תושבי הסביבה. כאמור, מדובר באתר לייצור קומפוסט מפסולת אורגנית, אך הלכה למעשה מדובר באתר פסולת שלא ניתן להשתמש בתוצריו לחקלאות. מסיבה זו אין מנוס אלא להשליך או להטמין את תוצריו המזהמים והבלתי שמישים של האתר – שהם פסולת לכל דבר ועניין – בשטחים פתוחים, ככל הנראה באזור הבקעה, וזאת, כמובן, בניגוד גמור לחוק. בנוסף על כך, אתר הפסולת המדובר גורם למפגעים סביבתיים ובריאותיים חמורים ביישובי הסביבה, והדבר הביא את העותרים 13-2 ותושבים נוספים להתארגן לפעולה נגד האתר עוד לפני אישור התכנית, ולהתנגד לתכנית לאחר שהחל קידומה.

9. נוכח טענות העותרים העבירה ועדת המשנה להתנגדויות של מועצת התכנון לקמ"ט איכות סביבה איו"ש

(המשיב 2, ולהלן: **הקמ"ט**) המשמש כנציגו של המשרד להגנ"ס באזור, על מנת שיחווה דעתו בשאלות שעל הפרק. באשר לטענה לפיה האתר שבנדון הוא אתר פסולת במסווה של אתר קומפוסט, שתוצריו המזהמים מושלכים בניגוד לחוק, קבע הקמ"ט כי היא אינה רלבנטית ואינה מעניינת, ולפיכך לא דן בה. אותו הדבר נקבע לגבי הטענה לפיה פעילות האתר מנוגדת לדין הבינלאומי.

10. כמו כן, במקום לבצע בדיקה עצמאית של פליטות המזהמים מהאתר, פנה הקמ"ט למפעילת האתר וביקש ממנה לבצע מדידות מזהמים נוספות משל עצמה. אפילו המדידות שערכה מפעילת האתר, שלא ברור עד כמה הן אובייקטיביות, הראו כי ישנה חריגה בערכי האמוניה הנפלטת מהאתר, אך חרף מפגעי הריח שעליהם מתלוננים תושבי האזור קבע הקמ"ט כי אין בחריגות אלו למנוע את אישור התוכנית או אפילו להכניס בה שינויים כלשהם. שאר המדידות שביצעה מפעילת האתר יצאו, באופן לא מפתיע, תקינות, ולפיכך קבע הקמ"ט שהאתר אינו גורם לזיהום חמור. זאת, כאמור, מבלי שערך בנושא בדיקה עצמאית משל עצמו, או שדאג לביצוע בדיקה כזו.

11. על אף שהעותרים ביקשו מועד לאפשר להם להגיב לחוות הדעת שיגיש הקמ"ט, ועדת ההתנגדויות לא העבירה להם אותה ודחתה את ההתנגדות שהגישו על בסיסה מבלי להודיע להם על כך. יום לפני אישורה הסופי של התוכנית גילו העותרים במקרה כי ההתנגדות שהגישו נדחתה.

12. במסגרת הדיון שקדם להחלטה על אישור התוכנית הבהירו העותרים כי ההחלטה בהתנגדות וחוות הדעת שעליה היא מבוססת לא הועברו לעיונם וביקשו לדחות את הדיון באישור על מנת לאפשר להם ללמוד את חוות הדעת וההחלטה ולהגיב להן. יועמ"ש מועצת התכנון דחה את הבקשה בנימוק שטענות העותרים בהקשר זה אינן אמת. כמו כן דחתה מועצת התכנון את בקשת העותרים להחזיר את הדיון בתוכנית לוועדת ההתנגדויות ואישרה אותה מבלי להכניס בה תנאים או שינויים כלשהם.

13. מכאן העתירה, אליה חברה העותרת 1, ארגון כלל ארצי שפועל מזה שנים להסדרת תחום הפסולת בישראל, לתושבים, כדי לדרוש את ביטול אישורה הבלתי סביר והבלתי תקין של התכנית.

ב. הצדדים לעתירה

14. **העותרת 1** – אדם טבע ודין (להלן: **עותרת 1** ו/או **העותרת**), היא עמותה רשומה, שנוסדה במטרה לקדם את ההגנה על איכות הסביבה בישראל. העותרת היא גוף בלתי תלוי, הפועל ללא כוונת רווח וממומן על ידי תרומות. לעותרת כ- 4000 חברים, והיא מונה כ- 30 חברי צוות מקצועי, בהם עורכי דין, אנשי מחקר ומדע ואנשי תכנון. העותרת פועלת, בין היתר, למניעת מפגעים סביבתיים, הגנה על בריאות הציבור ואכיפת החוק במישור הסביבתי.

15. מעמדה של העותרת כמגנה על הסביבה ועל אינטרסים ציבוריים חיוניים הוכר בשורה של חוקים וביניהם: החוק למניעת מפגעים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992; החוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961; חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965; חוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984; חוק המים, התשי"ט-1959; וחוקים נוספים.

16. לעותרת 1, כגוף ציבורי מוכר העוסק בנושאי הגנת הסביבה, נתונה זכות עמידה בעתירה זו על יסוד הכרת הפסיקה במעמדו של "עותר כן ורציני המצביע על בעיה ציבורית אשר פתרונה זרוש למען הצדק" (בג"ץ 217/80 סגל נ' שר הפנים, פ"ד לד (4) 429, 441), הפסיקה מכירה בזכות לטעון בשם הציבור בנושאים של מניעת מפגעים, מניעת מטרדים ציבוריים והגנה על בריאות הציבור (בג"ץ 295/65 אופנהיימר נ' שר הפנים והבריאות, פ"ד כ (1) 209, 327; בג"ץ 372/71 פראניו נ' שר הבריאות, פ"ד כ"ו (1) 809, 810; בג"ץ 467/84 עזרא נ' ראש עיריית תל אביב יפו, פ"ד ל"ט (1) 745, 749).

17. העותרת 1 טיפלה בשנתיים האחרונות בנושאי סביבה רבים שעלו בנוגע לאתר הקומפוסט משואה. כך לדוגמה, בעקבות פניות שהתקבלו במשרדי עותרת 1, מתושבי בקעת הירדן בחודש מרץ 2021, אודות מטרדי ריח שמקורם, ככל הנראה, באתר קומפוסט משואה, הוגשה ביום 24.3.2021 בקשת חופש מטעם העותרת 1 לממונה על חוק חופש המידע במשרד להגנת הסביבה, לשם קבלת רישיונות העסק וההיתרים שניתנו למפעלים (א) אתר ההטמנה- טובלן; מספר היתר: 644958 (ב) קומפוסט משואה- טובלן; מספר היתר: 664456 (ג) קומפוסט אור בע"מ- טובלן; מספר היתר: 815700.

18. בקשת חופש המידע שהוגשה בדבר רישיונות העסק של המפעלים לא נענתה ועל כן ביום 9.9.2021 הוגשה עתירה מנהלית – עת"מ 21-09-11373 אדם טבע ודין נגד המשרד להגנת הסביבה. ביום 26.11.2021 נמחקה העתירה בעקבות העברת החומר המבוקש על ידי המשרד להגנת הסביבה לידי העותרת.

19. בנוסף, ביום 24.8.2021 הוגשה על ידי עותרת 1 בקשת מידע נוספת לממונה על חופש המידע ביהודה ושומרון, וזאת לשם קבלת מידע אודות שלבי הטיפול בתוכנית מושא עתירה זו, ולשם קבלת המידע בדבר החלטה על אישור התוכנית למתן תוקף, וזאת כיוון שבאתר האינטרנט הפתוח לציבור של משרד האוצר, מנהל התכנון – תכנון זמין, לא הופיע החלטה על אישורה של תוכנית לאחר הפקדתה, למרות שהאתר, כך נראה, פועל מזה זמן רב כאילו התכנית מאושרת.

20. אומנם עותרת 1 לא הגישה התנגדות לתוכנית מושא עתירה זו, אולם, כפי שהוכר בפסיקה, מן הראוי לאפשר הגשת עתירה מנהלית כנגד החלטת מוסד תכנון, גם ללא הגשת התנגדות מוקדמת, וזאת משום אופי הטענות כנגד אישור התוכנית ואופיה של העותרת 1 כעותר ציבורי, המוכרת גם לפי ס' 100(3) לחוק. כך לדוגמה נקבע בבג"ץ 524/75 "הריאל" אגודה הדדית לשיכון בע"מ נ' הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז ירושלים, פ"ד (ל) 737 (1976), כי יש לאפשר הגשת עתירה גם לגופים שלא הגישו התנגדות מוקדמת.

21. אם לא די בכך, פסק הדין שניתן בה"פ (מחוזי חיפה) 524/96 "אדם טבע ודין אגודה ישראלית להגנת הסביבה" נ' הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה (15.01.1998) חזר על ההלכה שנקבעה בבג"ץ 524/75 הנ"ל, והכיר פעם נוספת בזכות העמידה לעותר ציבור, למרות שלא הוגשה על ידו התנגדות תחילה. יצוין שעל הליך זה הוגש ערעור לבית המשפט עליון, אך ההלכה אושרה ונשארה בעיניה. כך קובע השופט ד"ר ד' ביין בעמוד 14 לפסק דינו:

יצוין, שעוד בבג"ץ 524/75 הריאל נ' הוועדה המחוזית לתכנון ובניה, פד"י (ל) 741, 737 מול ז' הוכרה זכות העמידה שלעותרת ציבורית לבג"ץ בעניין של תכנית מתאר מקומית, למרות שלא הגישה התנגדות לפי סעיף 100 לחוק באשר למועד שבו ניתן היה להגיש התנגדויות, טרם אושר מעמדה לפי סעיף 100(3)

לחוק.. עניני תכנון ובניה ואיכות הסביבה הם נושאים שלובים זה בזה עד לבלי אפשרות להפריד ביניהם.. אני סבור שאין מקום לדחות את העתירה בשל העדר עותר או בשל חוסר זכות עמידה ויש להיכנס לבירור העתירה לגופה.

22. בדומה לכך, בה"פ (מחוזי ת"א) 1763/94 מאיר וקסמן נ' הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז (6.11.96), נקבע כי לאור חומרת הטענות אין לחסום את דרכם של עותרים שלא הגישו התנגדות למוסד התכנון בהתאם להליך הקבוע בחוק:

מבין המבקשים, רק המבקשים 1 ו-9 נקטו את ההליך הקבוע בחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 (להלן: החוק), דהיינו התנגדויות לתכנית המוצעת. שאר המבקשים לא עשו כן.. **אולם אף-על-פי כן לא ראיתי לחסום את דרכם של המבקשים, וזאת משום אופי טענותיהם.** אין מדובר בטענות ערר רגילות, המתייחסות לנושא התכנוני בלבד, **אלא בטענות חמורות בדבר שיקולים זרים שחדרו לשיקולי הרשות. טענות מעין אלה מצדיקות את בחינתן לגופו של עניין.** טעם זה יפה גם לשאר המבקשים, ומייתר את הצורך להבחין ביניהם." (פסקה 5 לפסק דינו של כבוד סגן הנשיא אורי גורן, כתוארו אז).

23. לאור כך, העותרת 1 תטען כי מתוקף עיסוקה הרב בתוכנית טרם עתירה זו, ואף על פי שלא הגישה התנגדות לתוכנית טרם הגשת עתירה זו, אין לחסום את דרכה בהגשת עתירה זו, מה גם שטענתה העיקרית בנוגע לתכנית נכללה בהתנגדות המקיפה שהוגשה.

24. **העותרים 2-14** – (להלן: **העותרים**), הם תושבי יישובים בתחומי המועצה האזורית בקעת הירדן (המשיבה 4 – ולהלן: **המועצה**) הסובלים באופן יומיומי מהפעילות הבלתי חוקית והמזהמת שמתבצעת בתחומי התוכנית. רווחתם ובריאותם של העותרים נפגעת קשות כתוצאה ממפגעי הריח וזיהום האוויר שמייצרת הפעילות באתר, והשטחים הפתוחים הסמוכים אליהם מזוהמים כתוצאה מההשלכה וההטמנה הבלתי חוקית של הפסולת המטופלת במקום.

25. העותרים הגישו ביחד עם עשרות תושבים נוספים מהאזור התנגדות לתוכנית וצירפו אליה ראיות ברורות וחד משמעיות לכך שאתר הפסולת שבנדון אינו באמת אתר לייצור קומפוסט ולכך שמפעילת האתר משליכה בניגוד לחוק את הפסולת המיוצרת בו בשטחים פתוחים באזור הבקעה. כמו כן צירפו העותרים חוות דעת מומחה הקובעת כי הפעילות באתר גורמת למפגעים סביבתיים ובריאותיים חמורים וגם הבהירו כי הפעלת האתר מנוגדת לדין הבינלאומי. במקביל, פנו העותרים למשרד להגני"ס והלינו בפניו על הפרות החוק החמורות המבוצעות באתר.

--- רשימת שמות העותרים 2-14 מצורפת כנספח 1 לעתירה.

--- רשימת התושבים שהגישו התנגדות לתוכנית מצורפת כנספח 2 לעתירה.

26. **המשיבות 6-8** – המשיבות 6-8 הן כולן חלק מקונצרן העוסק בהתפלת מים, ייצור אנרגיה וטיפול בפסולת אשר פועל תחת השם "ורידיס". המשיבה 6 היא החברת האם העומדת בראש הקונצרן. המשיבה 7 היא

חברה בת של המשיבה 6 ומפעילה את "חטיבת איכות הסביבה" של הקונצרן. המשיבה 8 היא חברה בשליטת המשיבה 7 ומחזיקה ברישיון העסק של אתר משואה. כפי שעולה מנסח החברה של המשיבה 6 אשר צורף לתגובה שהגישו העותרים ביום 21.6.2022 לבקשה למחוק את המשיבות 6-7 מהעתירה, משיבות 8-6 יושבות כולן באותם המשרדים ברחוב אבא אבן 1 בהרצליה. כמו כן, המשיבות 6-8 משתמשות באותו שרת דוא"ל וכתובות הדוא"ל של העובדים שלהן זהות (למשל, גם כתובות הדוא"ל של עובדי המשיבה 8 ת.מ.מ. תעשיות מחזור מסתיימות ב- ...@grouopVE.co.il). לפיכך, עולה חשד כי אין הפרדה אמיתית בין המשיבות 6-8 וכי בפועל מדובר ביישות אחת.

27. מכל מקום, כפי שהובהר בתגובת העותרים מיום 21.6.2022, המשיבות 6-7 היו מעורבות בהליכי התכנון שקדמו לאישור התוכנית שבנדון ונציגים מטעמם התייצבו בדיונים שקיימה מועצת התכנון בנוגע לתוכנית (ראו למשל פרוטוקול הדיון עמ' 8 לנספח 14 לעתירה). כמו כן, כפי שהובהר בתגובה, המשיבות 6-7 מדווחות למשקיעים ולחברות דירוג אשראי כי אתר קומפוסט משואה שעומד במוקד העתירה נמצא בבעלותן וב"הפעלה מלאה" שלהן. כמו כן בכל הכתבות העיתונאיות בנושא האתר אשר יפורטו להלן, מצוין כי מפעילת האתר היא "ורידיס" ובמסגרת התחקיר העיתונאי שפורסם בערוץ "כאן 11" בנוגע לאתר (שעליו יורחב בהמשך) הזדהו המשיבות 6-7 לעיני המצלמה כמפעילות של האתר ולא הפנו את יוצרי התוכנית לחברת ת.מ.מ. תעשיות מחזור. בנסיבות אלו ברור כי גם למשיבות 6-7 יש חלק בהפעלת האתר ובעבירות המבוצעות במסגרת הפעלתו.

28. מאחר שהמשיבות 6-8 הן כולן חלק מאותו קונצרן ומעורבות כולן בהפעלת האתר ובהליכי התכנון שקדמו לאישור התוכנית, מכאן ואילך תהא ההתייחסות אליהן כאל גוף אחד והן יכונן כולן בשם "ורידיס".

29. משואה מקבלת מורידיס תשלום בגין הזכות להפעיל את האתר על אדמותיה אך אינה מעורבת בדרך כלשהי בתפעול או בניהול שלו. ורידיס הקימה את אתר הפסולת שבנדון לפני יותר מעשור ללא היתר בנייה כדין והפעילה בניגוד לחוק במשך שנים. בשנת 2018 יזמו המועצה ומשואה את תוכנית המתאר שבנדון במטרה "להלבין" את האתר ולאפשר לו לקבל היתר בנייה בדיעבד וזאת, כאמור, לאחר שנים שבהן פעל בצורה פיראטית ללא היתר בנייה כדין.

ג. אתר משואה הוא יצרן פסולת במסווה של אתר קומפוסט

30. סמוך לכביש 90, בין היישובים שלומציון ויפית, פועלים זה לצד זה, שלושה אתרים לטיפול בפסולת: אתר הטמנה "טובלן"; אתר "קומפוסט אור"; ואתר "קומפוסט משואה" העומד במוקד העתירה (להלן: **אתר משואה או האתר**).

31. אתר טובלן הוא מטמנת פסולת בבעלות ורידיס; באתר קומפוסט אור (שאינו שייך לורידיס) מייצרים קומפוסט מבוצה המפונה ממכונים לטיהור שפכים; ובאתר "קומפוסט משואה" מתיימרת ורידיס לייצר קומפוסט מפסולת אורגנית ממוינת המיוצרת בישראל.

32. דא עקא שאתר "קומפוסט משואה" אינו באמת אתר לייצור קומפוסט אלא אתר פסולת לכל דבר ועניין. בזאת, כפי שיובהר להלן, מודה גם המשרד להגנ"ס.

33. כך, במסמך אסטרטגיה מקיף שפרסם המשרד להגנ"ס בדצמבר 2020 (לאחר הגשת ההתנגדות לתוכנית) תחת הכותרת "אסטרטגיה למשק פסולת בר קיימא 2021-2030" (להלן: **מסמך האסטרטגיה**) הודה המשרד להגנת הסביבה כי התוצרים של אתר משואה אינם יכולים לשמש לדישון ולמעשה במקומות רבים בעולם (כמו אירופה למשל) כלל אינם נחשבים לקומפוסט. כמו כן הודה המשרד להגנת הסביבה בצורה מפורשת, שחור על גבי לבן, כי הוא מודע לכך שהתוצרים של אתר משואה אינם ראויים לחקלאות ומהווים, למעשה, פסולת מזהמת שורידיס נפטרת ממנה בדרכים לא חוקיות.

34. בשל חשיבות הדברים לענייננו להלן נביאם כלשונם, כפי שהם מופיעים במסמך האסטרטגיה שפרסם המשרד להגנ"ס:

אתר היעד העיקרי לפסולת אורגנית כיום הוא "קומפוסט משואה" הנמצא בבקעה, בצמוד ליישוב משואה (שאר האתרים זניחים לעומתו). אתר זה קולט כ- 1,000 טון של פסולת אורגנית ביום, המופרדת באופן מכני. [...]

בקומפוסטציה החומר האורגני עובר פירוק על ידי מיקרואורגניזמים בתנאים מבוקרים, באמצעות היפוך ערימות החומר ושמירה על תנאים המתאימים לתהליך. התוצר הוא חומר אורגני מיוצב (קומפוסט) המשמש לדישון וטיוב קרקעות. במקרה של פסולת אורגנית ממקור מעורב, התוצר באיכות מוגבלת עקב נוכחיות מיקרו-מזהמים ובעיקר מתכות כבדות, ולמעשה באירופה אינו נחשב לחומר קומפוסט שמיש לחקלאות. ... היתרונות של תהליך הקומפוסטציה נמצאים בפשטות הטכנולוגית, הניתנת ליישום במגוון אזורים גאוגרפיים, לצד עלויות ההקמה הנמוכות יחסית. מנגד, החיסרון העיקרי של השיטה הוא שתוצר הקומפוסט מפסולת עירונית הוא באיכות ירודה, במיוחד מפסולת מעורבת במקור (כאמור באירופה חומר זה אף לא נקרא "קומפוסט" אלא "חומר מיוצב ביולוגית" ואסור לפזרו לדישון חקלאי). בשל כך ולנוכח מצב שוק הקומפוסט שיש בו חלופות חומרים עדיפות, אין הכנסה מהמוצר ואף בעתיד תיתכן עלות לטיפול בו. גורם זה מייצר קושי כלכלי לכסות את עלויות ההקמה והעלויות השוטפות של המתקן. כמו כן, ככל שטכנולוגיה זו תקבל לגיטימציה בישראל, אנו עלולים לקבל מתקנים שאינם מגיעים לתוצרים סופיים בני-שימוש, ובעקבות כך החומר המיוצב ימצא דרכו לסילוק בלתי מבוקר, כפי שקורה באתר משואה (טובלן) כיום.

--- העמודים הרלבנטיים ממסמך האסטרטגיה של המשרד להגנ"ס מצורפים כנספח 3 לעתירה.

35. דברים אלו תואמים את הדברים שמסר מנכ"ל המשרד להגנ"ס במסגרת ריאיון לעיתון "הארץ" בשנת 2019, שם הודה בפה מלא כי משרדו מודע לכך שהתוצרים שיוצאים מאתר קומפוסט משואה אינם מתאימים לחקלאות ובפועל אינם משמשים לדישון.

--- הכתבה שאליה התראיין מנכ"ל המשרד להגנ"ס בעיתון הארץ בשנת 2019 מצורפת כנספח 4 לעתירה.

36. האמור במסמך האסטרטגיה תואם גם עדויות של חקלאים שהתנסו ב"קומפוסט" שמיוצר באתר משואה המאשרים כי הוא אינו ראוי לחקלאות וכי הלכה למעשה מדובר בפסולת. כך, למשל, להתנגדות שהגישו העותרים צורף תצהירו של החקלאי תושב הבקעה מר ישראל מאושר שהעיד כי פיזר "קומפוסט" שניתן לו בחינם מאתר משואה במטעי התמרים שלו. בתצהירו העיד מר מאושר כי "התוצאות היו גרועות מאוד. הזבל היה מלא בחתיכות זכוכית ופולסטיק וייבש את שורשי העצים מעל פני הקרקע ו-20 ס"מ מתחת לפני הקרקע. כתוצאה מכך עצים רבים נפלו". כאמור, פסולת.

--- העתק מתצהירו של מר מאושר אשר צורף להתנגדות שהגישו העותרים לתוכנית מצורף כנספח 5 לעתירה.

37. כפי שמציין המשרד להגנ"ס במסמך האסטרטגיה שפרסם, אתר משואה קולט כ-1,000 טון פסולת אורגנית ממוינת ביום. כפי שמוזכר ומעידים כולם, "החומר המיוצב" שמיוצר באתר מהפסולת האמורה אינו מתאים לחקלאות, ובאירופה כלל לא נחשב לדשן אלא לפסולת מטופלת. כלומר, ורידיס מייצרת באתר משואה כמויות עצומות של פסולת מטופלת שאין לה מה לעשות איתה ועליה למצוא דרכים אחרות להיפטר ממנה.

38. ודוק – אילו הייתה ורידיס מעבירה את הפסולת המטופלת שהיא מייצרת באתר משואה להטמנה, היה עליה לשלם בגינה היטל הטמנה. ורידיס, מטבע הדברים, אינה רוצה לשלם היטל הטמנה ולכן ככל הידוע לעותרים היא פשוט משליכה את כמויות הפסולת העצומות שהיא מייצרת באתר בשטח הפתוח.

39. עדויות להשלכה בלתי חוקית של פסולת מטופלת שמקורה ככל הנראה אתר משואה פורסמו בתקשורת כבר בשנת 2016 בכתבה בעיתון "הארץ" שאליה התראיין מנהל איגוד ערים שומרון לאיכות הסביבה. מנהל האיגוד דיווח כי איתר מאות דונמים של "קומפוסט מלוכלך" שהושלכו בשטחים פתוחים בבקעה בניגוד לחוק. החשדות הופנו באופן טבעי לאתר היחידי בבקעה שמייצר "קומפוסט מלוכלך" כאמור – הלוא הוא אתר משואה שבנדון. בעקבות ממצאי האיגוד פתח המשרד להגנ"ס בבדיקה שהעלתה כי ורידיס מאחסנת "קומפוסט" המיוצר באתר בשטחים שאינם מיועדים לכך ומסר כי "הנושא נמצא בבדיקה":

לדברי מנהל איגוד ערים שומרון לאיכות הסביבה, יצחק מאיר, בסיורים שערך בשבועות האחרונים בנחל תרצה, ממערב לגשר אדם, הוא מצא משטחים של עשרות ואף מאות דונמים של קומפוסט מלוכלך, המכיל גם פסולת לא אורגנית, שכוסו בקרקע. בכמה מקומות אף היתמר עשן מהקומפוסט בשל תהליכי בערה הקשורים בהתפרקות מרכיבי הפסולת. שטח נוסף ובו שאריות קומפוסט אותר ליד צריך לקבוע נחל עוגיה, בחלק דרומי יותר של בקעת הירדן. מאיר אמר כי "המשרד להגנת הסביבה אם פיזור החומר במקומות האלה ובאיכויות האלה מנוגד להיתרים שניתנו ליזמים באזור וכן לקבוע מי עשה זאת". מהמשרד להגנת הסביבה נמסר בתגובה שגם אליו הגיע מידע על פיזור קומפוסט מוכן באזורים שונים בבקעה. על פי המשרד, לאחרונה תואמה פגישה של כלל גורמי האכיפה המעורבים בנושא, שמתכוונים לערוך סיורים כדי לעקוב אחר הבעיה, למצוא את האחראים ולפתוח בהליכים פליליים נגדם. ... במשרד להגנת הסביבה אמרו כי בבדיקה שערך קצין מטה לאיכות הסביבה במינהל האזרחי נמצא שאתר משואה מאחסן קומפוסט מוכן בשטח שאינו מיועד לכך והנושא נמצא בבדיקה.

--- הכתבה משנת 2016 בה דווח על השלכת הפסולת הבלתי חוקית שמבצעת ורידיס מצורפת כנספח 6 לעתירה.

40. ה"בדיקה" שערך המשרד להגנת"ס כנראה לא הייתה מאוד אפקטיבית, שכן בשנת 2019 נחשף בתוכנית תחקירים של ערוץ "כאן" כי ורידיס מטמינה באופן בלתי חוקי את הפסולת המיוצרת באתר משואה בשטחים חקלאיים בקיבוץ נערן בבקעה. העותר 2, שתצהירו מצורף בתמיכה לעתירה, אישר בעדותו בפני ועדת ההתנגדויות את ממצאי התחקיר בהקשר זה והעיד בפני הוועדה את הדברים הבאים:

יש חווה בנערן ששם שופכים את הפסולת הזו. אני חקלאי ואני לא מכיר אף חקלאי שמשתמש בזה, זה חומר עם זכויות ופולטיק ואין לו שום ערך והזנה לקרקע. כל האתר הזה הוא פיקציה. מי שאומר אחרת הוא שקרן ויש לו אינטרס כלכלי. [עמ' 33 לפרוטוקול הדיון שצורף כנספח 20 לעתירה].

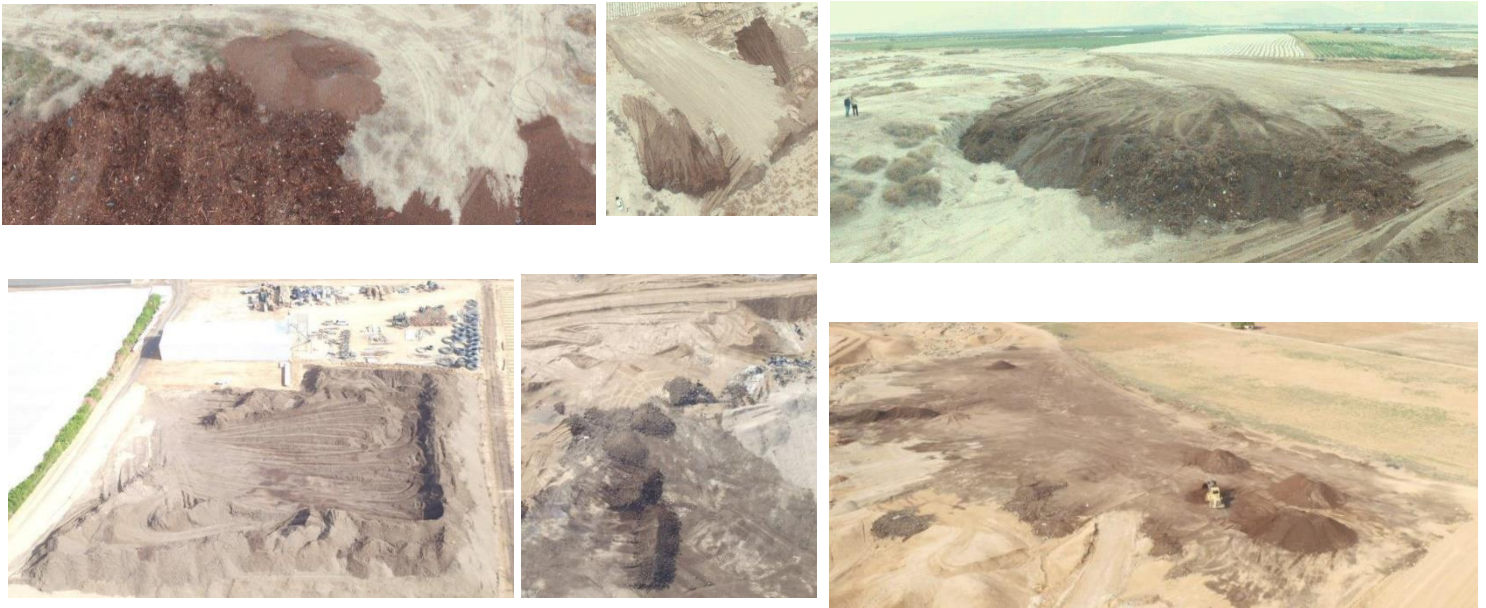
41. עוד ראוי לציין כי במסגרת כתבת התחקיר הנ"ל התראיין גם היועץ הסביבתי מר אבי נוביק שאמר את הדברים הבאים על הפעילות באתר משואה:

הקומפוסטציה שמבוצעת כאן באוויר הפתוח ... הינה תהליך קומפוסטציה ירוד, שלא ראוי להיקרא קומפוסטציה. ה"קומפוסט" לכאורה שאמור להתקבל, לא ראוי לחקלאות. לא צריך להיות מומחה, על מנת להבחין ... שהטיפול בפסולת כפי שנעשה באתר משואה ... מבוצע בצורה שאינה סביבתית. ... כל מה שזה משרת זה את החיסכון בהיטל ההטמנה, ועלויות טיפול ראוי בפסולת, כדי שחברת ורידיס תרוויח יותר כסף מכמה מאות טון פסולת ביום, מתוך ה- 1,500 טון פסולת שהם מקבלים כל יום במתקן ... בחירייה.

מר נוביק מאשר את הדברים בתצהיר שצורף להתנגדות שהגישו העותרים, שגם הוא הוצג בפני הוועדה להתנגדויות.

--- העתק מתצהירו של מר נוביק שהוגש לוועדת ההתנגדויות מצורף כנספח 7 לעתירה.

42. לידי העותרים גם הגיעו תמונות רחפן של הפסולת שורידים משליכה ומטמינה בניגוד לחוק בשטחים פתוחים וחקלאיים בבקעה. תמונות אלו מלמדות על הנזקים הסביבתיים החמורים הנגרמים כתוצאה מ- "הסילוק הבלתי מבוקר" של הפסולת המיוצרת באתר משואה (כלשונו של המשרד להגנ"ס), וניתן לראות בהן באופן ברור כיצד הטמנתה והשלכתה של הפסולת האמורה ממש משנות את פני השטח:

--- תמונות הרחפן של הזיהום החמור שגורמת ההטמנה הבלתי חוקית שמבצעת ורידיס בבקעה מצורפות כנספח 8 לעתירה.

43. כאמור במסמך האסטרטגיה, המשרד להגנת הסביבה מודע לכך שורידים "מסלקת באופן בלתי מבוקר" את הפסולת וזאת לפחות מאז שנת 2019. חרף האמור, הוא אינו עושה דבר על מנת למנוע את העבירות הפליליות החמורות שמבצעת ורידיס לאור יום. העותרים יציינו כי לאחר הגשת ההתנגדות לתוכנית הם פנו למשרד להגנ"ס ודיווחו לו על הממצאים החמורים שעלו במסגרת הכנתה בנוגע להתנהלותה של ורידיס, אך המשרד לא השיב לפנייתם ולמיטב ידיעתם של העותרים לא עשה דבר על מנת לעצור את השלכת הפסולת הבלתי חוקית באתר משואה.

--- העתק מהפנייה שהעבירו העותרים למשרד להגנ"ס בנוגע לעבירות שמבצעת ורידיס מצורף כנספח 9 לעתירה.

ד. הפעילות באתר משואה גורמת לזיהום חמור ולמפגעים סביבתיים ובריאותיים

44. בנוסף על כל האמור לעיל, אתר משואה גם גורם למפגעים סביבתיים ותברואתיים חמורים. כל תושבי היישובים הסמוכים לאתר מתלוננים על הריחות החריפים שנגרמים כתוצאה מהפעילות בו ועל עלייה

בתחלואה ובסרטן לאחר הקמתו. כך, למשל, הגב' נורית צור העידה בפני ועדת ההתנגדויות את הדברים הבאים:

אני תושבת פצאל 43 שנים, בזמן האחרון אני סובלת מאסטמה ומשתמשת במשאף. לא עישנתי סיגריה בחיי. שום גורם שמשפיע על אסטמה לא היה לעולם באזורינו מלבד אתר הפסולת הזה. אני פותחת את הדלת ואני חוטפת מכת סירחון, אני פותחת את החלון ומריחה ריח של נבלות עד שהבנתי שזה מהאתר להטמנת פסולת ולא מהמלכודות עכברים. ... ברחוב שלי, כולל בעלי שנפטר מסרטן, כל הסביבה מסביבי יש זוגות חולי סרטן.
[עמ' 33 לפרוטוקול הדיון שצורף כנספח 20 לעתירה]

45. דברים דומים מסרו גם בני הזוג נבון שהעידו בפני הוועדה כדלקמן:

אנו נאלצים להתמודד יום יום עם הסירחון מהאתרים האלה, ולסגור חלונות ולהתבצר בבית כי הסירחון הזה מונע מאתנו לשבת בחוץ ופוגע באיכות החיים שלנו ובבריאות שלנו. ... גם אם יתווכחו איתנו יש את הריח המסריח באוויר. במרחק אווירי לא רחוק משם, יש 2 ביה"ס של ילדינו ואנו מבינים כל יום כשאנו לוקחים את הילדים לביה"ס כמה הם סובלים. הם הולכים עם חולצות על האף בהפסקות בביה"ס כי מסריח להם. ... הילד שלי מכיתה א' עד כיתה ח' בביה"ס וזה מה שהוא מריח. מה יקרה אם אחד ההורים יגלה שהילד שלו חולה במחלה כזו או אחרת? לא נוכל להוכיח שזה בגלל הקומפוסט הזה. אני מזמין כל אחד מכם אליי הביתה לבוא ולהריח.
[...]

אני לא יכולה לשבת בחוץ בערב שנעים וקריר כי מסריח. אי אפשר לפתוח את הבית לאורור בבוקר כי מסריח. שלא נדבר על נשים בהריון שרגישות יותר לריחות, וילדים עם הפרעות קשב וריכוז שמפריע להם יותר. בין יפית לבין משואה, ששם עיקר הנפגעים כי עיקר הגזים נפלטים לשם, יש 2 ביה"ס גדולים מאוד, וגן ילדים והם סובלים מסירחון ויסבלו לצערנו הרב מכל מיני בעיות רפואיות בעוד כמה שנים.

[עמ' 32-33 לפרוטוקול הדיון שצורף כנספח 20 לעתירה]

ראוי לציין כי גם טענות אלו נתמכו בתצהיר שהוגש לוועדת ההתנגדויות.

--- העתק מתצהירו של העותר 2 בנוגע למפגעי הריח והבריאות שלהם גורמת הפעילות באתר שהוגש לוועדת ההתנגדויות מצורף כנספח 10 לעתירה.

46. ודוק – הטענות האמורות אינן רק בגדר התרשמות סובייקטיבית של תושבי האזור. העותרים צירפו להתנגדות שהגישו לתוכנית חוות דעת של המומחה ד"ר גיל כ"ץ המאשרת את כל טענותיהם בנוגע למפגעי ריח וזיהום אוויר הנגרמים כתוצאה מהפעילות באתר.

47. ד"ר כ"ץ מבהיר בחוות דעתו כי העיוותים הקשים בסקר המוזמן שעל בסיסו אושרה התוכנית (להלן: **הסקר המוזמן**) יוצרים תמונה מעוותת של המציאות וקובע כי "המסקנה הגורפת מניתוח התסקיר הסביבתי של 'קומפוסט משואה' אינו מייצג את הפליטות ולא את החשיפה למפגעים הסביבתיים ולדעתי המקצועית אין מקום להשתמש בתסקיר זה" [עמ' 28 לחוות הדעת].

48. ואמנם, הבדיקות שערך ד"ר כ"ץ מגלות כי בניגוד לנטען בסקר המוזמן, בפועל, אישור התוכנית יביא לעליה עצומה בריכוזי המזהמים באוויר ביישובים הסמוכים לאתר (וביישובים משואה ויפית בפרט) – עליה של עד 500% בריכוזי האמוניה; עליה של עד 440% בריכוזי הבנזן (חומר מסרטן); עליה של עד 460% בריכוזי הטולואן (חומר מסרטן); עליה של עד 515% בריכוזי ה-TCE; עליה של עד 524% בריכוזי ה-PCE; ועליה של עד 538% בריכוזי הפורמלהיד (חומר מסרטן).

49. ממצאים אלו הביאו את ד"ר כ"ץ לקבוע כי "תוספת קומפוסט משואה החדש יגרום לגידול דרמטי בריכוזי כל המזהמים בסביבה עד כ- 540% ואף יגרום לחריגה בריכוזי האמוניה מערכי הייחוס שנקבעו ע"י המשרד להגנת הסביבה" [עמ' 44 לחוות הדעת]. עוד קובע ד"ר כ"ץ כי "תוספת קומפוסט משואה החדש יביא לעלייה דרמטית בהסתברות לתחלואה בסרטן (בסדר גודל) וכן לעלייה בהסתברות לפיתוח מחלות כרוניות (עד 370%) [...] כבר כיום ישנה הסתברות חלקית לתחלואת סרטן ומחלות כרוניות, אך לאחר תוספת קומפוסט משואה החדש ההסתברות תגדל ותורחב ליישובי הסביבה [...] ויישובים נוספים כמו משואה וחלק מיפית נכנסים למעגל הסיכון להסתברות תחלואת סרטן ותחלואה כרונית" [עמ' 46 לחוות הדעת].

50. לפיכך סיכם ד"ר כ"ץ את ממצאיו במסקנה כי "תוספת קומפוסט משואה החדש יגרום לעלייה דרמטית בריכוזי המזהמים בסביבה, יגרום לחריגות מתקני האוויר של המשרד להגנת הסביבה, ובהתאם יביא לגידול בהסתברות לתחלואת סרטן ותחלואה כרונית לאוכלוסייה השכנה" [עמ' 48 לחוות הדעת].

--- העתק מחוות דעתו של ד"ר כ"ץ שהוגשה לוועדה להתנגדויות מצורף כנספח 11 לעתירה.

51. יובהר כי במדינת ישראל פועלים אתרי קומפוסט אשר מבצעים תהליך קומפוסטציה מאשפת ערים, שאינה גורמים למפגעי ריח. כך לדוגמא, "קומפוסט 2000", הממוקם באזור הקריות, המקבל כ-100 טון פסולת אורגנית ביום, פועל במבנה המאפשר פעילות תקינה של האתר ללא מפגעי ריח. בנוסף, "קומפוסט דודאים", הממוקם ליד העיר באר שבע, מקבל כ-400 טון פסולת אורגנית ליום ופועל בשיטת "GORE" אשר מחפה את שטח הקומפוסטציה ביריעות ומאפשרת תהליך תקין באתר סגור ללא מפגעי ריח.

52. ואולם בענייננו, אתר משואה קולט כ-1,000 טון פסולת אורגנית ויוצר את פוטנציאל המטרדים הגדול ביותר מכל אתרי הקומפוסטציה. האתר אינו פועל כנגד מטרדי הריח שהוא מייצר ומוסדות התכנון לא אוכפים את ההפרות הבטות הללו. רק לדוגמא ניתן לראות שמשרד הפנים החליט לסגור את אתר הקומפוסט "דלילה" עקב שימוש חריג בפעילות קומפוסטציה ומפגעי ריח חמורים.

ה. ההליכים בפני מועצת התכנון

53. כמפורט לעיל, ורידיס הקימה את אתר משואה ללא היתר בנייה כדין והפעילה אותו במשך שנים בניגוד לחוק. בשנת 2018 הגישו משואה (שמקבלת כסף מורידיס בעבור השימוש בקרקעותיה) והמועצה האזורית

(שגם לה אינטרס כלכלי בהפעלת האתר) למועצת התכנון את התוכנית שבנדון במטרה "להלבין" את האתר בדיעבד. עובדה זו צוינה מפורשות כבר בעמוד הראשון לתוכנית שם נכתב כי מטרתה היא "להסדיר תכנונית וסטטוטורית את פעילות האתר".

--- העתק מהתוכנית להסדרת אתר משואה מצורף כנספח 12 לעתירה.

54. כמו כן נועדה התוכנית להרחיב את האתר ואת הפעילות בו. מאחר שורידים הכחישה טענה זו בפני הוועדה, ומאחר שהוועדה קיבלה משום מה את הכחשתה, יבהירו העותרים כי העובדה שהתוכנית נועדה גם להרחבת הפעילות באתר מצוינת באופן מפורש, שחור על גבי לבן, בעמוד הראשון של הנספח הסביבתי שלה שם כי "מושב משואה ... והמועצה האזורית ערבות הירדן ... פנו לוועדת התכנון העליונה ולקמ"ט איכות הסביבה במנהל האזרחי של א"ש עם תכנית להסדרה והרחבה של אתר הקומפוסט הנמצא בבקעת הירדן... האתר הקיים קולט ומטפל בכמות של כ- 800 טון/יום פסולת ... מטרת הרחבת האתר הקיים הינה לאפשר הגדלת כמות הפסולת המטופלת ע"י תוספת של כ- 300 טון/יום פסולת אורגנית ממקור ביתי וכ- 200 טון/יום בוצה + גזם".

--- העתק מהעמודים הרלבנטיים בנספח איכות הסביבה מצורף כנספח 13 לעתירה.

55. עדות נוספת לכך שהפעילות באתר משואה מתרחבת כל הזמן וכי מטרת התוכנית היא לאפשר התרחבות זו ניתן למצוא בעובדה שבנספח הסביבתי שנכתב בפברואר 2016 מצוין כי האתר מטפל בכ- 800 טון פסולת ביום, ואילו במסמך האסטרטגיה של המשרד להגנ"ס שפורסם בדצמבר 2020 [נספח 3 לעתירה] נכתב כי האתר קולט 1,000 טון פסולת ביום. כלומר, ורידים הרחיבה את הפעילות באתר באופן בלתי חוקי עוד לפני שהתוכנית שנועדה לאפשר זאת אושרה. עוד ראוי לציין בהקשר זה כי כבר בשנת 2016 מסר המשרד להגנ"ס לעיתון הארץ כי "יש כוונה להרחיב את האתר, אך תוכנית ההרחבה טרם אושרה" [ראו נספח 6 לעתירה].

56. ביום 20.9.2019 קיימה ועדת המשנה לאיכות הסביבה (להלן: **ועדת איכ"ס**) של מועצת התכנון דיון בתוכנית. במסגרת הדיון הודה יו"ר הוועדה כי אתר משואה פועל ללא היתר כדין ובניגוד לחוק כבר יותר מעשור וכי מטרת התוכנית היא להלבין אותו בדיעבד בציינו כי "בפועל התכנית קיימת בשטח. כל האזור מגודר עובדים פה כבר כ- 15 שנה, החלק הדרומי כ- 5 שנים האחרונות".

57. נציגי ורידים בדיון הסתירו מפני הוועדה את העובדה שהתוצרים היוצאים מהאתר אינם נחשבים לקומפוסט ומהווים, הלכה למעשה, פסולת שיש להיפטר ממנה וטענו כי מדובר ב"מפעל כלכלי לייצור קומפוסט". כתוצאה מכך טעו חברי הוועדה לחשוב כי מדובר במפעל אשר "משווק קומפוסט לחקלאים" וזאת חרף העובדה שאין ולו חקלאי אחד בארץ עליו ידוע לעותרים אשר מדשן באמצעות הפסולת המטופלת שיוצאת מהאתר. בעקבות זאת, אישרה ועדת איכ"ס את התוכנית להפקדה.

--- העתק פרוטוקול הדיון שהתקיים בנוגע לתוכנית בוועדת המשנה לאיכ"ס מצורף כנספח 14 לעתירה.

58. ביום 15.9.2019 הגישו העותרים ביחד עם עשרות תושבים נוספים מאזור הבקעה התנגדות ראשונית לתוכנית וביום 15.11.2019 הגישו טיעון משלים להתנגדות, אליו צורפו המסמכים שפורטו לעיל. משואה וורידים הגיבו להתנגדות הראשונית והמשלימה שהגישו העותרים.

--- העתק ההתנגדות הראשונית שהגישו העותרים לתוכנית מצורף כנספח 15 לעתירה.

--- העתק הטיעון המשלים להתנגדות שהגישו העותרים לתוכנית מצורף כנספח 16 לעתירה.

--- העתק מתגובת משואה וורידים להתנגדות הראשונית מצורף כנספח 17 לעתירה.

--- העתק מתגובת משואה וורידים לטיעון המשלים מצורף כנספח 18 לעתירה.

59. במסגרת ההתנגדות והטיעון המשלים טענו העותרים שלוש טענות עיקריות: הראשונה, כי הפעילות באתר משואה גורמת לנזקים סביבתיים ובריאותיים חמורים לתושבי האזור והרחבתו המתוכננת תחמיר מאוד את הנזקים האמורים. העותרים טענו בהקשר זה, בין היתר, כי התסקירים הסביבתיים שעל בסיסם אושרה התוכנית מתייחסים לרמת הפליטות במועד שבו נערכו (2016) ואינם מתחשבים בפליטות שייגרמו כתוצאה מהרחבת הפעילות באתר כתוצאה מאישור התוכנית; השנייה, כי מדובר הלכה למעשה לא באתר קומפוסט אלא באתר פסולת שבמסגרת הפעלתו מבוצעות עבירות פליליות חמורות; והשלישית, כי בהינתן שמדובר באתר פסולת הגורם לזיהום חמור ומשנה את פני הקרקע, פעילותו היא בלתי חוקית בהיותה מנוגדת לדין הבינלאומי.

60. יצוין כי טענת העותרים בנוגע לדין הבינלאומי התבססה על העובדה שהאתר מזיק לסביבה וקולט אך ורק פסולת מישראל ועל חוות דעת של המשנה ליועמ"ש עו"ד מייק בלאס (שצורפה להתנגדות) בה נקבע כי:

"הקמת אתר פסולת כיום ביו"ש, המיועד מלכתחילה ובעיקרו לצרכי מדינת ישראל, לכאורה אינה עולה בקנה אחד עם החובות המוטלות על המדינה על פי המשפט הבינלאומי, לאור הנזק שגורם אתר פסולת למקרקעין ולסביבתם. כמו כן קיימת בעייתיות גם מבחינת המשפט המינהלי הישראלי, המחייב את רשויות המינהל לפעול מתוך שיקולים ענייניים, בתום לב ובהגינות במילוי סמכויותיהם. במקרה זה, לאור היקף ההטמנה מישראל לעומת היקף ההטמנה מן האזור, הועדפו לכאורה שיקולים של מדינת ישראל על פני שיקולים של טובת האזור."
[סעיף 26 לחוות הדעת]

--- העתק מחוות דעתו של המשנה ליועמ"ש עו"ד מייק בלאס מצורף כנספח 19 לעתירה.

61. ביום 9.12.2019 קיימה ועדת המשנה להתנגדויות של מועצת התכנון דיון בהתנגדות שהגישו העותרים. במסגרת הדיון חזרו ב"כ העותרים על הטענות שהעלו במסגרת ההתנגדות ולאחר מכן שמעה הוועדה את עדויות תושבי היישובים הסמוכים לאתר שצוטטו לעיל.

62. בתגובה לטענות הבהיר מהנדס המועצה האזורית כי המועצה סבורה שהשאלה האם אתר משואה הוא באמת אתר קומפוסט או אתר פסולת במסווה של אתר קומפוסט כלל אינה רלבנטית לאישור התוכנית, ובמילותיו "לגבי הטענה שעושים הטמנה ולא קומפוסט זה לא רלוונטי. אנו מקדמים תוכנית סטטוטורית. אם לא עושים אתר קומפוסט יש בעיה באכיפה. אני לא מקבל את הטענה הזו כי היא לא רלוונטית לאישור הסטטוטורי של התוכנית" [עמ' 35 לפרוטוקול שצורף כנספח 20 לעתירה]. גישה זו היא לב ליבו של הפגם המינהלי נגדו יוצאת עתירה זו.

63. כמו כן, היה ניכר בדיון כי חברי ועדת ההתנגדויות וחברי ועדת המשנה לאיכ"ס שאישרה את התוכנית להפקדה כלל אינם מודעים למה שנכתב במסמכי התוכנית ולמטרותיה. כך, למשל, יועמ"ש הוועדה להתנגדויות שאל את יו"ר ועדת המשנה לאיכ"ס האם "התוכנית הזו מוסיפה על הפונקציות הקיימות כרגע באתר?" ויו"ר ועדת איכ"ס השיב "לא". היועמ"ש הוסיף ושאל האם אישור התוכנית "רק מכשיר מצב קיים?" ויו"ר ועדת איכ"ס השיב "כן".

64. לאחר דברים אלו, פנה יועמ"ש הוועדה לב"כ המתנגדים ושאל אותו היכן בדיוק נקבע בתוכנית שהיא נועדה להרחבת האתר, וכאשר נענה כי הדבר נכתב מפורשות בנספח הסביבתי, במקום לפתוח את הנספח ולהיווכח בעצמו, מיאן להאמין והמשיך לבקש הוכחות לכך שהתוכנית תאפשר את הרחבת האתר [עמ' 35 לפרוטוקול שצורף כנספח 20 לעתירה]. כל זאת, כזכור, כאשר ממש בעמוד הראשון של הנספח הסביבתי לתוכנית (שככל הנראה איש מחברי הוועדה לא טרח לקרוא) נכתב מפורשות כי מטרת התוכנית היא להרחיב את האתר ואת הפעילות בו.

--- העתק מהדיון שהתקיים בהתנגדות ביום 9.12.2019 מצורף כנספח 20 לעתירה.

65. בסיומו של הדיון החליטה הוועדה להתנגדויות לקבל את התייחסות קמ"ט איכות סביבה לטענות העותרים טרם הכרעה בהתנגדות [ראו: עמ' 38 לנספח 20]. בסמוך לאחר קבלת ההחלטה ביקשו העותרים והמתנגדים האחרים לאפשר להם להגיב לעמדת קמ"ט לפני קבלת החלטה בהתנגדות.

--- העתק מבקשת העותרים להגיב לעמדת קמ"ט מצורף כנספח 21 לעתירה.

66. שנתיים חלפו. במהלכן ניסתה העותרת 1 לברר מה עלה בגורל התכנית שבשטח לכאורה נוהגים על פיה, ולתדהמתה קיבלה מענה לפיו התכנית עדיין לא אושרה. רק שנתיים לאחר ההחלטה לפי נדרשת חוות דעתו, ביום 28.12.2020, הגיש קמ"ט איכות סביבה את התייחסותו לטענות העותרים. בהתייחסותו ציין גם קמ"ט כי בניגוד לטענת ורידיס ויו"ר ועדת איכ"ס, מטרת התוכנית היא "הסדרה והרחבה של אתר קומפוסט משואה". לגופו של עניין קבע קמ"ט כי טענת העותרים לפיה האתר אינו מייצר קומפוסט לחקלאות (שבה, כזכור, מודה גם המשרד להגנ"ס) היא "השערה שאינה מבוססת. אתר קומפוסט משואה הינו אתר לטיפול בפסולת ולא לסילוק פסולת ... תוצרי הקומפוסטציה משמשים לחקלאות וחומר שלא ניתן למחזר מועבר לאתר הטמנה מוסדר". קמ"ט לא התייחס כלל לטענה לפיה ורידיס אינה שולחת את התוצרים הבלתי שמישים של האתר להטמנה כדין אלא שופכת ומטמינה אותם בניגוד לחוק בשטחים פתוחים.

67. בכל הנוגע לטענות בדבר המפגעים הסביבתיים והבריאותיים שגורם האתר, הבהיר קמ"ט איכות סביבה כי הוא לא ערך בדיקה עצמאית בנושא ולא פנה למומחה בלתי תלוי, אלא פשוט ביקש מורידים לערוך בדיקות פליטות מזהמים נוספות שבאופן לא מפתיע במיוחד יצאו, ברובן, תקינות. נוכח ממצאים אלו קבע הקמ"ט כי אין מניעה לאשר את התוכנית.

--- העתק מהתייחסות קמ"ט איכות סביבה להתנגדות מצורף כנספח 22 לעתירה.

68. על אף שהעותרים ביקשו להגיב לחוות דעתו של הקמ"ט הוועדה להתנגדויות לא העבירה להם את חוות דעתו והחליטה לדחות את ההתנגדות על בסיסה מבלי שהתאפשר לעותרים להתייחס אליה [החלטה נרשמה בסוף הפרוטוקול שצורף כנספח 20 לעתירה].

69. הוועדה להתנגדויות דחתה את הטענה לפיה אין מקום לאשר את התוכנית נוכח הפרות החוק החמורות המבוצעות במסגרת הפעלת האתר וקבעה כי סוגיה זו כלל אינה נוגעת אליה ואינה מעניינה. לדברי הוועדה "אתר קומפוסט משואה הינו אתר לטיפול בפסולת ולא אתר לסילוק פסולת ... כאשר תוצרי הקומפוסטציה משמשים לחקלאות והחומר שאינו ניתן למחזור מועבר לאתר הטמנה מסודר. ... במקרה של חריגות מהתנאים לרישיון עסק, המשרד או איגוד ערים שומרון פועלים מול האתר לעמידה בתנאים".

70. כמו כן דחתה הוועדה את הטענה לפיה הפעלת האתר מנוגדת לדין הבינלאומי בנימוק כי גם "טענה זו אינה נוגעת לתחום עיסוק הוועדה, שכן אינה תכנונית במהותה ומקומה להישמע בפני המועצה האזורית בקעת הירדן, טרם מתן רישיון עסק. רשויות התכנון אינן עוסקות באופי או טיב השירות שניתן באתר, אלא בדרישות סף תכנוניות בלבד שיאפשרו מתן רישיון עסק בהמשך". למעלה מן הצורך, כך ציינה הוועדה, "אתר קומפוסט משואה אינו אתר להטמנת פסולת אלא אתר קומפוסטציה. לעומת אתר להטמנת פסולת, אינו משתמש במשאבי הטבע של האזור אלא מייצר קומפוסט מפסולת אורגנית. לכן, אין בפעילות האתר משום פגיעה בעקרונות השימוש ברכוש האזור שבתפיסה לוחמתית...". זאת, חרף העובדה שהוועדה עצמה מודה כי היא כלל אינה יודעת האם האתר אכן משמש לייצור קומפוסט בציינה כי שאלה זו בכלל אינה נוגעת אליה.

71. עוד דחתה הוועדה את הטענות בדבר מפגעים סביבתיים ובריאותיים הנגרמים כתוצאה מהפעילות באתר. הוועדה קבעה כי טענות אלו נבדקו על ידי גורמי המקצוע ונמצא כי ערכי הזיהום באזור אינם חורגים מהמותר. אמנם, ציינה הוועדה, "לעניין אמוניה, נקבע כי אכן ישנה סטייה מערך הייחוס, אך ערך זה לא הוטמע בתקנות חוק אוויר נקי, ולכן איננו מחייב אלא מהווה ערך מנחה מקצועי בלבד". הוועדה לא התייחסה לעובדה שממצאי הקמ"ט בנוגע לזיהום האוויר באזור האתר לא נקבעו על סמך מדידות עצמאיות ובלתי תלויות שביצע אלא על סמך מדידות שביצעה ורידיס.

72. הוועדה לא קיבלה את טענת העותרים בהקשר זה לפיה תסקירי איכות הסביבה אינם מתייחסים להשפעה הסביבתית שתהיה להרחבת הפעילות באתר בנימוק כי "התוכנית מסדירה אתר

קיים, ואין ... מדובר בהרחבת האתר הקיים, אלא בהסדרת שני חלקיו הקיימים בפועל בלבד". זאת, כאמור, על אף שבנספח הסביבתי לתוכנית נכתב מפורשות כי מטרתה היא להרחיב את האתר ואת הפעילות בו, ועל אף שקמ"ט איכות סביבה כתב אף הוא בצורה מפורשת כי התוכנית נועדה להרחבת האתר.

73. סיכומו של דבר, הוועדה דחתה את כל טענות העותרים ואת ההתנגדות שהגישו לתוכנית. דא עקא שהוועדה לא עדכנה את העותרים בנוגע להחלטתה והם למדו עליה במקרה יום לפני הדיון באישור סופי של התוכנית. כך, ביום 7.3.2022 ראו העותרים במקרה באתר מנהל התכנון כי ביום שלמחרת אמורה מועצת התכנון לקיים דיון בתוכנית לצורך אישורה הסופי. העותרים פנו בהילות למועצת התכנון ושאלו אותה האם כבר הועברה התייחסות של הקמ"ט להתנגדות. בתשובה נענו העותרים כי לא רק שהתייחסות הקמ"ט כבר הועברה, אלא שההתנגדות גם נדחתה על בסיסה.

--- העתק מההתכתבות שניהלו העותרים עם מועצת התכנון לאחר דחיית ההתנגדות מצורך כנספח 23 לעתירה.

74. העותרים הלינו על כך שלא התאפשר להם להגיב לעמדת הקמ"ט ועל כך שלא קיבלו הודעה כלשהי בנוגע לדחיית ההתנגדות וביקשו לדחות את הדיון באישור התוכנית. מועצת התכנון סירבה לבקשה. במסגרת הדיון שקיימה מועצת התכנון ביום 9.3.2022 לצורך אישור התוכנית ביקש ב"כ העותרים פעם נוספת לדחות את הדיון על מנת שתהיה לו הזדמנות ללמוד את עמדת הקמ"ט ואת ההחלטה הדוחה את ההתנגדות ולהתייחס אליהן.

75. בקשה זו נדחתה על ידי יועמ"ש הוועדה בנימוק כי "לפי המידע שיש לי, קיבלתם את ההחלטה של וועדת ההתנגדויות. הועדה עשתה את עבודתה כמו שצריך. ... אנחנו היום לא יושבים כמקצה שיפורים לוועדת התנגדויות. אנו היום יושבים בוועדה לתוקף. לא לערר ולא לדבר אחר. אי לכך איני רואה כל טעם לבקשתך לדחות את הדיון מהיום". בתגובה הבהיר ב"כ העותרים כי המידע שבידי הוועדה בעניין זה שגוי וכי העותרים לא קיבלו את עמדת הקמ"ט או את ההחלטה הדוחה את ההתנגדות שהגישו, אך ללא הועיל.

76. לגופו של עניין טען ב"כ העותרים כי ועדת ההתנגדויות שגתה כשקבעה שזה לא מעניינה אם באתר מתבצעת פעילות בלתי חוקית ואף הפנה את חברי הוועדה לפסיקה הקובעת זאת:

הטענה שלנו שלא מדובר באתר קומפוסט אלא במזבלה שגורמת לנזקים סביבתיים אדירים, הוועדה אומרת שזה לא ענייננו, זה לאיגוד ערים וכו' אבל לא ענייננו, זו שגיאה חד משמעית, אני רוצה להפנות ... לבג"צ 8171/09 שקובע מפורשות שוועדת התנגדויות ומוסד' תכנון חייבים להתייחס לשיקולי הפרת חוק לכך שאתר זה פועל שנים ללא חוק, והיום מאשרים אותו כחותמת גומי. לתת שוב משקל [לא רק] לכך שהוא פועל שנים בצורה הזו, אלא גם שמוסיף עבירות חמורות סביבתיות של זיהום במסווה של אתר קומפוי. הוועדה חייבת להתייחס לזה, זה החוק וזה הפסיקה. אתם מתעלמים

מההחלטה הזו. אתם במודע בוחרים להתעלם מהפרות חוק של אתר זה משך שנים פועל ללא היתר.

77. ואולם, יו"ר הוועדה דחה טענה זו בנימוק כי "התכנית פה היא למתן תוקף וגם אם יש חריגות במהלך ההפעלה הקיימת ... טענותיך הם ברמה פיקוחית ואפילו לא ברמה של היתר בניה". בתגובה שאל ב"כ העותרים את יו"ר הוועדה "זה לא מעניין אותך שזה אתר שמפר את החוק כבר שנים?" ולכך השיב היו"ר כי "אנחנו כאן לא ועדת פיקוח. אלא תכנון".

78. כמו כן הלין ב"כ העותרים כי הוועדה דחתה את הטענה לפיה האתר נוגד את הדין הבינלאומי על סמך ההנחה שלא מדובר באתר פסולת אלא באתר לייצור קומפוסט, בה בעת שקבעה כי השאלה האם באמת מדובר באתר קומפוסט אינה מעניינה. לבסוף הלין ב"כ העותרים כי הוועדה מאשרת את התוכנית מבלי שניתנה לעותרים אפשרות להתייחס לחוות דעתו המקצועית של קמ"ט איכות סביבה ולמרות שגם לפי המדידות שביצעה ורידיס האתר פולט כמויות חריגות של אמוניה. ב"כ העותרים טען בהקשר זה כי כאשר תושבי האזור מתלוננים על מפגעי ריח ובריאות קשים ומתגלה חריגה בפליטות, אין זה סביר להתעלם מכך בנימוק שאין חובה חוקית להתחשב בעובדה זו.

79. ואולם, גם טענות אלו זכו להתעלמות ומועצת התכנון אישרה את התוכנית. מספר ימים לאחר מכן, ביום 13.3.2022, העבירה מועצת התכנון לב"כ העותרים את פרוטוקול הדיון שבסופו אושרה התוכנית, כמו גם את התייחסות קמ"ט איכות סביבה להתנגדות [ראו נספח 23].

--- העתק מפרוטוקול הדיון מיום 9.3.2022 במסגרתו אושרה התוכנית מצורף כנספח 24 לעתירה.

80. העותרים יטענו כי בהחלטה על דחיית ההתנגדות שהגישו ואישור התוכנית נפלו שגיאות קשות וברורות ופגמים מהותיים היורדים לשורשו של עניין המצדיקים לבטל את החלטת מועצת התכנון ולהחזיר את הדיון בתוכנית לוועדה להתנגדויות על מנת שתקבל החלטה חדשה בנוגע לתוכנית.

הטיעון המשפטי

ו. מועצת התכנון שגתה משקבעה כי הפרות החוק במתבצעות במסגרת הפעלת האתר

אינן מעניינה

81. כמפורט לעיל, מועצת התכנון וקמ"ט איכות סביבה קבעו כי השאלה האם מתבצעות עבירות פליליות חמורות במסגרת הפעלתו של אתר משואה אינה מעניינת אותם שכן שאלה זו אינה רלבנטית במישור התכנוני. עוד קבעו הקמ"ט ומועצת התכנון כי העובדה שאתר משואה פועל כבר יותר מעשור באופן בלתי חוקי וללא היתר בנייה כדין היא חסרת משמעות.

82. כאמור, ב"כ העותרים הבהיר לחברי מועצת התכנון כי קביעה זו היא שגויה בבירור ואף הפנה אותם לפסק הדין שניתן בבג"ץ 8171/09 ראש מועצת הכפר אל ג'אניה נ' מועצת התכנון העליונה במינהל האזרחי (20.11.2011) (להלן: עניין אל ג'אניה) שם נקבע כדלקמן:

'הכל מסכימים שככלל מוסד התכנון רשאי לשקול את ההגנה על שלטון החוק ואי עידודה של עבריינות במניין שיקוליו' ... [ואכן] ראוי לחייב את מוסדות התכנון לשקול במניין שיקוליהם את אינטרס ההגנה על שלטון החוק וליתן לו משקל הולם ... עמדה זו עולה בקנה אחד עם התפיסה הרווחת בפסיקתנו שלפיה שיקול דעתן של רשויות התכנון אינו מוגבל להסדרת תכנון 'פיזי' גרידא, ועליהן להביא בחשבון גם שיקולים בעלי אופי רחב וצופה פני עתיד, ובהם שיקולים כלכליים, חברתיים וסביבתיים ... אינטרס ההגנה על שלטון החוק והרתעת עבריינות הוא בבחינת עקרון יסוד בשיטתנו המשפטית ... נדבך מרכזי של שלטון החוק טמון בדיעתו של כל מפר חוק כי בעשותו כן הוא צפוי לסנקציה עונשית מאורגנת מטעם החברה. הגנה על שלטון החוק מחייבת אכיפה שוויונית ובלתי שרירותית, שאחרת ייעשה החוק פלסטר, ייפגע אמון הציבור ברשויות השלטון ויישחק גורם ההרתעה מפני הפרת החוק ... 'בניה שלא כדין היא לא רק תופעה, החותרת תחת התכנון הנאות של הבניה, אלא השלכותיה מרחיקות לכת יותר: היא בין התופעות הבולטות, הפוגעות בהשלטת החוק. מי שעושה דין לעצמו פוגע באופן הגלוי והברור בהשלטת החוק' ... מטעמים אלה, שומה על מוסדות התכנון להקנות לעקרון השמירה על שלטון החוק משקל ראוי והולם בין יתר השיקולים הנשקלים על ידם.

[שם, בפסקה 27]

83. ודוק – אי החוקיות שעליה דובר בעניין **אל ג'אניה הנ"ל** נבעה "רק" מבנייה בלתי חוקית ללא היתר כדין. בענייננו לעומת זאת, לא רק שמדובר באתר שהוקם באופן בלתי חוקי בעליל ופעל יותר מעשור ללא היתר בנייה כדין תוך שמפעיליו "מצפצפים" על החוק, ולא רק שחלק גדול מהרחבת הפעילות שנתבקשה במסגרת התוכנית בוצעה לפני אישורה, אלא שישנן ראיות של ממש לכך שבמסגרת הפעלתו מבוצעות עבירות פליליות חמורות וכי הפעלתו גורמת לזיהום חמור. העותרים יזכירו פעם נוספת כי המשרד להגנת הסביבה הודח במסגרת מסמך האסטרטגיה שפרסם [וצורף כנספח 3 לעתירה] כי ורידיס מבצעת "סילוק בלתי מבוקר" של הפסולת המיוצרת באתר משואה ועוד בשנת 2016 מצא כי היא מאחסנת את תוצריו המזהמים של האתר בשטחים שאינם מיועדים לכך.

84. מועצת התכנון אפילו לא טרחה לבחון טענות אלו ולדון בהן, ולא נתנה לעיקרון השמירה על שלטון החוק כל משקל במסגרת החלטותיה. זאת חרף העובדה שהופנתה באופן מפורש לפסק הדין הרלבנטי שהיא עצמה הייתה צד לו ואשר ממנו התעלמה במודע.

85. כידוע "מוטלת על הרשות החובה לשקול את כל השיקולים הרלוונטיים ואי-שקילתם יוצרת פגם של ממש במעשה המנהלי" [בג"ץ 3933/11 **מכבי שירותי בריאות נ' שר הבריאות**, בפסקה 74 (25.3.2014)]. אכן "המבחן לסבירות שיקול-הדעת המינהלי נעוץ ... בהעלאת מלוא תשתית השיקולים הרלבנטיים למעשה המינהלי, תוך מתן משקלות יחסיים ראויים לכל אחד מהם,

והגעה לנקודת-איזון שתיישב בדרך ראויה בין הערכים והאינטרסים הנוגדים" [פסקה 32 לפסק דינה של השופטת פרוקציה בבג"ץ 11437/05 **קו לעובד נ' משרד הפנים**, פ"ד סד(3) 122 (2011)].

86. בעניין זה יובהר כי בית המשפט העליון הכיר בכך שבשטחי האזור חלים עקרונות היסוד של המשפט המנהלי הישראלי. כך נפסק למשל בבג"ץ 1308/17 **עיריית סלואד נ' הכנסת** (9.6.2020):

"היוצא מן האמור הוא כי הכללים המשפטיים החלים באזור מורכבים מרבדים של מקורות נורמטיביים ובהם: כללי המשפט הבינלאומי הפומבי, ובעיקר דיני התפיסה הלוחמתית; הדין המקומי שהיה קיים באזור ערב כניסת כוחות צה"ל לאזור; תחיקת הביטחון של המפקד הצבאי; **וכן עקרונות היסוד של המשפט המינהלי הישראלי**. פעולותיו של המפקד הצבאי באזור כזרוע של הרשות המבצעת בכל הנוגע לקביעה וליישום של הכללים המשפטיים האמורים, נתונות לביקורת שיפוטית... [שם, בפסקה 6].

87. במקרה דנן מועצת התכנון התעלמה כליל מהשיקול בדבר שלטון החוק. מועצת התכנון כלל לא התייחסה לטענות בדבר ביצוע עבירות פליליות חמורות על ידי ורידיס במסגרת ההפעלה של האתר ולא נתנה כל משקל לעובדה שהקימה את האתר בניגוד גמור לחוק והפעילה אותו במשך יותר מעשור ללא היתר כדין. מועצת התכנון יצאה מנקודת הנחה כי אין כל בעיה "להלבין" בדיעבד אתר בלתי חוקי שפעל במשך שנים ארוכות ללא היתר ופטרה עצמה לדון במשמעויות של הפרת החוק המתמשכת והבוטה שהייתה כרוכה בהקמתו והפעלתו, כמו גם מעבירות פליליות חמורות המבוצעות במסגרת פעילותו.

88. כאמור, מועצת התכנון הייתה **חייבת** להביא שיקול זה במסגרת שיקוליה ולא הייתה רשאית להתעלם ממנו בנימוק שזה אינו מעניינה. די בכך כדי להביא לביטול החלטתה של מועצת התכנון ולהחזיר אליה את הדיון בתוכנית על מנת שתקבל החלטה חדשה המאזנת בין כלל השיקולים הרלבנטיים.

ז. מועצת התכנון אישרה את התוכנית על סמך תשתית עובדתית שגויה

89. כפי שהובהר לעיל, אתר משואה הוא אתר קומפוסט בשם בלבד. האתר אינו מייצר קומפוסט המשמש לחקלאות, אלא פסולת מזהמת ובלתי שמישה שיש להיפטר ממנה. ככל שניתן היה לברר, אין ולו חקלאי אחד בארץ שמדשן את שדותיו עם ה"קומפוסט" המיוצר באתר. בניגוד גמור לטענותיה בפני מועצת התכנון, חברת ורידיס אינה מוכרת את ה"קומפוסט" האמור לאיש אלא נפטרת ממנו בדרכים שלא ניתן להניח אלא שאינן חוקיות – **ובזאת מודה גם המשרד להגנת הסביבה**.

90. ויצויין שוב: הדרך החוקית היחידה להיפטר מהתוצר של עיבוד הפסולת שמייצר אתר משואה, ושהינו פסולת בעצמו (שהרי אין לו כל שימוש אחר), הוא בהטמנה בשטח ישראל במטמנה

מוסדרת. כזו שתגבה מורידים היטל הטמנה על כל טון של פסולת מוטמנת. מכאן המוטיבציה האדירה להיפטר משאריות החומר בתחומי איו"ש, מה שככל הנראה קורה בפועל, ושלא כחוק.

91. על אף האמור, מועצת התכנון אישרה את התוכנית שבנדון על יסוד ההנחה השגויה לפיה אתר משואה הוא "מפעל כלכלי לייצור קומפוסט" אשר "משווק קומפוסט לחקלאים" [ראו נספח 14 לעתירה]. לא יכול להיות חולק על כך כי החלטתה האמורה של מועצת התכנון התבססה על תשתית עובדתית לא נכונה וכי המועצה התעלמה במודע מהעובדה שפעילותו של האתר במציאות אינה תואמת את התוכנית שאישרה ואת מטרותיה.

92. מסיבה זו גם נמנעה המועצה מלקבוע בתוכנית תנאים כלשהם במטרה להתמודד עם המציאות בשטח האתר ועם הנזקים הסביבתיים החמורים הנגרמים כתוצאה ממנה. מועצת התכנון לא התנתה את אישור התוכנית בהתחייבות מצד ורידיס להיפטר בצורה חוקית מהפסולת המטופלת המיוצרת באתר ולא להשליך אותה בשטחים פתוחים; לא קבעה תנאים כלשהם שיבטיחו שורידיס תימנע מהשלכה והטמנה בלתי חוקית של פסולת; לא התנתה את אישור התוכנית בתיקון הנזקים הסביבתיים שורידיס גרמה להם במהלך השנים; לא בדקה האם יש בתוכנית שטחים ומתקנים מתאימים לאכסון הפסולת העודפת המיוצרת באתר ולטיפול בה וממילא גם לא העלתה דרישות כלשהן בנושא; לא בחנה מה תהיה ההשפעה הסביבתית של האתר על השטחים הסמוכים לאחר שייאסר על ורידיס להיפטר מצורה בלתי חוקית מעודפי הפסולת המיוצרים בו והיא תיאלץ לאחסן אותו במקום; ועוד.

93. הדבר דומה לאדם שהקים אולם מופעים ומבקש ממוסדות התכנון להכשיר אותו בדיעבד בטענה שמדובר בבית מגורים. אם מוסדות התכנון ייתנו לאותו אדם את ההיתר המבוקש על יסוד ההנחה שמדובר בבית מגורים הם מן הסתם גם לא יידרשו ממנו להתקין במקום יציאות חירום, מערכות כיבוי אש, שירותים ציבוריים וכיוצא באלה מתקנים שחייבים להיות בכל אולם מופעים. האם יעלה על הדעת שמוסד תכנון יתעלם במודע מראיות לכך שאותו אדם הקים אולם מופעים ולא בית מגורים ותקבע שאין מקום לדרוש ממנו להתקין במקום תשתיות שחייבות להיות מותקנות בכל אולם אירועים רק משום שהוא מבקש היתר לבניית בית מגורים? האם זה סביר שמוסדות תכנון ייקבעו כי זה אינו מעניינם מה הפעילות המתקיימת בפועל בנכס שלגביו מתבקש ההיתר ושזה נושא לפיקוח? דומה כי התשובות לשאלות אלו ברורות מאליהן.

94. כמו בדוגמא שפורטה לעיל, כך גם בענייננו, מועצת התכנון הייתה חייבת להתייחס בהחלטתה לפעילות המתבצעת באתר בפועל ולקבוע בתוכנית תנאים מתאימים שיבטיחו כי פעילות זו תתבצע באופן בטיחותי ובהתאם לדין. היא לא הייתה רשאית לפטור את עצמה מלדון בנושא ולהתייחס לאתר כאילו מדובר במפעל לייצור קומפוסט שמוכר את תוצרתו לחקלאים כאשר זה אינו המצב. היה על מועצת התכנון לבחון האם הוראות התוכנית מתאימות להתמודד עם המציאות בה האתר מייצר מאות טונות של פסולת בלתי שמישה מידי יום ביומו ומבטיחות כי פסולת זו תטופל ותסולק כדין. היה עליה לבחון האם יש די שטחי אכסון באתר לכל הפסולת העודפת המיוצרת בו; האם הוראות התוכנית מבטיחות סילוק הולם של עודפי הפסולת

האמורים; מה ההשלכות התחברותיות והסביבתיות של הצורך להיפטר מכמויות עצומות של פסולת עודפת כאמור; ועוד.

95. המועצה לא עשתה דבר מכך. היא התעלמה במודע מהטענות בדבר טיבה האמיתי של הפעילות באתר משואה וקבעה כי טענות אלו אינן מעניינה ואינן רלבנטיות לאישור התוכנית. כאמור, מדובר בקביעה בלתי סבירה בעליל ששום מוסד תכנון שמכבד את עצמו אינו רשאי לקבל.

96. "כידוע, תנאי מוקדם לקבלתה של החלטה מנהלית תקינה הוא הביסוס העובדתי לה. אין טעם בהחלטה שנימוקיה סבירים וראויים, אם אין היא מתאימה לנסיבות העובדתיות" [בג"ץ 4374/15 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש ממשלת ישראל, בפסקה 30 (27.3.2016)]. אכן "כל החלטה מינהלית חייבת להתבסס על תשתית עובדתית בדוקה. בהיעדר תשתית עובדתית ראויה, אין בידי הרשות אפשרות לשקול ולשקלל את כלל האינטרסים המשמשים בזירה" [בג"ץ 3638/99 בלומנטל נ' עיריית רחובות, פ"ד נד(4) 220, 229 (2000); עוד ראו: בג"ץ 164/97 קונטרס בע"מ נ' משרד האוצר, אגף המכס והמע"מ, פ"ד נב(1) 289 (1998)].

97. "קביעת תשתית העובדות מחייבת קיומם של ארבעה מבחנים: איסוף נתונים סביר בנסיבות המקרה; הבחנה, במהלך איסוף הנתונים, בין נתונים השייכים לענין לבין נתונים שאינם נוגעים אליו, תוך דחיית הנתונים מן הסוג האחרון; התבססות על נתונים שאדם סביר, או רשות סבירה, היו סומכים עליהם לצורך קבלת החלטה; וקיום תשתית ראייתית מבוססת במידה מספקת לצורך קבלת החלטה, על פי מהותה" [פסקה 31 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה בבג"ץ 10907/04 סולודוך נ' עיריית רחובות, פ"ד סד(1) 331 (1.8.2010)].

98. מועצת התכנון לא עשתה דבר מכך במקרה שבנדון. לא רק שמועצת התכנון לא אספה את כל הנתונים הרלבנטיים לקבלת החלטה, אלא שהיא בחרה להתעלם במודע מעובדות שלא היו נוחות לה על אף שהן רלבנטיות ביותר להחלטה על אישור התוכנית. מועצת התכנון בחרה, במודע, לקבל החלטה על סמך תשתית עובדתית חסרה שאינה תואמת את המציאות בשטח ואף מטעם זה יש לבטל את החלטתה.

99. בראש הדברים הבהרנו עד כמה ההתעלמות של מועצת התכנון ממהותו האמיתית של ההליך התפעולי שמתקיים באתר משואה, גורמת לנזק סביבתי בהיבט הכפול של אי מיחזור נאות של כמות עצומה של פסולת אורגנית, ויצירת מצג שווא לפיו אותה כמות עצומה אכן מטופלת, מה שיוצר את האשליה לפיה מדינת ישראל מטפלת בפסולת הרבה יותר טוב ובהיקפים הרבה יותר משמעותיים מכפי שזה באמת. את ההצגה הזו אסור היה לקבל, ואת הגישה לפיה ניתן לאשר אתר קומפוסט מבלי לבדוק שהוא באמת כזה, צריך לדחות מכל וכל.

ח. מועצת התכנון שגתה משדחתה את הטענה לפיה הפעלת האתר נוגדת את הדין

בינלאומי

100. כמפורט לעיל, העותרים הציגו בפני מועצת התכנון חוות דעת של המשנה ליועמ"ש עו"ד מייק בלאס הקובעת כי "הקמת אתר פסולת כיום ביו"ש, המיועד מלכתחילה ובעיקרו לצרכי מדינת ישראל, לכאורה אינה עולה בקנה אחד עם החובות המוטלות על המדינה על פי המשפט הבינלאומי, לאור הנזק שגורם אתר פסולת למקרקעין ולסביבתם" [סעיף 26 לחוות דעתו שצורפה כנספח 19 לעתירה].

101. במסגרת ההחלטה לדחות את ההתנגדות לתוכנית אישרה ועדת ההתנגדויות כי "אתר משואה קולט בעיקר פסולת ישראלית" [סעיף 58 להחלטה שצורפה כנספח 20 לעתירה]. עם זאת קבעה ועדת ההתנגדויות כי השאלה האם מדובר באתר שהפעלתו נוגדת את הדין הבינלאומי אינה מעניינה ושכל מקום האתר אינו נוגד את הדין הבינלאומי משום שמדובר באתר קומפוסט ו"אתר קומפוסטציה, לעומת אתר להטמנת פסולת, אינו משתמש במשאבי הטבע של האזור אלא מייצר קומפוסט מפסולת אורגנית". כפי שכבר הובהר לעיל, קביעותיה האמורות של ועדת ההתנגדויות שגויות בבירור וגם מכילות סתירה פנימית.

102. ראשית לכל, כמפורט לעיל, הוועדה אינה יכולה לעצום את עיניה ולהתעלם מטענות בדבר אי חוקיות הגלומה בהפעלת האתר. הוועדה חייבת להביא את עיקרון שלטון החוק במסגרת שיקוליה ולפיכך מחויבת לברר ולדון האם הפעלת האתר נוגדת את הדין הבינלאומי החל באזור אם לאו.

103. שנית, הוועדה קבעה כי זה אינו מעניינה האם האתר אכן משמש ליצירת קומפוסט או לא ומספר שורות לאחר מכן קבעה כי הוא אינו נוגד את הדין הבינלאומי משום שהוא משמש ליצירת קומפוסט ולפיכך אינו מכלה את משאבי הקרקע של האזור. מדובר בסתירה פנימית ברורה וגלויה.

104. כמפורט לעיל, האתר שבנדון אינו אתר לייצור קומפוסט אלא אתר פסולת הקולט אך ורק פסולת מישראל, והיות ותוצרו הסופי הוא גם כן פסולת הרי שבכך הוא גורם לנזקים אדירים למקרקעין ולסביבתם. בנסיבות אלו לא יכול להיות חולק כי מתעורר ספק של ממש בשאלה האם פעילות האתר היא פעילות מותרת אשר תואמת את הדין הבינלאומי. הוועדה התעלמה מסוגיה זו במודע בנימוקים קלושים ואף מטעם זה יש לבטל את החלטתה ולהחזיר אליה את הדיון על מנת שתקבל החלטה מאוזנת המתייחסת גם להיבט זה.

ט. מועצת התכנון שגתה משדחתה את הטענה לפיה האתר מזהם וגורם למפגעים קשים

105. כמפורט לעיל, בפני ועדת ההתנגדויות העידו מספר אנשים אודות מפגעי הריח והנזקים הבריאותיים הנגרמים לתושבי האזור כתוצאה מפעילותו של אתר משואה. כמו כן הציגו העותרים חוות דעת מומחה המאששת טענות אלו המבהירה שכבר כיום ישנן פליטות מזהמים חריגות ומסכנות חיים מהאתר וכי חריגות אלו יתגברו מאוד לאחר שהפעילות באתר תורחב בהתאם להוראות התוכנית והאתר יגיע לתפוקה מלאה.

106. במקום לבצע בדיקה עצמאית של פליטות מזהמים מהאתר באמצעות מומחה בלתי תלוי (כמקובל במקרים מסוג זה) פנו ועדת ההתנגדויות וקמ"ט איכות סביבה לורידים – חברה שמעוניינת מאוד בהמשך פעילותו של האתר ושאינה מהססת לשקר, להונות ולעבור על החוק – וביקשה ממנה לערוך מדידות מזהמים נוספות מטעמה. לאחר מכן התבססו הקמ"ט והוועדה על המדידות המוזמנות של ורידיס – שכמובן יצאו תקינות – כדי לקבוע שהאתר אינו גורם לזיהום אוויר ותחלואה. לא יכול להיות ספק כי בנסיבות אלו התבססו הקמ"ט וועדת ההתנגדויות על תשתית עובדתית פגומה ומוטה ולא מילאו את חובתם לברר את העובדות לאשורן.

107. בענייננו תפקד הקמ"ט על תקן גורם מקצועי מומחה שתפקידו להכריע בין חוות הדעת המנוגדות שהגישו הצדדים לוועדת ההתנגדויות. בנסיבות אלו היה עליו לנהוג בהתאם לכללים החלים על מומחה מטעם בית משפט. כידוע "מומחה הממונה מטעם בית המשפט הוא בחזקת זרועו הארוכה של בית המשפט; על המומחה לנהוג בדרך שיש בה הקפדה דווקנית על היעדר משוא פנים, להלכה ולמעשה" [ת"א (ת"א) 223057/02 **כלל חברה לביטוח בע"מ נ' מתח בע"מ**, בסעיף 6 (13.9.2006) (להלן: **עניין כלל**)]. מסיבה זו "מומחה שמינה בית המשפט אינו רשאי לפטור את עצמו מלתת חוות דעת עצמאית משלו, שתהיה פרי הבדיקה, המומחיות, העיון ושיקול הדעת שלו לבדו" [רע"א 7265/95 **גלדשטיין נ' בראל**, פ"ד נ(3) 214, 219-220 (1995)]. "הפרת חובות אלה עשויה להביא לאחת משתי תוצאות – פסילת חוות דעתו של המומחה ומינוי מומחה אחר תחתיו, או מינוי מומחה נוסף ושקלול הפגמים שנפלו בחוות דעתו של המומחה הראשון במסגרת המשקל שייוחס לה" [רע"א 7714/05 **כהן נ' רשות הנמלים והרכבות נמל חיפה** (26.1.2006)]

108. במקרה דנן הונחו בפני הקמ"ט שתי חוות דעת סותרות ומנוגדות בנוגע לפליטות המזהמים מהאתר. בנסיבות אלו היה עליו לפנות למומחה שלישי ואובייקטיבי מטעמו על מנת שיכריע בין חוות הדעת המנוגדות, כפי שנעשה בעבר באינספור מקרים דומים אחרים. לא יעלה על הדעת כי הקמ"ט וועדת ההתנגדויות ידחו את חוות דעתו של המומחה מטעם העותרים על סמך בדיקות ונתונים שקיבלו מצד בעל עניין שיש לו אינטרס אדיר להוכיח כי האתר אינו מזהם והחלטתם לנהוג כך נגועה במשוא פנים חמור.

109. ודוק – כפי שצינו ועדת ההתנגדויות, אפילו הבדיקות המוזמנות שביצעה ורידיס הצביעו על חריגה בפליטות האמוניה מהאתר. כפי שציין המומחה מטעם העותרים ד"ר כ"ץ "אמוניה ... [ב]ריכוזים הנחשבים כזיהום בסביבת בני אדם עלולים לגרום לתסמינים שונים, אקוטיים ותת כרוניים. התסמינים האקוטיים והתת כרוניים עלולים להיות מגוונים, החל מגירויים במערכות הנשימה והריריות בריכוזים נמוכים, שינויים ברקמות הריאות, הכבד והכליות, ועד בצקות בריאות שגורמות להחלשת מערכת ההגנה בריאות ואפילו מוות בריכוזים גבוהים מאוד" [עמ' 26 לחוות דעתו שצורפה כנספח 11 לעתירה]. בנוסף על כך, כפי שיכול להעיד כל מי שביקר אי פעם במפרץ חיפה או היה בשיעורי כימיה בבית הספר, אמוניה היא חומר בעל ריח עז, חריף ובעיקר מסריח.

110. הוועדה להתנגדויות קבעה כי אין בחריגות פליטות האמוניה מהאתר ולא כלום משום שלא נקבע תקן מחייב בהקשר זה. בכל הכבוד, כאשר תושבי האזור מעידים בפני הוועדה על מפגעי ריח ונזקים בריאותיים מהאתר, ולאחר מכן מוכח בפניה כי הפעילות באתר אכן גורמת לפליטות

חריגות של חומר רעיל ומסריח, היא אינה רשאית להתעלם מכך בנימוק שאינה מחויבת בחוק לתת מענה לאותן חריגות. כמפורט לעיל, הוועדה אינה כפופה רק להוראות החוק היבש אלא גם לכללי המשפט המנהלי והחלטתה צריכה להיות לא רק חוקית אלא גם סבירה. התעלמות ממצוקת התושבים הסובלים באופן יומיומי מהפליטות החריגות המוכחות באתר אינה מתיישבת עם חובות אלו.

111. אמנם, כפי שציינה הוועדה להתנגדויות, מוסדות התכנון אינם חייבים בכל מקרה ומקרה לפעול בהתאם לממצאי התסקיר הסביבתי. יחד עם זאת, הם גם אינם רשאים להתעלם מתסקירים מעין אלו כאילו היה מדובר בהמלצה ידידותית. כפי שנפסק לא אחת "לשיקולי איכות סביבה מעמד כבד משקל בהליכי התכנון, ואין חולק בדבר הצורך לאזן ככל הניתן בין דרישות הפיתוח התכנוני והקמת מערכות בינוי וכבישים לבין האינטרס החברתי בהגנה על ערכי נוף ויפי הטבע, המצויים במשורה בארצנו הקטנה" (בג"ץ 1135/04 אדם טבע ודין נ' הצוות המלווה לעניין תמ"א 18/א/31, פ"ד נט(4) 784, 794 (2005)).

112. "כפועל יוצא של חשיבות השמירה על איכות הסביבה, מוסד תכנון הדין בתכנית המובאת לאישורו מחויב לבחון, בין מכלול השיקולים, את ההיבטים הסביבתיים של התכנית. ככלל, אין לאשר תכנית בדרג תכנוני כלשהו בלי שנשקלו כל ההיבטים הנוגעים לתכנון, וההיבט של איכות הסביבה והשפעת התכנית על הסביבה הינו רכיב משמעותי בכל תכנית מיתאר" [סעיף 8 לפסק דינו של השופט פוגלמן בע"מ 9654/06 החברה להגנת הטבע נ' ועדת המשנה לעררים של המועצה הארצית לתכנון ולבניה, פ"ד סב(4) 132 (5.5.2008)]. האמור לעיל נכון במיוחד כאשר מדובר בהשפעות סביבתיות שיש להן השלכות בריאותיות קשות, כמו בענייננו.

113. במקרה דנן ההחלטה לדחות את ההתנגדות לתוכנית לא רק שהתבססה על תשתיות עובדתית חסרה ומוטה, אלא שגם לא נתנה משקל הולם לחריגות שכן נתגלו. הקמ"ט והוועדה לא דנו כלל במשמעות הסביבתית והבריאותית של החריגה בפליטות אמוניה מהאתר, לא שקלו האם יש לנקוט באמצעות כלשהם על מנת להתמודד עם חריגות אלו והשפעותיהן על תושבי הסביבה, ובאופן כללי התעלמו לחלוטין מהנושא בטענה שאינם חייבים להתייחס אליו. לא יכול להיות ספק כי החלטתם בהקשר זה היא החלטה בלתי סבירה שאינה מביאה בחשבון את כלל השיקולים הרלבנטיים ומאזנת ביניהם.

114. כמו כן, ועדת ההתנגדויות שגתה באופן ברור משקבעה כי אין מקום להתייחס להשפעות הסביבתיות והבריאותיות שייגרמו כתוצאה מהרחבת הפעילות באתר עקב אישור התוכנית. הוועדה קבעה בהקשר זה כי התוכנית לא נועדה להרחיב את הפעילות באתר אלא רק לאשר את הקיים. זאת, חרף העובדה שבעמוד הראשון של הנספח הסביבתי לתוכנית נכתב מפורשות כי היא נועדה "להסדרה והרחבה של אתר הקומפוסט ... [ו]הרחבת האתר הקיים הינה לאפשר הגדלת כמות הפסולת המסופלת ע"י תוספת של כ- 300 טון/יום פסולת אורגנית ממקור ביתי וכ- 200 טון/יום בוצה + גזם". כמו כן התעלמה הוועדה מהעובדה שורידס הרחיבה במהלך השנים את הפעילות באתר בניגוד לחוק וגם היום ממשיכה להרחיב אותה במטרה לקלוט במקום מאות טונות פסולת נוספות ביום.

115. גם בסוגיה זו החלטת מועצת התכנון נסמכת על תשתית עובדתית חסרה ולקויה ואינה יכולה לעמוד.

י. פגיעה לא מידתית בזכות הטיעון של העותרים

116. כמפורט לעיל, העותרים ביקשו מהוועדה לאפשר להם להגיב לעמדת קמ"ט איכות סביבה לאחר שתוגש מתוך חשש שהקמ"ט לא יעשה את מלאכתו נאמנה. כפי שפורט לעיל, חששם של העותרים בהקשר זה גם התממש, שכן במקום לערוך בדיקה עצמאית של פליטות המזהמים מהאתר הסתמך הקמ"ט על נתונים שהעבירה לו ורידיס.

117. לא רק שוועדת ההתנגדויות לא אפשרה לעותרים להתייחס לעמדת הקמ"ט אלא שהיא גם דחתה את ההתנגדות שהגישה על בסיסה מבלי לעדכן אותם בנושא ואפילו לא הודיע להם על החלטתה לאחר שניתנה. כמפורט לעיל, העותרים גילו במקרה אודות ההחלטה לדחות את ההתנגדות שהגישו יום לפני הדיון על אישור התוכנית. בעקבות זאת ביקשו העותרים לדחות את ההחלטה על אישור התוכנית על מנת לאפשר להם להתייחס לעמדת הקמ"ט ולהחלטת הוועדה אך בקשתם נדחתה בנימוק שהחלטת הוועדה הומצאה להם כדין. כל הסבריהם של העותרים כי לא זה המצב לא הועילו ומועצת התכנון אישרה את התוכנית על יסוד הקביעה העובדתית השגויה כי לעותרים ניתנה הזדמנות הולמת והוגנת להתייחס לעמדת הקמ"ט והחלטת הוועדה.

118. לא יכול להיות ספק כי בנסיבות אלו נפגעה זכות הטיעון של העותרים באופן בלתי מידתי. על חשיבותה הרבה של זכות הטיעון במסגרת הליכי תכנון ובנייה כמעט שאין צורך להכביר במילים, ויפים לעניין זה דברי בית המשפט העליון בע"א 2962/97 ועד אמנים – חוכרים ביפו העתיקה נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל-אביב, פ"ד נב(2) 362 (1998):

ההתנגדות היא המכשיר שבאמצעותו ניתנת לאזרח זכות טיעון בפני הרשות עובר לפגיעה בו בגדריה של תכנית. בעניין זה, תכליתה המרכזית של זכות זו היא 'לעשות צדק עם בני-אדם, שהאינטרס שלהם עשוי להיפגע מההחלטה' [...] אכן, תכניות נועדו לקדם לא רק נושאים פיזיים, כי אם גם 'מטרות חברתיות, כלכליות, אסתטיות ואקולוגיות' [...]. אך לצד תועלת כלל-חברתית זו, פוטנציאל הפגיעה של תכניות בפרטים הוא רב. לא פעם, הגשמתן של מטרות כלל-חברתיות רצויות על-ידי השלטון עלול להסב פגיעה קשה לפרטים החיים במעגל ההשפעה של פעולות אלה. זכות ההתנגדות מאפשרת לאותם פרטים לנקוט פעולה אקטיבית כדי למנוע פגיעה בלתי נחוצה בהם או להקטינה. היא משפרת גם את תהליכי קבלת ההחלטות התכנוניות בדרך של שיתוף האזרחים הנפגעים מהן.

[שם, בעמ' 379]

119. במקרה דנן החליטה ועדת לקבל את התייחסותו של קמ"ט איכות סביבה להתנגדות. ואולם, קמ"ט איכות סביבה לא נתן זכות טיעון שווה לכל הצדדים הנוגעים בדבר אלא אך ורק למפעילת האתר – חברת ורידיס – שסיפקה לו את הנתונים שעליהם ביסס את חוות דעתו. ודוק – אם הקמ"ט פנה לחברה ורידיס וביקשה ממנה מידע ונותנים, האם אין לאפשר לעותרים להעביר את התייחסותם לנתונים אלו לפני קבלת החלטה בעניינם?

120. הדבר דומה לביצוע בדיקה הנוגעת לשני צדדים לסכסוך במעמד צד אחד. הלכה היא כי מדובר בפגם היורד לשורשו של עניין המביא לפסילת חוות הדעת המבוססת על הבדיקה בשל פגיעה משוא פנים ובזכות הטיעון [ראו, למשל: עניין כלל שצוטט לעיל, וכן ת"א (חדרה) 19206-02-18 אברהם עמרם ובניו בע"מ נ' מקס משאיות ואוטובוסים בע"מ (9.5.2021)] וכך יש לנהוג גם בענייננו.

יא. סמכות עניינית ומקומית

121. נוכח האמור בסעיף 5א לחוק לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000 יש לבית המשפט הנכבד סמכות עניינית ומקומית לדון בעתירה. עוד יצוין כי נוכח האמור בתקנה 3(ב) ו-44 לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), התשס"א-2000, העתירה אינה לוקה בשיהוי ונותר רק לקוות שהמשיבים לא יטריחו את העותרים ואת בית המשפט הנכבד בטענות מיותרות ומכבידות בנושא.

יב. סוף דבר

122. בשל כל הטעמים המפורטים לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד לבטל את ההחלטה לאשר את התוכנית ולתת לה תוקף ולהחזיר את הדיון בעניינה לוועד המשנה להתנגדויות.

123. כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד להנחות את ועדת המשנה להתנגדויות לפעול כדלקמן:

- א. לברר כנדרש את כלל טענות העותרים ולדון בהן, ובכלל זה גם בטענה להפרות החוק המבוצעות במסגרת הפעלת האתר ובטענה שפעילותו של האתר אינה מתיישבת עם הדין הבינלאומי.
- ב. לדון במשמעות העובדה שהאתר הוקם ופועל במשך שנים ללא היתר בנייה כדין, הרחיב את פעילותו לפני אישור התוכנית שנועדה לאפשר לו לעשות זאת ושתוצריו מושלכים בניגוד לחוק בשטחים פתוחים וכמובן גם לתת משקל הולם לשיקולים אלו.
- ג. לדון במשמעות העובדה שתוצרי האתר אינם משמשים כקומפוסט ואינם נמכרים לחקלאים ושמדובר בפסולת שיש להיפטר ממנה בדרכים חוקיות ולאחסנה כדין עד להטמנתה.
- ד. לבצע בדיקה עצמאית של פליטות המזהמים מאתר משואה ושל ההשפעות הסביבתיות והבריאותיות של האתר ולאפשר לעותרים להתייחס לממצאיה טרם קבלת החלטה.
- ה. להתחשב במסגרת בחינת ההשפעות הסביבתיות של האתר בכוונה להרחיב אותו ואת הפעילות במקום.

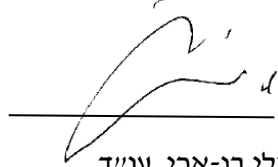
124. כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין בגין הגשת העתירה.

125. עתירה זו נתמכת בתצהירו המצורף של העותר 2, מר ארנון צור. יצויין כי מומחה הפסולת של העותרת 1, מר עמיעד לפידות, עבר גם הוא על הדברים שנטענו בהיבט המקצועי בעתירה זו ואישר אותם.

רונן שקלרש, עו"ד
רישיון 58244

ב"כ העותרים

אלי בן-ארי, עו"ד
רישיון 17682

מוצג 10

**העתק הודעת המדינה מיום
21.7.2022 ובקשתה מכבוד בית
המשפט קמא להורות על ביטול
התוקף שניתן לתוכנית**

עמ' 105

עת"מ 4363-05-22
קבוע לדיון ליום 7.9.2022

בבית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים
לפני כב' השופט א' דון

אדם טבע ודין, ע"ר 580177863
ע"י ב"כ עו"ד אלי בן ארי ואח'
מ"אדם, טבע ודין", ע"ר, קרליבך 9, ת"א
טל': 03-5669939; פקס: 03-5669940
דוא"ל: eli@adamteva.org.il

העותרת

נ ג ד

1. **מועצת התכנון העליונה באיו"ש**
2. **קמ"ט איכות סביבה איו"ש**
3. **המשרד להגנת הסביבה**
על ידי פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
מח"ל 7, ירושלים 9149301
טלפון: 073-3927127; פקס: 02-6468056
דוא"ל: ez-jer@justice.gov.il
4. **המועצה האזורית בקעת הירדן**
ע"י ב"כ עו"ד ממושרד בן דוד אברהם הכן
הלל 23, ירושלים
טל': 02-6259333; פקס: 02-6259332
דוא"ל: ya@dinveod.com
5. **מושב משואה, אגש"ח 570023044**
ע"י ב"כ עו"ד ממושרד רנן, מרקס, שרם
רח' מצדה 7, מגדל ב.ס.ר 4, קומה 34, בני ברק 5110802
טל': 03-5788770; פקס: 03-5788771
דוא"ל: avida154@walla.com
6. **ורידס אינוורונמנט בע"מ, ח.פ. 515935807**
7. **ורידס איכות הסביבה בע"מ, ח.פ. 513335752**
ע"י ב"כ עו"ד ממושרד אגמון ושות'
רח' יגאל אלון 98, בניין אלקטרה, קומה 47, תל אביב
טל': 03-60786070; פקס: 03-6078666
דוא"ל: nofar@agmon-law.co.il

המשיבים

הודעה מטעם המדינה ובקשה למחיקת העתירה ולביטול הדיון הקבוע

בעתירה

המשיבים 1-3 (להלן: המשיבים), מתכבדים להגיש הודעה זו לבית המשפט הנכבד, במסגרתה יבוקש להורות על מחיקת העתירה שבכותרת ועל ביטול הדיון הקבוע ליום 7.9.2022, מהטעמים שיפורטו להלן.

1. עניינה של העתירה דגן בבקשת העותרת כי בית המשפט הנכבד יורה על ביטול האישור שנתנה המשיבה 1 (להלן: מועצת התכנון), ביום 13.3.2022 לתכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 "קומפוסט משואה" (להלן: התכנית).

2. המשיבים יבקשו לעדכן את בית המשפט הנכבד כי הם מסכימים להשיב את הדיון בתכנית לועדת המשנה להתנגדויות לצורך מתן החלטה חדשה ביחס לתכנית. לנוכח האמור, ובשים לב לכך שמדובר בתכנית שקיבלה תוקף ולה מעמד של חיקוק מחייב, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על ביטול התוקף שניתן לתכנית.

3. כמו כן, ובשים לב לכך שצפויה להינתן החלטה חדשה ביחס לתכנית, הרי שהעתירה דגן במתכונתה הנוכחית התייתרה ודינה להימחק.

4. למען הסר ספק יובהר, כי זכויות וטענות כל הצדדים שמורות להם.

אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על ביטול תוקף תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 "קומפוסט משואה"; וכן להורות על מחיקת העתירה שבכותרת, ועל ביטול הדיון הקבוע ליום 7.9.2022, והכל ללא צו להוצאות.

SC'N

מיטל אביעד בן-עמי, עו"ד
פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

כ"ב תמוז תשפ"ב
21 יולי 2022

מוצג 11

**העתק הודעת המשיבות 6-8 מיום
21.7.2022**

עמ' 108

בעניין:

1. אדם טבע ודין ע"ר 580177863 ו-13 אח'

ע"י עו"ד אלי בן ארי ו/או עו"ד מירב עבאדי ו/או
 עו"ד בר רוזוב כולם מ-"אדם טבע ודין" ע"ר; רח'
 קרליבך 9 ת"א; טל': 03-5669939; פקס: 03-5669940;
 דוא"ל: eli@adamteva.org.il, bar@adamteva.org.il

העותרים 2-14 ע"י עו"ד רונן שקלרש; בית אדם –
 רח' מעלה השחרור 15, חיפה 3328439;
 טל': 04-8371505; פקס: 04-8370231; דר"אל:
 .ronen@bf-law.co.il

העותרים

- נ ג ד -

1. מועצת התכנון העליונה באיו"ש
2. קמ"ט איכות סביבה איו"ש
3. המשרד להגנת הסביבה

ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי); רח'
 מח"ל 7, מעלות דפנה, ירושלים ת.ד. 49333, מיקוד:
 9149301; טל': 073-3928012; פקס: 02-6468056;
 דר"אל: ez-jer@justice.gov.il

4. המועצה האזורית בקעת הירדן

ע"י ב"כ עוה"ד ישעיהו אברהם, משה בן דוד, פרופ'
 אביעד הכהן, הודיה היינוביץ, משה כרמל, דורית
 ירחי, אלדר שוחטמן ומאיר בורוס; רח' הלל 23, ת.ד.
 2372 ירושלים; טל': 02-6259333; פקס: 02-6259332;
 דוא"ל: dy@dinveod.com

5. מושב משואה אגש"ח 570023044

ע"י ב"כ עופר שרם ו/או דניאל שמענוב ממשרד
 רגן, מרקס, שרם; רח' מצדה 7, מגדל ב.ס.ר 4, קומה
 34 בני ברק 5110802; טל': 03-5788770; פקס:
 035788771; דוא"ל: ofer@shrem-law.co.il

6. ורידיס אינווירונמנט בע"מ ח.פ 515935807
7. ורידיס איכות הסביבה בע"מ ח.פ 513335752
8. ת.מ.מ תעשיות מיחזור משולבות בע"מ ח.פ 520041724

ע"י עו"ד איל ד. מאמו ו/או נופר לב ו/או אחרים
 ממשרד עורכי-דין אגמון ושות' רוזנברג הכהן ושות';
 רח' יגאל אלון 98, בניין אלקטרה, קומה 47, תל-
 אביב; טל': 03-6078607; פקס: 03-6078666; דוא"ל:
 .eyal@agmon-law.co.il, nofar@agmon-law.co.il

המשיבים

הודעת המשיבות 6-8 לאור ההודעה והבקשה מטעם המדינה

הודעת המשיבות 6-8 לאור ההודעה והבקשה מטעם המדינה

המשיבות 6-7 – חברת ורידיס אינווירונמנט בע"מ וחברת ורידיס איכות הסביבה בע"מ (להלן: "ורידיס") והמשיבה 8 – חברת ת.מ.מ תעשיות מיחזור משולבות בע"מ (להלן: "ת.מ.מ" ו/או "מפעילת האתר") (יקראו יחדיו לעיל ולהלן: "המשיבות 6-8"), מתכבדות בזאת להגיש לבית המשפט הנכבד הודעה מטעמן לאור הודעת ובקשת המשיבים 1-3 (לעיל ולהלן: "המדינה") שהוגשה היום בעתירה שבכותרת והחלטה שהתקבלה בה. והכל כפי שיפורט להלן.

1. במסגרת הודעתה עדכנה המדינה כי היא מסכימה להשיב את הדיון בתכנית נשוא העתירה (תוכנית מס' יוש/58/300/4 "תכנית מתאר מפורטת קומפוסט משואה 58/300/4" (להלן: "התכנית")) לוועדת המשנה להתנגדויות לצורך מתן החלטה חדשה ביחס לתוכנית ולפיכך ביקשה כי בית המשפט יורה על ביטול תוקף התוכנית ומחיקת העתירה שבכותרת והדיון הקבוע בה ליום 7.9.2022 וזאת ללא צו הוצאות.

2. המשיבות 6-8 מתכבדות להודיע כי הן מתנגדות לקבלת ההודעה והבקשה מטעם המדינה שמפורטת לעיל ומבקשות מכבוד בית המשפט לתקן החלטתו שהתקבלה בה זה עתה לפיה העותרות יגיבו לבקשה תוך 7 ימים ולאפשר גם למשיבים להגיב ולא רק לעותרות.

3. כמו כן, יבקשו המשיבות 6-8 כי לא תינתן כל הכרעה בבקשה עד לקבלת עמדתן המפורטת של המשיבות ביחס אליה במסגרת תשובתן לעתירה אותה עליהן להגיש עד ליום 7.8.2022.

4. נוכח הדחיפות שרואות המשיבות 6-8 בהגשת הודעתן זו, יציינו הן בקצרת האומר כי כנגד קבלת ההודעה והבקשה מטעם המדינה עומדים טעמים כבדי משקל ובניהם העובדה כי התוכנית הפכה לחיקוק מחייב בעת שאושרה (כידוע היטב גם למדינה עצמה כפי שציינה בסעיף 2 להודעתה!!) ואין לעלות על הדעת כי יבוטל תוקפה במחי יד וזאת אף מבלי שניתן כל טעם או קצה קצהו של הסבר מצד המדינה להודעתה ובקשתה התמוהות!

5. כמו כן, היענות לבקשתה של המדינה משמעה פגיעה קשה ביותר בהסתמכות שאר המשיבות בעתירה וכן הציבור בכללותו על אישורה של התוכנית. יצוין כי לת.מ.מ צפויה הפגיעה הקשה ביותר לאור היותה מפעילתו של אתר משואה וביטול אישורה של התוכנית (חלילה) יסב לה

נזקים כבדים (הן כלכליים והן אחרים) ויסב נזק כבד לאינטרס הציבורי הקיים להסדיר פעילות תקינה של מיחזור פסולת בישראל.

6. לא זו אף זו, לא ייתכן כי המדינה אשר משיבה בעתירה דגן (ומעמדה זהה למעמדן של יתר המשיבות) פונה לכבוד בית המשפט כי יקבע סעדים בהליך לבקשתה וללא הנמקה או תשתית עובדתית או משפטית. כל שבסמכותה של המדינה לעשות כמשיבה בהליך הוא להביע עמדתה ביחס לעתירה. זאת בוודאי בשעה שפרט אליה ישנן עוד משיבות רבות בהליך אשר עתידות להיפגע מן הסעדים המבוקשים ויש לשקול עמדתן כצדדים רלוונטיים להליך!!

7. יצוין כי עו"ד עפר שרם, ב"כ המשיבה 5- מושב משואה, ביקש להצטרף להודעה זו:

"היום, יום חמישי 21.7.22 לא אהיה במשרד כל היום. הודעת המדינה אינה מקובלת על משואה. נוכח דחיפות הדברים ועל מנת שלא תינתן החלטה להשבת הדיון בתוכנית לועדה, מצטרפת משואה לעמדת וורידס. הודעה מטעמה של משואה תוגש ביום ראשון."

8. לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד לתקן החלטתו בהודעה והבקשה מטעם המדינה ולא להכריע בה עד לקבלת עמדתן של שאר המשיבות בהליך ביחס אליה וזאת במסגרת תשובתן לעתירה אשר מועד הגשתה קבוע ליום 7.8.2022.

איל ד. מאמו, עו"ד
ב"כ המשיבות 6-8

היום: 21 ביולי, 2022

מוצג 12

העתק החלטתו של כבוד בית
המשפט קמא מיום 24.7.2022

עמ' 112

עת"מ 4363-05-22 אדם טבע ודין - אגודה ישראלית להגנת הסביבה ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

בפני כב' השופט אלכסנדר רון

העתק החלטת בית משפט מיום כ"ה תמוז תשפ"ב 24 יולי 2022

הגם שהנני מבין את נקודת המבט של המשיבות 6 - 8, שימת לב למבנה ההליך המנהלי. משיבות אלה אינן יכולות בגדרן של הליך זה, להתנגד לעמדת המשיבות 1 - 3. הליך זה אינו מאפשר דיון במחלוקות שמתפתחות בין המשיבים.

ולכל היותר, ככל שתסבורנה משיבות אלה שעליהן לפנות למשיבו. 1 - 3 בטרוניה, וככל שתתקבל החלטה רלוונטית על ידי משיבות אלה, עשוי הדבר להוות בסיס אפשרי לעתירה חדשה מצידן, שתופנה כלפי אותה החלטה חדשה.

**** בכל מקרה, הנוסח המחייב הוא זה שבהחלטה החתומה על ידי השופט

מוצג 13

העתק החלטתו של כבוד בית
המשפט קמא מיום 25.7.2022

עמ' 114

עת"מ 22-05-4363 אדם טבע ודין - אגודה ישראלית להגנת הסביבה ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

בפני כב' השופט אלכסנדר רון

העתק החלטת בית משפט מיום כ"ו תמוז תשפ"ב 25 יולי 2022

או שיש הליך או שעתירה נמחקת.

להתכתבות אל מול המשיבים בהליך שבדרך להימחק, אין לי כל נכונות.

אלא אם כן תודיעני העותרת בתוך יומיים, שהיא רואה טעם בעתירתה, למרות הודעת המשיבים 1 - 3, אשקול את מחיקתה.

**** בכל מקרה, הנוסח המחייב הוא זה שבהחלטה החתומה על ידי השופט

מוצג 14

**העתק הודעה מטעם המערערים
מיום 25.7.2022**

עמ' 116

עת"מ 22-05-4363
בפני כבי השופט א' רון

בבית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

בעניין:

אדם טבע ודין, ע.ר, ו-13 אח'
 ע"י ב"כ עו"ד אלי בן ארי ו/או עו"ד מירב עבאדי
 ו/או עו"ד בר רוזוב מאדם טבע ודין, ע.ר,
 רח' קרליבך 9 ת"א
 טל': 03-5669939; פקס': 03-5669940
 דוא"ל: eli@adamteva.org.il ; bar@adamteva.org.il

וע"י עו"ד רונן שקלרש
 בית אדם - רח' מעלה השחרור 15, חיפה 3328439
 טל: 04-8371505 פקס: 04-8370231
 דוא"ל: ronens@bf-law.co.il

העותרים

- נ ג ד -

1. מועצת התכנון העליונה באיו"ש

2. קמ"ט איכות סביבה איו"ש

3. המשרד להגנת הסביבה

ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
 רח' מח"ל 7, מעלות דפנה, ירושלים, ת.ד. 49333,
 מיקוד: 9149301
 טל': 073-3928012; פקס': 02-6468056
 דוא"ל: ez-jer@justice.gov.il

4. המועצה האזורית בקעת הירדן

ע"י עו"ד משה בן דוד ואח' ממושרד בן דוד אברהם הכהן
 הלל 23, ירושלים
 טל': 02-6259333; פקס': 02-6259332
 דוא"ל: ya@dinveod.com

5. מושב משואה אגש"ח

ע"י ב"כ עו"ד עופר שרם ו/או דניאל שמעונוב
 ממושרד רנן, מרקס, שרם
 מרח' מצדה 7, מגדל ב.ס.ר. 4, ק' 34, בני ברק 5110802
 טל': 03-5788770; פקס': 03-5788771

6. ורידיס אינווירונמנט בע"מ

7. ורידיס איכות הסביבה בע"מ

8. ת.מ.מ. תעשיות מחזור בע"מ

ע"י עוה"ד איל ד. מאמו ו/או נופר לב ממושרד אגמון ושות'
 מרח' יגאל אלון 98, בניין אלקטרה, קומה 47, תל אביב
 טל': 03-6078607; פקס': 03-6078666
 דוא"ל: nofar@agmon-law.co.il

המשיבים

הודעה מטעם העותרים

בהמשך ל-תגובת העותרים להודעת המדינה מיום 21.7.2022, שהוגשה ביום 24.7.2022 לכבוד בית המשפט (להלן: "תגובת העותרים להודעת המדינה"), ובהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 25.7.2022 בהתייחס לתגובה זו, מתכבדים העותרים להודיע לבית המשפט הנכבד כלהלן:

1. העותרים מודיעים בזאת כי הם מסכימים לקבלת בקשת המדינה כלשונה - "להורות על ביטול תוקף תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 "קומפוסט משואה"; וכן להורות על מחיקת העתירה שבכותרת...". זאת, בהתאם למפורט בסיפא ל'הודעה מטעם המדינה ובקשה למחיקת העתירה ולביטול הדיון הקבוע בעתירה' שהוגשה ביום 21.7.2022, המפרטת את עמדתה בנדון.

2. גם אם אין לכך נפקות מעשית בשלב זה, מבקשים העותרים להבהיר, ולו כדי שלא יועלו נגדם בעתיד טענות שקיבלו את עמדת המדינה כי ניתן להשיב את הדיון בתכנית לוועדת המשנה להתנגדויות, שעמדתם החד משמעית של העותרים הינה שהתכנית במתכונתה הנוכחית הינה תכנית פגומה שיש לדחותה על הסף, בהיותה נותנת גושפנקה לכאורה לפעילות בלתי חוקית בעליל, ולכן אין לקדמה וודאי שלא לאשרה. זו היתה טענת העותרים וזו נשארת עמדתם גם כיום.

3. לאור תוצאת ההליך, ובהתאם להנמקה המפורטת בתגובת העותרים להודעת המדינה, יבקשו העותרים מכבוד בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות בגין הגשת העתירה, וזאת בהתאם לשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.

היום: 25.7.22

רונן שקלרש, עו"ד

ב"כ העותרים 2-14

בר רוזוב, עו"ד

ב"כ העותרת 1

אלי בן ארי, עו"ד

מוצג 15

**העתק החלטת כבוד בית המשפט
קמא מיום 26.7.2021**

עמ' 119

עת"מ 22-05-4363 אדם טבע ודין - אגודה ישראלית להגנת הסביבה ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

בפני כב' השופט אלכסנדר רון

העתק החלטת בית משפט מיום כ"ז תמוז תשפ"ב 26 יולי 2022

1. לחלוטין לא ברור לי מדוע מתעקשים בעלי הדין משני הצדדים המיוצגים על ידי ב"כ מהנכבדים והמקצועיים שלא להבין את החלטותיי.
2. לכל התכתבות בדבר המשמעות האפשרית של החלטה למחיקת העתירה, ככל שמבקשת זאת העותרת, אין לי כל נכונות, וממילא, להחלטה בדבר מחיקת העתירה, ככל שתניתן, לאחר שתגבש העותרת את עמדתה, אין כל משמעות לגופן של מחלוקות מעבר למימד הדיוני המובן והמקובל, לפיו מי שנוקט בהליך, מוסמך גם לבקש את מחיקתו. זאת, שהרי אין כל טעם וכל הגיון להותיר על כנו הליך בו נקט בעל דין נתון, לאחר שהוא בעצמו החליט לחזור בו.
3. אין, הרי, הדעת נותנת, שלצד החלטה בדבר מחיקת עתירה וללא שנערך דיון לגופם של עניינים, תינתן על ידי בית המשפט החלטה שניתן יהא לפרשה, כמתייחסת, בכל דרך שהיא, לגופו של עניין. בקשות, משני הצדדים, למתן החלטה ממנה יוכל כל צד לפרש מסקנות לגופן של עניין, בנסיבות אלה, דינן לדחייה, וממילא אין בסיס לחשש שתתפרש החלטתי בדרך כלשהי, במישור המהותי.
4. רבות טוען ב"כ הנכבד של המשיבות 6-8 בדבר הצורך בהנמקה, ואולם, בכל הקשור להחלטת המדינה, ככל שסבור הוא שניתנה החלטה לא מנומקת, כתובתו בפעולות מנהליות בשלב ראשון, אולי בעתירה נוספת לבית משפט זה בשלב אחר, אך בוודאי לא בגדרו של הליך זה, וגם לכך ניתן חד וברור ביטוי בהחלטותיי הקודמות. כך גם תמוהה הערתו בסעיף 5, לפיה לא יעלה על הדעת שהעתירה תתקבל בצורה עקיפה שכזו. ואולם, כאמור, לדידי, גם בהינתן בקשת העותרת לחזור בה, ואין עדיין בפני בקשה כזו, לא נתקבלה העתירה, אלא נמחקה.
5. לסיכום, כאמור, הזכות בידי כל בעל דין הנוקט בהליך לחזור בו, ובהינתן שכך, אין על הפרק מבחינתי, אלא החלטה שהיא דיונית מובהקת בדבר מחיקת העתירה, וללא שניתן יהא לפרש להחלטה זו דבר וחצי דבר לגופן של מחלוקות: הליך שנמחק, כאילו לא בא לעולם כלל.
6. ולמען הסר ספק, כל עוד לא ביקשה העותרת לחזור בה מעתירתה בבקשה ברורה, חד משמעית, בלתי מסוייגת וללא שנתבקשתי למתן הבהרות נילוות, כאלה ואחרות, אין בפני בקשת מחיקה, והחלטתי בדבר הגשת כתבי תשובה ומועד הדיון - בתוקף (הגם שבשלב זה כבר אינני מבין את הטעם

**** בכל מקרה, הנוסח המחייב הוא זה שבהחלטה החתומה על ידי השופט

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לכד).

העמותה להחלטה

*** בכל מקרה, הנוסח המחייב הוא זה שבהחלטה החתומה על ידי השופט

מוצג 16

**העתק הודעה מטעם המערערים
שהוגשה ביום 26.7.2021**

עמ' 122

עת"מ 22-05-4363
בפני כבי השופט א' רון

בבית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

בעניין:

אדם טבע ודין, ע.ר, ו-13 אח'
 ע"י ב"כ עו"ד אלי בן ארי ו/או עו"ד מירב עבאדי
 ו/או עו"ד בר רוזוב מאדם טבע ודין, ע.ר,
 רח' קרליבך 9 ת"א
 טל': 03-5669939; פקס': 03-5669940
 דוא"ל: eli@adamteva.org.il ; bar@adamteva.org.il

וע"י עו"ד רונן שקלרש
 בית אדם - רח' מעלה השחרור 15, חיפה 3328439
 טל: 04-8371505 פקס: 04-8370231
 דוא"ל: ronon@bf-law.co.il

העותרים

- נ ג ד -

1. מועצת התכנון העליונה באיו"ש

2. קמ"ט איכות סביבה איו"ש

3. המשרד להגנת הסביבה

ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
 רח' מח"ל 7, מעלות דפנה, ירושלים, ת.ד. 49333,
 מיקוד: 9149301
 טל': 073-3928012; פקס': 02-6468056
 דוא"ל: ez-jer@justice.gov.il

4. המועצה האזורית בקעת הירדן

ע"י עו"ד משה בן דוד ואח' ממשרד בן דוד אברהם הכהן
 הלל 23, ירושלים
 טל': 02-6259333; פקס': 02-6259332
 דוא"ל: ya@dinveod.com

5. מושב משואה אגש"ח

ע"י ב"כ עו"ד עופר שרם ו/או דניאל שמעונוב
 ממשרד רנן, מרקס, שרם
 מרח' מצדה 7, מגדל ב.ס.ר. 4, ק' 34, בני ברק 5110802
 טל': 03-5788770; פקס': 03-5788771

6. ורידיס אינווירונמנט בע"מ

7. ורידיס איכות הסביבה בע"מ

8. ת.מ.מ. תעשיות מחזור בע"מ

ע"י עוה"ד איל ד. מאמו ו/או נופר לב ממשרד אגמון ושות'
 מרח' יגאל אלון 98, בניין אלקטרה, קומה 47, תל אביב
 טל': 03-6078607; פקס': 03-6078666
 דוא"ל: nofar@agmon-law.co.il

המשיבים

הודעה מטעם העותרים

בהמשך להודעה מטעם העותרים שהוגשה ביום 25.7.2022, ולאור החלטת בית המשפט הנכבד מהיום, 26.7.2022, מתכבדים העותרים, למען הסר ספק, להודיע לבית המשפט הנכבד כי **מוסכם עליהם שלאחר שירה כבוד בית המשפט, בהתאם לעמדת המדינה, על ביטול תוקף תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 "קומפוסט משואה", תימחק העתירה שבכותרת.**

למען הסדר הטוב, במידה והודעת העותרים מיום 25.7.2022, המציינת את הסכמתם למחיקת העתירה לאחר ביטול תוקף התכנית, לא הועברה ללשכתו של כבוד בית המשפט הנכבד, ההודעה מצורפת בזאת **כנספת א.**

היום: 26.7.22

רוֹנֵן שְׁקֶלְרֶשׁ, עו"ד

ב"כ העותרים 2-14

בַּר רוֹזֵן, עו"ד

ב"כ העותרת 1

אֵלִי בֶן אֲרִי, עו"ד

נספח א

הודעה מטעם העותרים, שהוגשה
לכבוד בית המשפט ביום 25.7.2022

עמ' 4

עת"מ 22-05-4363
בפני כבי השופט א' רון

בבית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

בעניין:

אדם טבע ודין, ע.ר, ו-13 אח'
 ע"י ב"כ עו"ד אלי בן ארי ו/או עו"ד מירב עבאדי
 ו/או עו"ד בר רוזוב מאדם טבע ודין, ע.ר,
 רח' קרליבך 9 ת"א
 טל': 03-5669939; פקס': 03-5669940
 דוא"ל: eli@adamteva.org.il ; bar@adamteva.org.il

וע"י עו"ד רונן שקלרש
 בית אדם - רח' מעלה השחרור 15, חיפה 3328439
 טל: 04-8371505 פקס: 04-8370231
 דוא"ל: ronon@bf-law.co.il

העותרים

- נ ג ד -

1. מועצת התכנון העליונה באיו"ש

2. קמ"ט איכות סביבה איו"ש

3. המשרד להגנת הסביבה

ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
 רח' מח"ל 7, מעלות דפנה, ירושלים, ת.ד. 49333,
 מיקוד: 9149301
 טל': 073-3928012; פקס': 02-6468056
 דוא"ל: ez-jer@justice.gov.il

4. המועצה האזורית בקעת הירדן

ע"י עו"ד משה בן דוד ואח' ממועד בן דוד אברהם הכהן
 הלל 23, ירושלים
 טל': 02-6259333; פקס': 02-6259332
 דוא"ל: ya@dinveod.com

5. מושב משואה אגש"ח

ע"י ב"כ עו"ד עופר שרם ו/או דניאל שמעונוב
 ממועד רנן, מרקס, שרם
 מרח' מצדה 7, מגדל ב.ס.ר. 4, ק' 34, בני ברק 5110802
 טל': 03-5788770; פקס': 03-5788771

6. ורידיס אינוורונמנט בע"מ

7. ורידיס איכות הסביבה בע"מ

8. ת.מ.מ. תעשיות מחזור בע"מ

ע"י עוה"ד איל ד. מאמו ו/או נופר לב ממועד אגמון ושות'
 מרח' יגאל אלון 98, בניין אלקטרה, קומה 47, תל אביב
 טל': 03-6078607; פקס': 03-6078666
 דוא"ל: nofar@agmon-law.co.il

המשיבים

הודעה מטעם העותרים

בהמשך ל-תגובת העותרים להודעת המדינה מיום 21.7.2022, שהוגשה ביום 24.7.2022 לכבוד בית המשפט (להלן: "תגובת העותרים להודעת המדינה"), ובהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 25.7.2022 בהתייחס לתגובה זו, מתכבדים העותרים להודיע לבית המשפט הנכבד כלהלן:

1. העותרים מודיעים בזאת כי הם מסכימים לקבלת בקשת המדינה כלשונה - "להורות על ביטול תוקף תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 "קומפוסט משואה"; וכן להורות על מחיקת העתירה שבכותרת...". זאת, בהתאם למפורט בסיפא ל'הודעה מטעם המדינה ובקשה למחיקת העתירה ולביטול הדיון הקבוע בעתירה' שהוגשה ביום 21.7.2022, המפרטת את עמדתה בנדון.

2. גם אם אין לכך נפקות מעשית בשלב זה, מבקשים העותרים להבהיר, ולו כדי שלא יועלו נגדם בעתיד טענות שקיבלו את עמדת המדינה כי ניתן להשיב את הדיון בתכנית לוועדת המשנה להתנגדויות, שעמדתם החד משמעית של העותרים הינה שהתכנית במתכונתה הנוכחית הינה תכנית פגומה שיש לדחותה על הסף, בהיותה נותנת גושפנקה לכאורה לפעילות בלתי חוקית בעליל, ולכן אין לקדמה וודאי שלא לאשרה. זו היתה טענת העותרים וזו נשארת עמדתם גם כיום.

3. לאור תוצאת ההליך, ובהתאם להנמקה המפורטת בתגובת העותרים להודעת המדינה, יבקשו העותרים מכבוד בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות בגין הגשת העתירה, וזאת בהתאם לשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.

היום: 25.7.22

רונן שקלרש, עו"ד

ב"כ העותרים 2-14

בר רוזוב, עו"ד

ב"כ העותרת 1

אלי בן ארי, עו"ד

מוצג 17

**העתק החלטת כבוד בית המשפט
קמא מיום 27.7.2022**

עמ' 128

עת"מ 4363-05-22 אדם טבע ודין - אגודה ישראלית להגנת הסביבה ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

בפני כב' השופט אלכסנדר רון

העתק החלטת בית משפט מיום כ"ח תמוז תשפ"ב 27 יולי 2022

בקושי יבשה הדיו על החלטתי מאתמול, שבה שיקפתי טרוניה על כך שחוזרים ומתעקשים בעלי הדין משני הצדדים שלא להבין החלטות מפורשות וברורות, והנה הוגשה בקשה זו. עד כאן, ולא אחזור על דברי:

משא ומתן מהותי עם בית המשפט, לפני דיון, על משמעות אופרטיבית של המחיקה, לא יהיה. כפי שנכתב אתמול: מחיקה זהה למצב בו לא הוגשה כלל העתירה. זו החלטה דיונית מובהקת, לכל דבר ועניין.

ואם חפצה העותרת בדיון שלא בטוח שיש בו טעם, על כל המשתמע מכך, כך יקרה.

**** בכל מקרה, הנוסח המחייב הוא זה שבהחלטה החתומה על ידי השופט

מוצג 18

**העתק ההודעה מטעם משיבה 4,
מיום 8.8.2022**

עמ' 130

בבית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 4363-05-22

קבוע לדיון בתאריך 7.9.2022

בפני כבי השופט אלכסנדר רון

בעניין:

1. אדם טבע ודין ע"ר 580177863

2. עד 14. ארנון צור ת.ז. 034499186 ו-12 אח'

ע"י ב"כ עו"ד אלי בן ארי ו/או עו"ד מירב עבאדי

ו/או עו"ד בר רוזוב

כולם מ"אדם טבע ודין" ע"ר, קרליבך 9 ת"א

טל: 03-5669939 פקס: 03-5669940

דוא"ל: eli@adamteva.org.il bar@adamteva.org.il

העותרים 2-14 ע"י עו"ד רונן שקלרש

בית אדם - רחוב מעלה השחרור 15, חיפה 3328439

טל: 04-8371505 פקס: 04-8370231

דוא"ל: ronen@bf-law.co.il

העותרים

- נ ג ד -

1. מועצת התכנון העליונה באיו"ש

2. קמ"ט איכות סביבה איו"ש

3. המשרד להגנת הסביבה

ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

רחוב מח"ל 7, מעלות דפנה, ירושלים, ת.ד. 49333

מיקוד 9149301

טל': 073-3928012, פקס': 02-6468056

דוא"ל: ez-jer@justice.gov.il

4. המועצה האזורית בקעת הירדן

ד.נ., ערבות הירדן 9190600

ע"י ב"כ עוה"ד ישעיהו אברהם, משה בן דוד, פרופ' אביעד הכהן

הודיה היינוביץ, משה כרמל, דורית ירחי, אלדר שוחטמן ומאיר בורוס

מרח' הלל 23, ת.ד. 2372 ירושלים

טל': 02-6259333 פקס': 02-6259332

דוא"ל: dy@dinveod.com

5. מושב משואה אגש"ח 570023044

ע"י ב"כ עו"ד עופר שרם ו/או דניאל שמעונוב
ממשרד רנן, מרקס, שרם
מרח' מצדה 7, מגדל ב.ס.ר. 4, קומה 34 בני ברק 5110802
טל': 03-5788770; פקסי': 03-5788771
דוא"ל: ofer@shrem-law.co.il

6. ורידיס אינווירונמנט ח.פ. 515935807

7. ורידיס איכות הסביבה בע"מ ח.פ. 513335752

8. ת.מ.מ. תעשיות מחזור בע"מ ח.פ. 520041724

ע"י ב"כ עו"ד איל מאמו ו/או נופר לב ממשרד אגמון ושות'
מרח' יגאל אלון 98, בנין אלקטרה, קומה 47, תל אביב
טל': 03-6078607; פקסי': 03-6078666
דוא"ל: nofar@agmon-law.co.il

המשיבים

מועד חתימה: 7.8.2022

הודעה מטעם המשיבה 4

מבלי שהדבר יהווה הסכמה ו/או הודאה מצד המשיבה 4 בטענות העותרים או בחלקן, מתכבדת המשיבה 4 להודיע לבית המשפט הנכבד כי לאור עמדת המשיבות 1-3, היא לא תתנגד לכך שהתכנית נשוא העתירה תחזור לדין במוסדות התכנון.

?

דורית ירחי, עו"ד
ב"כ המשיבה 4

מוצג 19

**העתק הודעת המערערים מיום
18.8.2022 והעתק החלטת כבוד
ביהמ"ש קמא מיום 19.8.2022**

עמ' 133

עת"מ 22-05-4363
בפני כבי השופט א' רון

בבית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

בעניין:

אדם טבע ודין, ע.ר, ו-13 אח'
 ע"י ב"כ עו"ד אלי בן ארי ו/או עו"ד מירב עבאדי
 ו/או עו"ד בר רוזוב מאדם טבע ודין, ע.ר,
 רח' קרליבך 9 ת"א
 טל': 03-5669939; פקס': 03-5669940
 דוא"ל: eli@adamteva.org.il ; bar@adamteva.org.il

וע"י עו"ד רונן שקלרש
 בית אדם - רח' מעלה השחרור 15, חיפה 3328439
 טל: 04-8371505 פקס: 04-8370231
 דוא"ל: ronon@bf-law.co.il

העותרים

- נ ג ד -

1. מועצת התכנון העליונה באיו"ש

2. קמ"ט איכות סביבה איו"ש

3. המשרד להגנת הסביבה

ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
 רח' מח"ל 7, מעלות דפנה, ירושלים, ת.ד. 49333,
 מיקוד: 9149301
 טל': 073-3928012; פקס': 02-6468056
 דוא"ל: ez-jer@justice.gov.il

4. המועצה האזורית בקעת הירדן

ע"י עו"ד משה בן דוד ואח' ממושרד בן דוד אברהם הכהן
 הלל 23, ירושלים
 טל': 02-6259333; פקס': 02-6259332
 דוא"ל: ya@dinveod.com

5. מושב משואה אגש"ח

ע"י ב"כ עו"ד עופר שרם ו/או דניאל שמעונוב
 ממושרד רנן, מרקס, שרם
 מרח' מצדה 7, מגדל ב.ס.ר. 4, ק' 34, בני ברק 5110802
 טל': 03-5788770; פקס': 03-5788771

6. ורידיס אינוורונמנט בע"מ

7. ורידיס איכות הסביבה בע"מ

8. ת.מ.מ. תעשיות מחזור בע"מ

ע"י עוה"ד איל ד. מאמו ו/או נופר לב ממושרד אגמון ושות'
 מרח' יגאל אלון 98, בניין אלקטרה, קומה 47, תל אביב
 טל': 03-6078607; פקס': 03-6078666
 דוא"ל: nofar@agmon-law.co.il

המשיבים

הודעה מטעם העותרים בענין קיום דיון בעתירה

בהמשך להודעות מטעם העותרים שהוגשו בימים 25.7.2022; 26.7.2022; לאור החלטת בית המשפט הנכבד מיום 9.8.2022 בדבר הודעת משיבה 4 כי היא לא תתנגד לכך שהתוכנית תחזור לדיון במוסדות התכנון, ולאחר שהובהר לעותרים כי המדינה עומדת על ההודעה שהוגשה מטעמה ביום 21.7.2022, מתכבדים העותרים להודיע לבית המשפט הנכבד כי **מבחינתם קיים צורך בקיום הדיון, וזאת על מנת**

שיוכלו לטעון בפני כבוד בית המשפט הנכבד, בדבר הצורך במתן פסק דין שיורה, בהתאם להודעת המדינה מיום 21.7.2022, על ביטול תוקף תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 "קומפוסט משואה".

למען הסדר הטוב הועברה הודעה זו להתייחסות המשיבים, וזאת כלהלן:

עמדת המשיבים 1-3:

"**המשיבים 1-3 אינם סבורים כי קיים צורך בקיום דיון.** זאת, בשים לב לעמדת העותרים, כפי שהוגשה לבית המשפט הנכבד ביום 26.7.2022, ולפיה: "מוסכם עליהם שלאחר שיורה כבוד בית המשפט, בהתאם לעמדת המדינה, על ביטול תוקף תוכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 "קומפוסט משואה", תימחק העתירה שבכותרת".

המשיבים 1-3 שבים וחוזרים על עמדתם, כפי שצוינה בהודעה מטעמם מיום 21.7.2022, ולפיה הם מסכימים להשיב את הדיון בתכנית לוועדת המשנה להתנגדויות לצורך מתן החלטה חדשה ביחס לתכנית. עם זאת, בשים לב לכך שמדובר בתכנית שקיבלה תוקף ולה מעמד של חיקוק מחייב, **בית המשפט הנכבד מתבקש להורות על ביטול התוקף שניתן לתכנית וזאת על מנת שמוסדות התכנון יקנו סמכות לדון בתכנית מחדש – וזאת במקביל ולצד מחיקת העתירה.**

לנוכח האמור, ובשים לב לעמדת העותרים עצמם בהודעתם מיום 26.7.2022, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על ביטול תוקף תכנית מתאר מפורטת מס' 58/300/4 "קומפוסט משואה"; וכן להורות על מחיקת העתירה שבכותרת, ועל ביטול הדיון הקבוע ליום 7.9.2022.

עמדת משיבה 4:

"המשיבה 4 מתנגדת לביטול התכנית אשר אושרה כדיון. המשיבה 4 הסכימה להחזרת התכנית לדיון בפני מוסדות התכנון, וזאת לאור עמדת המשיבות 1-3. לאור עמדות הצדדים, ככל הנראה שאין מנוס מקיום דיון בעתירה. המשיבה 4 מבקשת מבית המשפט ליתן החלטה בבקשה שהגישה לדחיית מועד הדיון בתיק, מהנימוקים המפורטים בבקשה. יוטעם כי על אף מאמצים רבים מצד ב"כ המשיבה 4, הצדדים לא הגיעו להסכמה בדבר מועד לקיום לדיון נדחה".

עמדת המשיבות 6-8:

"בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 9.8.2022 הוצע לצדדים לשקול לעצמם ולשוחח ביניהם בדבר הטעם בהליך ככל שבדעת המשיבים 1-3 להשיב את התכנית לדיון מחדש.

משהחליטו העותרים שהם עומדים על עתירתם, עצם הפנייה לקבלת עמדתן של המשיבות 6-8 להחלטה זו של העותרים – תמוהה ולא ברור לשם מה נתבקשה ולא נותר למשיבות אלא לחזור על טענותיהן."

העותרת תדגיש כי גם לעמדתה, מובן שאם תתקבל עמדת המדינה המובאת לעיל, יתיתר הצורך בקיום הדיון.

היום: 17.8.2022

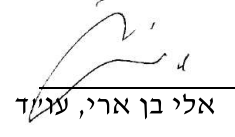
רוֹנֵן שְׁקֶלְרֶשׁ, עו"ד

ב"כ העותרים 14-2

בַּר רוּזוֹב, עו"ד

ב"כ העותרת 1

אֵלִי בֶן אַרִי, עו"ד

עת"מ 4363-05-22 אדם טבע ודין - אגודה ישראלית להגנת הסביבה ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

בפני כב' השופט אלכסנדר רון

העתק החלטת בית משפט מיום כ"ב אב תשפ"ב 19 אוגוסט 2022

אודה, שלא הבנתי.

דומני, שמבקשת העותרת להשיג בהליך זה, בנסיבות שנוצרו, יותר ממה שבפועל אפשרי מבחינתה, עתה, ואף אזכיר את פסיקתו המפורשת של בית המשפט העליון ביחס להליכים שבהם הפך הסעד לתיאורטי.

בהינתן הצהרה מצד המשיבים, כמפורט בהודעותיהם הקודמות, ואף בהודעה זו, ספק אם תוכל העותרת לטעון לסעד ההצהרתי בדבר בטלות התכנית, שבו היא חפצה.

די שאזכיר מושכלות ראשונים בהליך המנהלי, לפיהם מקום בו המדינה נכונה לשקול שוב בעמדתה, נמנע על פי רוב בית המשפט מדיון מהותי בהחלטה הנדונה, כשממילא פני המדינה, מרצונה ומדעתה, לשקול בנושא שנית, ויהיה הנושא, אשר יהיה.

עם זאת, בפני עותרת ששילמה אגרה, מועד לדיון - קבוע, וככל שכך רצון העותרת, ייוותר המועד על כנו (בכפוף לאפשרות לשינוי מועד מטעמי יומני, ויש אכן, חשש מסוים לכך).

מוצג 20

**העתק הבקשה מטעם המערערים
לצירוף שני מסמכים כראיות מיום
24.8.2022**

עמ' 138

עת"מ 22-05-4363
 בפני כבי' השופט א' רון
 קבוע לדיון ליום 22.9.22

בבית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

בעניין:

אדם טבע ודין, ע.ר, ו-13 אח'
 ע"י ב"כ עו"ד אלי בן ארי ו/או עו"ד מירב עבאדי
 ו/או עו"ד בר רוזוב מאדם טבע ודין, ע.ר,
 רח' קרליבך 9 ת"א
 טל': 03-5669939; פקס': 03-5669940
 דוא"ל: eli@adamteva.org.il ; bar@adamteva.org.il

וע"י עו"ד רונן שקלרש
 בית אדם - רח' מעלה השחרור 15, חיפה 3328439
 טל: 04-8371505 פקס: 04-8370231
 דוא"ל: ronon@bf-law.co.il

העותרים

- נ ג ד -

1. מועצת התכנון העליונה באיו"ש

2. קמ"ט איכות סביבה איו"ש

3. המשרד להגנת הסביבה

ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
 רח' מח"ל 7, מעלות דפנה, ירושלים, ת.ד. 49333,
 מיקוד: 9149301
 טל': 073-3928012; פקס': 02-6468056
 דוא"ל: ez-jer@justice.gov.il

4. המועצה האזורית בקעת הירדן

ע"י עו"ד משה בן דוד ואח' ממשרד בן דוד אברהם הכהן
 הלל 23, ירושלים
 טל': 02-6259333; פקס': 02-6259332
 דוא"ל: ya@dinveod.com

5. מושב משואה אגש"ח

ע"י ב"כ עו"ד עופר שרם ו/או דניאל שמעונוב
 ממשרד רנן, מרקס, שרם
 מרח' מצדה 7, מגדל ב.ס.ר. 4, ק' 34, בני ברק 5110802
 טל': 03-5788770; פקס': 03-5788771

6. ורידיס אינווירונמנט בע"מ

7. ורידיס איכות הסביבה בע"מ

8. ת.מ.מ. תעשיות מחזור בע"מ

ע"י עוה"ד איל ד. מאמו ו/או נופר לב ממשרד אגמון ושות'
 מרח' יגאל אלון 98, בניין אלקטרה, קומה 47, תל אביב
 טל': 03-6078607; פקס': 03-6078666
 דוא"ל: nofar@agmon-law.co.il

המשיבים

הודעה ובקשה מטעם העותרים לצירוף שני מסמכים כראיות

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת ליתן אישור לעותרים, להגיש שני מסמכים הדרושים לשם הכרעה בעתירה שבכותרת וזאת בהתאם לתקנה 12(א) לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), תשס"א-2000 (להלן: שבכותרת וזאת בהתאם לתקנה 12(א) לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), תשס"א-2000 (להלן:

"התקנות". בנוסף, העותרים יבקשו לעדכן את בית המשפט הנכבד בהתפתחויות עובדתיות שרלוונטיות להליך זה. הכל כמפורט להלן:

ואלו נימוקי הבקשה:

1. ביום 2.5.2022 הוגשה העתירה שבכותרת וביום 21.6.2022 הוגשה העתירה המתוקנת אשר כללה את הוספת משיבה 8, ת.מ.מ תעשיות מחזור בע"מ (להלן: "משיבה 8").

2. כפי שנטען בהרחבה בעתירה, אתר קומפוסט משואה, מושא העתירה שבכותרת, פועל בניגוד לחוק, אינו ממחזר באמת פסולת אורגנית, מאחר ואינו מייצר קומפוסט בר שימוש מהפסולת הנקלטת באתר, ועל כן, הלכה למעשה, מדובר באתר פסולת שלא ניתן להשתמש בתוצריו לחקלאות, ושעל פי החוק יש להעביר פסולת זו להטמנה. לפיכך, מאחר ותוצרי המפעל אינם מוטמנים כחוק אלא מפוזרים במקומות שונים בניגוד לחוק, התכנית להרחבת אתר משואה, נשואת הליך זה, היא למעשה תכנית שנותנת גושפנקה להמשך של פעילות בלתי חוקית, שרווח גדול בצידה.

3. לאחר הגשת העתירה, ביום 8.5.2022, פורסמה באתר המשרד להגנת הסביבה הודעת דוברות הנושאת את הכותרת: "המשטרה הירוקה של הגנת הסביבה והיחידה המרכזית (ימ"ר) מחוז חוף של משטרת ישראל יצאו לפעולה רחבת היקף מול אתר הטמנת פסולת לא חוקית בבקעת הירדן" (להלן: "הודעת הדוברות"). קישור להודעה ניתן למצוא באתר האינטרנט הפתוח לעיון הציבור של המשרד להגנת הסביבה בקישור להלן, והעתק ממנו מצורף לבקשה זו כנספח א.

(https://www.gov.il/he/departments/news/green_police_enforcement_operation_jordan_valley)

4. כמפורט בהודעת הדוברות, מטרת הפעילות המשטרתית הייתה לשם הפסקת שינוע והטמנה של פסולת לא חוקית שפוגעת בסביבה ובבריאות הציבור באזור הבקעה.

5. זאת ועוד, בהמשך לחקירה של המשטרה הירוקה, ביום 30.6.2022 פרסם המשרד להגנת הסביבה דיווח כי "מקור החומר האורגני שהמשרד דרש הפסקת פיזורו הוא מחברת ורידיס המפעילה אתר לטיפול בחומר אורגני בבקעת הירדן", הוא האתר מושא עתירה שבכותרת. וזה גוף ההודעה:

המשטרה הירוקה של המשרד להגנת הסביבה מנהלת בעת האחרונה חקירה פלילית אינטנסיבית בתחום הפסולת בשיתוף משטרת ישראל וגופי אכיפה נוספים. החקירה הפלילית עוסקת בחשדות לפעילות עבריינית בתחום הטיפול בפסולת ומקיפה גורמים שונים אשר פעלו לכאורה בכל רחבי הארץ. עיקר החקירה ממוקד באזור בקעת הירדן. מרבית פרטי החקירה עדיין אינם ניתנים לפרסום.

בעקבות ממצאי החקירה, הגביר המשרד להגנת הסביבה את פעולות הפיקוח, ובמסגרתן הוא נוקט פעילות נחרצת להפסקת מפגע סביבתי חדש ורחב היקף באזור בקעת הירדן. מפגע זה נוצר מפיזור לא מבוקר בשטח פתוח של כמויות חומר אורגני שמקורו בפסולת ביתית.

מקור החומר האורגני שהמשרד דרש הפסקת פיזורו הוא מחברת ורידיס המפעילה אתר לטיפול בחומר אורגני בבקעת הירדן וקולטת בשגרה חומר אורגני שמקורו בפסולת ביתית הממוינת ומועברת ממפעילים של כמה תחנות מיון פסולת בארץ. החברה משווקת ללקוחות או מפזרת את החומר בשטח, פעולה שעליה לעשות באופן מוסדר ובלא יצירת מפגעים. אף שהמשרד עצר פעילות של פיזור לא מוסדר לכאורה של חומר בשטחים הפתוחים, הוא לא עצר את פעילות אתר הקומפוסט (דְשָׁנָת) משואה עצמו אשר יכול להמשיך לקלוט את החומר האורגני הממוין ולטפל בו כדין.

תגובה לפעילות המשרד להגנת הסביבה, נשלחה הודעה מטעם חברת ורידיס למפעילי כמה תחנות מיון פסולת בארץ על הפסקת קליטת חומר אורגני לטיפול באתר החל מ-1 ביולי. המשמעות המיידית של הודעה זו היא שלמפעלי מיון הפסולת לא יהיה מוצא לטיפול בחומר האורגני שאותו הן ממיינות מהפסולת הביתית המגיעה מרשויות מקומיות, וכפועל יוצא ייתכן שמקצת מאותה פסולת יועבר ישירות להטמנה.

המשרד להגנת הסביבה רואה בחברת ורידיס האחראית הבלעדית ליצירת המשבר, ועליה לפעול מיידית למתן מענה חוקי לתחנות המיון והרשויות המקומיות. לנוכח המשמעות של הצעד החד-צדדי והבלתי אחראי של חברת ורידיס, המשרד להגנת הסביבה יבחן, בתיאום עם הרשויות המקומיות והמתקנים השונים, חלופות חוקיות ומהירות ככל האפשר לפסולת המועברת לתחנות המיון בהתחשב בכל המשמעויות הסביבתיות, התפעוליות והכלכליות.

6. הדיווח פורסם באתר המשרד להגנת הסביבה הפתוח לעיון הציבור, בכתובת: <https://bit.ly/3caPBaz> והעתק ממנו מצורף לבקשה זו **כנספח ב**.

7. מהדיווחים האמורים של המשרד להגני"ס עולים הדברים הבאים:

א. ורידיס (המשיבות 6-7) משליכה בניגוד לחוק את תוצרי האתר שאותו היא מפעילה על אדמות מושב משואה בשטחים פתוחים בבקעה.

ב. בעקבות זאת נפתחה נגד ורידיס חקירה פלילית והפיקוח עליה הודק.

ג. בתגובה לכך החליטה ורידיס באופן חד צדדי להפסיק לקלוט פסולת באתר. לעמדת העותרים, עובדה זו מלמדת שהפעילות באתר משואה הייתה רווחית רק משום שהייתה כרוכה בהפרת חוק מאסיבית של שפיכת פסולת בשטח פתוח במקום באתר מוסדר (שהעברת הפסולת אליו מחייבת תשלום היטל הטמנה), ומרגע שנמנע מורידיס להמשיך להפר את החוק, הפעלת האתר הפכה באחת לבלתי כלכלית.

ד. טענת ורידיס לפיה היא אינה משליכה את תוצרי האתר בשטחים פתוחים אינה אמת.

ה. טענת ורידיס לפיה אתר משואה מופעל באופן בלעדי על ידי ת.מ.מ. וכי לה עצמה אין קשר לאירועים העומדים במוקד העתירה אינה אמת.

8. ביום 8.7.2022 פנה מומחה הפסולת של העותרת 1, מר עמיעד לפידות, למר אלעד עמיחי, סמנכ"ל בכיר לשלטון מקומי במשרד להגנת הסביבה, וביקש לקבל את ההודעה של המשיבה 8, עליה דובר בדיווח כאמור, בה היא מצהירה כי היא מפסיקה לקבל פסולת אורגנית לאתר משואה, עקב הודעת המשרד להגנת הסביבה אשר אסרה על האתר להמשיך להטמין ולהשליך פסולת בלתי חוקיות באזור בקעת הירדן. בנוסף, ביקש מר לפידות במכתב הפנייה את ממצאים הדו"ח של המשטרה הירוקה בדבר אתר משואה.

9. בהמשך לפניה, ביום 12.7.2022 הועברו אל מר לפידות לבקשתו שני מסמכים, החתומים על ידי משיבה 8, והנושאים את התאריכים 29.6.2022; 4.7.2022, **אשר מעידים על כך כי לאור הוראת המשרד להגנת הסביבה, האתר מפסיק לפזר קומפוסט**, ועל כן, בשל היעדר מקום לקליטת הפסולת באתר, משיבה 8 מציינת כי לא תוכל לקלוט את החומר האורגני שהיה מופנה אליה לפני כן.

10. המסמכים מעידים על כך שהאתר התבקש על ידי המשרד להגנת הסביבה להפסיק לפזר קומפוסט בשטחים פתוחים וכי החל מתאריך 1.7.2022 החברה המפעילה את אתר משואה מצהירה כי לא תוכל לקלוט עוד

את החומר האורגני שהיה מועבר אליה. בנוסף המסמכים מעידים כי חידוש קליטת הפסולת נעשה רק לאחר דרישת תוספת תשלום שנועדה לממן את העברת הפסולת לאתר חוקי ואת תשלום היטל ההטמנה בגינו. זהו מידע עובדתי רב חשיבות, שנחוץ לטענת העותרים לשם הכרעה בעתירה.

11. יובהר כי המידע שהוצג במסמכים, מטבעו, נכון למועד הפצתם, ויתכן כי כיום חלו שינויים נוספים באופן תיפעול אתר "קומפוסט משואה" שלא ידועים לעותרים.

12. כמכלול, המסמכים שהעותרים מבקשים לצרף **מאשרים ומחדדים את הנטען בעתירה כי היות והאתר אינו מייצר באמת קומפוסט**, אלא פשוט פסולת אחרת מזו שקלט, אך שאין לה כל ביקוש, הרי שמדובר בפסולת שהפתרון החוקי היחיד כיום עבורה הוא להטמינה באתר להטמנת פסולת כחוק, דבר שנראה שהמשיבים המפעילים את האתר החלו לעשות, לא ברור באיזה היקף והאם לאורך זמן, רק לאחר הגשת העתירה. בכל מקרה, שפיכת הפסולת באתרים שונים בשטחי יו"ש, שהתבצעה כל העת ושמכח התכנית שאושרה לא רק שלא נדרש להפסיקה אלא שאף ניתן להרחביה, מהווה פגיעה קשה באיכות הסביבה במקומות אלו, ופגיעה במי שמתגורר ועובר במקומות אלו, וכן מהווה גם הפרת החוק הבינלאומי האוסר זאת (ר' סעיף 7 לעתירה).

13. לפיכך, בהתאם לתקנה 12(א) לתקנות, **המסמכים המבוקשים לצירוף הינם מסמכים הדרושים לשם הכרעה בעתירה שבכותרת לשם פרישת התמונה המלאה בפרשת העתירה בפני כבוד בית המשפט הנכבד.**

14. היות ומדובר במסמכים שנוצרו לאחר הגשת העתירה, והם רלוונטיים לנושא הנדון, הרי שאין מניעה לצרפם לתיק, כאשר המשיבים יוכלו להתייחס לכל הנוגע למסמכים אלו לעמדתם, כפי שיורה כבוד בית המשפט, והעותרים, כמובן, לא יתנגדו לכך.

15. לאור כל האמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש להורות לעותרים לצרף את שני המסמכים המבוקשים הכוללים את הודעות ורידיס לחומר שבפניו, וזאת כראיות נוספות בעתירה, כאשר בהמשך יוכלו המשיבים להתייחס גם לתוכן מסמכים אלו והודעה זו בכלל.

16. לבקשה זו מצורף תצהירו של מר עמיעד לפיזות לתמיכה ולאישור העובדות הנכללות בה.

היום: 24.8.2022

רון שקלרש, עו"ד

ב"כ העותרים 14-2

בר רוזוב, עו"ד

ב"כ העותרת 1

אלי בן ארי, עו"ד

תצהיר

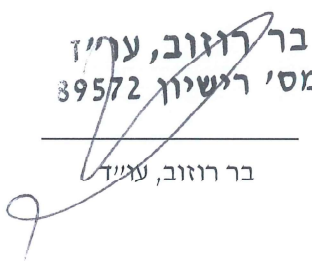
אני הח"מ עמיעד לפידור בעל ת.ז מס' 023810310 מרח' קרליבך 9 בת"א, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת, וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת בכתב כדלקמן:

1. שמי וכתובתי הם כנ"ל.
2. הנני עושה תצהיר זה לאימות העובדות הכלולות ב'הודעה ובקשה מטעם העותרים לצירוף שני מסמכים כראיותי (להלן: "הבקשה"), שהוגשה כחלק מעתירת העותרים בעת"מ 15-11-32951-אדם טבע ודין, ע.ר, ו-13 אח' נ' מועצת התכנון העליונה באיו"ש ואח' (להלן: "העתירה").
3. הנני ראש תחום פסולת ומחזור בארגון "אדם טבע ודין" (להלן: "אט"די").
4. כל העובדות המפורטות בבקשה ידועות לי מתוקף תפקידי כראש תחום פסולת ומחזור באט"ד ומתוך עיון בדוחות ומחקרים אשר הגיעו לידי אט"ד. עובדות אלו נכונות לפי מיטב ידיעתי ואמונתי.
5. הטיעונים המשפטיים הכלולים בעתירה נכונים למיטב ידיעתי בהתאם לייעוץ משפטי שניתן לי.
6. זהו תצהירי, להלן חתימתי, וכל האמור בו אמת.

עמיעד לפידור

אישור

אני, עו"ד בר רוזוב מאשרת בזאת כי ביום 23.8.2022 הופיע בפני עמיעד לפידור המוכר לי באופן אישי. לאחר שהוזהרתי כי עליו להצהיר את האמת וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות ההצהרה הנ"ל וחתם עליה.

בר רוזוב, עו"ד
מס' רישיון 39572

בר רוזוב, עו"ד

תוכן עניינים

עמ'	שם הנספח	סימון
8	הודעת הדוברות של המשרד להגנת הסביבה מיום 8.5.2022 - המשטרה הירוקה של הגנת הסביבה והיחידה המרכזית (ימ"ר) מחוז חוף של משטרת ישראל יצאו לפעולה רחבת היקף מול אתר הטמנת פסולת לא חוקית בבקעת הירדן	א
10	הודעת דוברות של המשרד להגנת הסביבה מיום 30.6.2022 - בעקבות פיקוח הדוק של המשרד להגנת הסביבה על תחום הפסולת בבקעת הירדן : חברת ורידיס הודיעה חד-צדדית למפעלי מיון שתפסיק לקלוט חומר אורגני לטיפול בקומפוסט משואה	ב

נספח א

הודעת הדוברות של המשרד להגנת
הסביבה מיום 8.5.2022 - המשטרה
הירוקה של הגנת הסביבה והיחידה
המרכזית (ימ"ר) מחוז חוף של
משטרת ישראל יצאו לפעולה רחבת
היקף מול אתר הטמנת פסולת לא
חוקית בבקעת הירדן

עמ' 8

המשטרה הירוקה של הגנת הסביבה והיחידה המרכזית (ימ"ר) מחוז חוף של משטרת ישראל יצאו לפעולה רחבת היקף מול אתר הטמנת פסולת לא חוקית בבקעת הירדן

נושא: פיקוח ואכיפה

נושא משני: משטרה ירוקה

תאריך פרסום: 08.05.2022

בפעילות התגלו עשרות אלפי טונות של פסולת מוטמנת שלא כחוק, נעצרו ארבעה חשודים והובאו לחקירה ונתפסו שישה כלים ששימשו לביצוע העבירות. נחקרות עבירות הלבנת הון, זיוף ושימוש במסמכים מזויפים

© דוברות משטרת ישראל

פעילות אכיפה בחוות יריחו

מנהל המשטרה הירוקה של המשרד להגנת הסביבה יוסי בר: "מדובר בפרשיית פשע סביבתי חמור שבה חברו עבריינים סביבתיים למפעיל אתר פיראטי עצום בבקעת הירדן והתנהלו כארגון פשיעה לכל דבר ועניין, מתוך ביצוע שורת עבירות סביבה ועבירות כלכליות. המבצע היום הוא חלקה הגלוי של פעילות סמויה וחרישית שהובילו במיומנות מפקחי המשטרה הירוקה. מעבר לכך, הפעילות משקפת תוצאה מעולה של שיתוף פעולה הדוק ממושך ויום-יומי בין מפקחי המשטרה הירוקה וימ"ר חוף שלא החל בפרשייה זו, ואני מברך על כך".

המשטרה הירוקה של המשרד להגנת הסביבה, אנשי היחידה המרכזית (ימ"ר) מחוז חוף ושוטרי מדור הגנת הסביבה במשטרת ישראל יצאו היום (08/05) לפעולת אכיפה רחבת היקף בשישה אתרים בעת ובעונה אחת. בין השאר פעלו באתר הטמנת פסולת לא חוקי וחריג בגודלו בחוות יריחו. על פי החשד, הפעילו החשודים אתרי הטמנה פיראטיים שקלטו פסולת ממקורות שונים ברחבי הארץ. בפעילות נעצרו והובאו לחקירה ארבעה חשודים בחשד לעבירות הלבנת הון, קשירת קשר לביצוע פשע, זיוף ושימוש במסמכים מזויפים. במהלך הפעילות נתפסו שישה כלים ששימשו לביצוע העבירות הסביבתיות, בהם ארבעה שופלים, באגר ומשאית פול-טריילר. הופסקה לאלתר ההטמנה הלא חוקית.

לאחר שהוחלט על הפיכת החקירה הסמויה לגלויה, פשטו הכוחות על שישה אתרים – בהם גם אתר חירייה – שעל פי החשד קשורים לפעילות הלא חוקית. בד בבד עם המעצר וחקירה החשודים נתפסו חומרי חקירה נוספים. מטרת הפעילות להפסיק לאלתר שינוע והטמנה של פסולת לא חוקית שפגעה בסביבה ולתפוס את הכלים המעורבים בפעילות, לצד מעצר וחקירה של החשודים בעבירות המיוחסות להם. המשטרה הירוקה של המשרד להגנת הסביבה פתחה בתיק חקירה פלילית נגד החשודים.

בחודשים האחרונים ניהלה המשטרה הירוקה של המשרד להגנת הסביבה חקירה מול החשודים שהחלה במעקב אחר חשד לפעילות בלתי חוקית של העברת פסולת ביתית מתחנת המעבר של עיריית אום אל פחם אל השטחים. נמצא כי המשאיות מובילות פסולת מתחנת המעבר א.א. פחם אל חוות יריחו - גד"ש נערן הנמצאת בבקעה צפונית ליישוב נעמ"ה ודרומית ליישוב עוג'ה, ומוטמנת במקום שלא כחוק. מבדיקות לאיתור מקור הפסולת עלה חשד כי הפסולת מגיעה בעיקרה מתחנת מעבר דנו (חיפה) ומאתר חירייה ומתחנת המעבר באום אל פחם.

המשרד להגנת הסביבה ומשטרת ישראל פועלים בשיתוף פעולה נגד אתרי פסולת והטמנה לא חוקית לשמירה על בריאות הציבור והסביבה.

דף זה עודכן לאחרונה בתאריך 08.05.2022

נספח ב

הודעת דוברות של המשרד להגנת
הסביבה מיום 30.6.2022 - בעקבות
פיקוח הדוק של המשרד להגנת
הסביבה על תחום הפסולת בבקעת
הירדן : חברת ורידיס הודיעה חד-
צדדית למפעלי מיון שתפסיק לקלוט
חומר אורגני לטיפול בקומפוסט

משואה

עמ' 10

בעקבות פיקוח הדוק של המשרד להגנת הסביבה על תחום הפסולת בבקעת הירדן: חברת ורידיס הודיעה חד-צדדית למפעלי מיון שתפסיק לקלוט חומר אורגני לטיפול בקומפוסט משואה

נושא: מחזור ופסולת, פיקוח ואכיפה

נושא משני: משטרה ירוקה

תאריך פרסום: 30.06.2022

המשרד להגנת הסביבה פועל בשיתוף הרשויות המקומיות והמתקנים למציאת פתרונות סביבתיים לטווח הקצר והארוך ולא יסכים לכל פעולה המייצרת מפגעים סביבתיים

© המשטרה הירוקה של המשרד להגנת הסביבה

אחד מאתרי הפסולת הלא חוקיים בבקעה

המשטרה הירוקה של המשרד להגנת הסביבה מנהלת בעת האחרונה חקירה פלילית אינטנסיבית בתחום הפסולת בשיתוף משטרת ישראל וגופי אכיפה נוספים. החקירה הפלילית עוסקת בחשדות לפעילות עבריינית בתחום הטיפול בפסולת ומקיפה גורמים שונים אשר פעלו לכאורה בכל רחבי הארץ. עיקר החקירה ממוקד באזור בקעת הירדן, מרבית פרטי החקירה עדיין אינם ניתנים לפרסום.

בעקבות ממצאי החקירה, הגביר המשרד להגנת הסביבה את פעולות הפיקוח, ובמסגרתן הוא נוקט פעילות נחרצת להפסקת מפגע סביבתי חדש ורחב היקף באזור בקעת הירדן. מפגע זה נוצר מפיזור לא מבוקר בשטח פתוח של כמויות חומר אורגני שמקורו בפסולת ביתית.

מקור החומר האורגני שהמשרד דרש הפסקת פיזורו הוא מחברת ורידיס המפעילה אתר לטיפול בחומר אורגני בבקעת הירדן וקולטת בשגרה חומר אורגני שמקורו בפסולת ביתית הממוינת ומועברת ממפעלים של כמה תחנות מיון פסולת בארץ. החברה משווקת ללקוחות או מפזרת את החומר בשטח, פעולה שעליה לעשות באופן מוסדר ובלא יצירת מפגעים.

אף שהמשרד עצר פעילות של פיזור לא מוסדר לכאורה של חומר בשטחים הפתוחים, הוא לא עצר את פעילות אתר הקומפוסט (דֶשֶׁת) משואה עצמו אשר יכול להמשיך לקלוט את החומר האורגני הממוין ולטפל בו כדון.

תגובה לפעילות המשרד להגנת הסביבה, נשלחה הודעה מטעם חברת ורידיס למפעלי כמה תחנות מיון פסולת בארץ על הפסקת קליטת חומר אורגני לטיפול באתר החל מ-1 ביולי. המשמעות המיידית של הודעה זו היא שלמפעלי מיון הפסולת לא יהיה מוצא לטיפול בחומר האורגני שאותו הן ממיינות מהפסולת הביתית המגיעה מרשויות מקומיות, וכפועל יוצא ייתכן שמקצת מאותה פסולת יועבר ישירות להטמנה.

המשרד להגנת הסביבה רואה בחברת ורידיס האחראית הבלעדית ליצירת המשבר, ועליה לפעול מיידית למתן מענה חוקי לתחנות המיון והרשויות המקומיות. לנוכח המשמעות של הצעד החד-צדדי והבלתי אחראי של חברת ורידיס, המשרד להגנת הסביבה יבחן, בתיאום עם הרשויות המקומיות והמתקנים השונים, חלופות חוקיות ומהירות ככל האפשר לפסולת המועברת לתחנות המיון בהתחשב בכל המשמעויות הסביבתיות, התפעוליות והכלכליות.

המשרד פועל לקידום מתקנים מתקדמים חדשים לטיפול בחומר האורגני בשיטות של עיכול אנאירובי וקומפוסטציה סגורה. לטובת קידום המתקנים הוקצו תקציבים מקרן הניקיון לתמיכה בתכנון, בהקמה ובתפעול השוטף של אותם מתקנים. זאת כדי שאפשר יהיה למחזר מחזור מיטבי את החומר האורגני ולהפרידו מרכיבי הפסולת האחרים במקור. בד בבד עם הקמת המתקנים, יפעל המשרד לקידום הפרדה במקור של חומר אורגני ברשויות מקומיות באמצעות הצבת התשתיות המתאימות ופעילות הטמנה תמרוץ וסברה. בימים אלו נכתבות במשרד תקנות מחייבות לטיפול נאות בחומר האורגני אשר ימנעו את פליטות גזי החממה מהמפגעים הסביבתיים.

חומר אורגני הוא כ-40% מהפסולת הביתית. חלק מפליטות המתאן של מדינת ישראל נוצרות מהתפרקות של חומרים אורגניים פריקים ביולוגית לאחר שהוטמנו במטמנת פסולת. נוסף על כך התפרקות החומרים האורגניים מייצרת תשטיפים ומפגעים נוספים. מסיבות אלו מדיניות המשרד היא שכדי לעמוד במחויבויות לצמצום פליטות גזי החממה ולמניעת מפגעים, יש להתמקד בטיפול בחומר האורגני.

קישורים שימושיים

← [מידע נוסף בנוגע לפעילות בבקעת הירדן](#)

דף זה עודכן לאחרונה בתאריך 30.06.2022

מוצג 21

העתק הודעת העדכון מטעם
המדינה, ללא נספחיה, בעניין
התוכנית הלאומית

עמ' 149

בג"ץ 8187/20
 קבוע לדיון: 22.12.2021

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

אדם טבע ודין – אגודה ישראלית להגנת הסביבה
 ע"י עו"ד לי-היא גולדנברג ו/או עו"ד אלי בן-ארי
 ו/או עו"ד טל גרנות ו/או עו"ד מירב עבאדי
 ו/או עו"ד עמית ברכה
 מרחוב קרליבך 9, תל אביב
 טל: 035669939, פקס: 03-5669940

העותרת

נ ג ד

1. ממשלת ישראל
 2. השרה להגנת הסביבה
 3. משרד האוצר
 4. משרד האנרגיה
 5. משרד התחבורה
 6. משרד הכלכלה
 7. משרד הבריאות
- על ידי פרקליטות המדינה,
 משרד המשפטים, ירושלים
 טלפון: 073-3925590 ; פקס': 02-6467011

המשיבים

הודעת עדכון מטעם המשיבים

1. לקראת הדיון הקבוע בעתירה ליום 22.12.2021, מתכבדים המשיבים לעדכן כדלקמן.
 2. עניינה של העתירה בבקשת העותרת כי ממשלת ישראל, המשיבה 1 (להלן: **הממשלה** או **המשיבה**) תאשר עדכון לתכנית הלאומית הרב שנתית למניעה וצמצום של זיהום האוויר, אשר אושרה ביום 25.8.2013, בהתאם לתכנית שיגיש לה המשרד להגנת הסביבה, כמתחייב מסעיף 5(א) לחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008 (להלן: **חוק אוויר נקי**). לפי חוק זה התכנית תעודכן מעת לעת, ולפחות אחת לחמש שנים.
 3. בתגובה המקדמית מטעם המשיבים מיום 25.2.2021, טענו המשיבים כי לעמדתם, נכון לאותה עת, לא קמה עילה להתערבותו של בית משפט נכבד. צוין כי המשרד להגנת הסביבה אינו חולק על הצורך בעדכונה של תכנית לאומית לפי חוק אוויר נקי, על חשיבותה של תכנית כאמור, ועל חשיבות המניעה והצמצום של זיהום האוויר בישראל.
- אשר למועד עדכון התכנית הלאומית, ציינו המשיבים, כי החלטת ממשלה 529 מיום 6.9.2015 שעניינה התכנית הלאומית לאזור מפרץ חיפה, היוותה עדכון לתכנית הלאומית. זאת בהתאם לסעיף 5(א)1 לחוק אוויר נקי, הקובע כי התכנית הלאומית, אפשר שתכלול "יעדים ארציים **ואזוריים** לצמצום זיהום האוויר בתוך פרק הזמן שייקבע בתכנית....".

בנוסף צוין, כי המשרד להגנת הסביבה לא הסתפק בעדכון זה והחל לשקוד על עדכון נוסף לתכנית הלאומית עוד בשנת 2017. הובהר כי אמנם חל עיכוב של מספר חודשים בעדכון התכנית, אולם לא מדובר בעיכוב משמעותי, ודאי לא עיכוב המצדיק את התערבותו של בית המשפט הנכבד. זאת במיוחד מקום שהעבודה המקצועית להכנת העדכון הושלמה ברובה הגדול, והעיכוב בהבאת התכנית לדיון בממשלה נובע מהעדר קיומו של תקציב מדינה מאושר. שכן אישורה של תכנית לאומית מחייב אישור תקציב לטווח של מספר שנים. בהעדרו של תקציב, נכון לאותו מועד, צוין כי המשרד להגנת הסביבה אינו רואה לנכון להביא לאישור הממשלה "תכנית הצהרתית" ללא תקציב ומשאבים לקיימה.

4. עתה נעדכן כי בהמשך לאישורו של תקציב המדינה, ובמסגרת ההחלטה על אישור תקציב המדינה אושרו צעדים שתוכננו להיכלל בתכנית הלאומית ובאופן מהותי הם מהווים את התכנית על חלקיה. כך אומצו ההסדרים בנושאים הבאים: "מעבר לאנרגיה ירוקה" (החלטת ממשלה מס' 208 מיום 1.8.2021); "תמחור פליטות גזי חממה" (החלטת ממשלה מס' 286 מיום 1.8.2021); "מעבר לכלכלה דלת פחמן" (החלטת הממשלה מס' 171 מיום 25.7.2021) ו-"תחבורה נקייה ודלת פחמן" (החלטת הממשלה מס' 542 מיום 24.10.2021).

צילום החלטות הממשלה מצורף ומסומן מש/1.

5. נוסף על רשימת הצעדים עליהם החליטה הממשלה בהחלטות השונות כאמור לעיל, בכוונת המשרד להגנת הסביבה להביא לממשלה תוך כחודשיים, החלטה לאישור התכנית הלאומית שתורכב ממכלול הנושאים שהוחלט עליהם כבר כמפורט בסעיף 4, זאת בנוסף ליעדים לצמצום זיהום אוויר. לשם כך נדרשת השלמה של עבודה מקצועית הכוללת חישוב של הפחתה הצפויה בפליטת מזהמי האוויר בעקבות יישום הצעדים הכלולים בתוכנית. כמו כן, ייתכן ויתווספו צעדים נוספים שעוד לא הושלם התיאום בעניינם. כך או אחרת אין באלה כדי לגרוע מהתחייבות המשיבים להביא לאישור הממשלה החלטה מתכללת בעניין התכנית הלאומית תוך כחודשיים.

6. על יסוד האמור לעיל, דומה כי הסעד המבוקש בעתירה בא על סיפוקו ועל כן דינה להימחק.

7. האמור בהודעה זו נתמך בתצהירו של ד"ר צור גלין, ראש אגף איכות אוויר ושינויי אקלים, במשרד להגנת הסביבה. מר גלין קרא את ההודעה ואישר את האמור בה, ומטעמים טכניים התצהיר החתום יועבר מחר לבית המשפט הנכבד.

היום,

ט"ז בטבת תשפ"ב

20 בדצמבר 2021

ערין ספדי-עטילה, עו"ד
ממונה על ענייני בג"צים
בפרקליטות המדינה

מוצג 22

**העתק החלטת בית המשפט הנכבד
בעניין התוכנית הלאומית**

עמ' 152

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 8187/20

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט ע' גרוסקופף

העותרת: אדם טבע ודין – אגודה ישראלית להגנת הסביבה

נ ג ד

המשיבים: 1. ממשלת ישראל
2. השרה להגנת הסביבה
3. משרד האוצר
4. משרד האנרגיה
5. משרד התחבורה
6. משרד הכלכלה
7. משרד הבריאות

עתירה למתן צו תנאי

תאריך הישיבה: י"ח בטבת התשפ"ב (22.12.2021)

בשם העותרת: עו"ד בר רוזוב

בשם המשיבים: עו"ד ערין ספדי-עטילה

החלטה

רשמנו לפנינו את הודעת המשיבים כי בכוונת המשרד להגנת הסביבה להביא לממשלה תוך כחודשיים, החלטה לעדכון התכנית הרב שנתית, כמובנה בסעיף 5(א) לחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008.

יש להצטרף על העיכוב שנגרם עד כה בהינתן הטעמים עליהם עמדו המשיבים, והנחתנו היא כי ניתן יהיה למלא את הוראות הדין במועד שעליו הוצהר.

המשיבים יגישו הודעת עדכון עד ליום 1.3.2022 ובהתאם יוחלט בדבר המשך הטיפול.

ניתנה היום, י"ח בטבת התשפ"ב (22.12.2021).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט

מוצג 23

העתק העמודים הרלוונטיים
מהתגובה המקדמית של המדינה
והחלטות בית המשפט הנכבד מימים
26.6.2022 ו- 23.8.2022 בבג"ץ
1828/22 עניין תחנה מרכזית ת"א

עמ' 154

אדם טבע ודין – אגודה ישראלית להגנת הסביבה

ע"י עו"ד בר רוזוב ו/או עו"ד אלי בן-ארי

ו/או עו"ד מירב עבאדי ו/או עו"ד תמי גנות ו/או עו"ד עמית ברכה

מרחוב קרליבך 9, תל אביב

טלפון: 03-5669939; פקס: 03-5669940

העותרת

נ ג ד

1. השרה להגנת הסביבה

2. המשרד להגנת הסביבה

3. משרד הבריאות

4. המנהל הכללי של משרד הבריאות

על ידי פרקליטות המדינה

מרח' צלאח א-דין 29, ירושלים

טל': 02-6466590; פקס': 02-6467011

5. עיריית תל אביב

מרח' שלמה אבן גבירול 69, תל אביב – יפו

טלפון: 03-5218666; פקס: 03-5216445

המשיבים**תגובה מקדמית מטעם המשיבים 4-1**

1. בהתאם להחלטת כבוד השופט ע' גרוסקופף מיום 16.5.2022, מתכבדים המשיבים 4-1 (להלן: **המשיבים**) להגיש תגובתם המקדמית לעתירה.
2. עניינה של העתירה בבקשת העותרת כי בית המשפט הנכבד יוציא מלפניו צו על תנאי המופנה כלפי המשיבה 1 (להלן: **השרה להגנת הסביבה** או **השרה**) ומורה לה להתייצב וליתן טעם כדלקמן:

1. "מדוע לא תפעל המשיבה 1 בהתאם להוראות סעיף 11(א) **רישא** לחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008 [...], תעשה שימוש בסמכותה מכוח החוק ותכריז בצו על אזור התחנה המרכזית בתל-אביב יפו כעל אזור נפגע זיהום אוויר, וזאת משום שקיימות באזור התחנה המרכזית חריגות מתמשכות, וחוזרות ונשנות, מערכי סביבה וזיהום אוויר חריג.

2. לחילופין, מדוע לא תפעל משיבה 1 בהתאם להוראות סעיף 11(א) **סיפא** לחוק, ותפנה למנהל הכללי של משרד הבריאות, לאחר שהציגה בפניו את מלוא המידע בנוגע לזיהום האוויר החריג לשם קבלת חוות דעתו בעניין, ותכריז בצו על אזור התחנה המרכזית בתל אביב-יפו כעל אזור נפגע זיהום אוויר, בשל כך שזיהום האוויר החריג שקיים בתחנה המרכזית, מקים חשש לפגיעה חמורה בבריאות הציבור או בסביבה."

3. ביום 21.6.2021 נשלח מכתב מטעם העותרת לשרה להגנת הסביבה שכותרתו "נושאים בתחום איכות האוויר בעדיפות לטיפול". במכתב טענה העותרת כי ישנה דחיפות בהכרזה על התחנה המרכזית כאזור נפגע זיהום אוויר וצירפה נתונים מדעיים התומכים לטענתה בבקשה.

בהקשר זה יצוין כי סעיף 11 לחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008 (להלן: **חוק אוויר נקי**) קובע, כדלקמן:

"11. (א) נוכח השר כי באזור מסוים קיימים חריגה מתמשכת או חוזרת ונשנית מערכי סביבה או זיהום אוויר חריג, יכריז, בצו, על האזור כאזור נפגע זיהום אוויר (בחוק זה – אזור נפגע זיהום אוויר) ויודיע על כך לרשויות המקומיות שבתחום האזור הנפגע זיהום האוויר (בחוק זה – רשויות באזור נפגע זיהום אוויר); הכרזה כאמור לעניין זיהום אוויר חריג הנובע מחשש לפגיעה חמורה בבריאות הציבור או בסביבה, תיעשה לאחר שהשר פנה למנהל הכללי של משרד הבריאות וקיבל את חוות דעתו בעניין.

(ב) תוקפה של הכרזה לפי סעיף קטן (א) לא יעלה על שנתיים, ואולם השר רשאי להאריך את תוקף ההכרזה מעת לעת לתקופות נוספות כאמור, אם נוכח כי ממשיכות להתקיים הנסיבות שהביאו להכרזה.

(ג) נוכח השר כי חדלו להתקיים הנסיבות שהביאו להכרזה, יבטל את הצו ויודיע על כך כאמור בסעיף קטן (א)."

צילום מכתב הפנייה מטעם העותרת לשרה, מיום 21.6.2021 צורף לעתירה וסומן כנספח 6/ע.

4. בהמשך לכך, בחודש ספטמבר 2021 התקיימה פגישה באמצעות היוועדות חזותית בין השרה לגורמי המקצוע מטעם העותרת, בה נדונו טענות העותרת בעניין חריגות מערכי הסביבה וזיהום האוויר החריג באזור התחנה המרכזית וכן בקשתה להכריז על האזור כאזור נפגע זיהום אוויר.

5. ביום 21.12.2021 שלחה השרה מכתב לשרת התחבורה ולראש עיריית תל אביב-יפו בעניין מפגע זיהום האוויר שנוצר בסביבת התחנה המרכזית, ובדבר חשיבות פינוי התחנה המרכזית והימצאותו של אתר טבע עירוני במקום.

צילום מכתב השרה מיום 21.12.2021 לשרת התחבורה ולראש עיריית תל אביב יפו צורף לעתירה וסומן כנספח 8/ע.

6. ביום 26.1.2022 נשלח מכתב מטעם העותרת לשרה בבקשה שתעשה שימוש בסמכותה ותכריז על התחנה המרכזית כאזור נפגע זיהום אוויר, אליו צורפה חוות דעת מטעם העותרת.
צילום מכתב הפניה מטעם העותרת מיום 26.1.2022 צורף לעתירה וסומן כנספח ע/11.
7. ביום 26.1.2022 נשלחה לעותרת תשובה מטעם לשכת השרה לפיה פנייתה התקבלה בלשכת השרה והועברה לגורמים הרלוונטיים במשרד להגנת הסביבה.
צילום התשובה שנשלחה לעותרת ביום 26.1.2022 צורף לעתירה וסומן כנספח ע/12.
8. ביום 14.3.2022 הוגשה העתירה דנן.
9. במסגרת הטיפול בעתירה, המשיכה השרה לטפל בסוגייה שבמוקד העתירה, לה נדרשה עוד לפני הגשת העתירה. במסגרת זו, וכפי שנמסר לבית המשפט הנכבד בבקשה להארכת מועד מטעם המשיבים מיום 15.5.2022, השרה נפגשה עם שרת התחבורה ועם ראש עיריית תל אביב יפו, ואף העירייה נדרשה להעביר השלמה מטעמה לשרה.
10. בהמשך לכך, ביום 14.6.2022 נשלח מכתב מטעם השרה להגנת הסביבה לשרת התחבורה וראש עיריית תל אביב-יפו שכותרתו "מתווה לפינוי התחנה המרכזית תל אביב". למכתב צורפה חוות דעת מקצועית של ד"ר לבנה קורדובה – ביזוור, הממונה על מערך ניטור ודיגום אוויר במשרד להגנת הסביבה.
11. המכתב מפרט את הליך קבלת ההחלטה ובסיס הנתונים שעמד בפני השרה, וכן את נימוקי העמדה. סיכומם של דברים בתמצית הוא, כי בכוונת השרה להכריז על התחנה המרכזית כעל אזור נפגע זיהום אוויר, על כל המשתמע מכך בהתאם לחוק אוויר נקי, אלא אם תוצג תכנית מפורטת על ידי משרד התחבורה כמפורט בסעיפים 8-9 למכתב, ובצידה מחויבות ברורה ליישומה, כמו גם שאבני הדרך אכן יישומו בלוחות הזמנים הקבועים בתוכנית.
- צילום מכתב מטעם השרה להגנת הסביבה מיום 14.6.2022 וחוות הדעת המקצועית שצורפה אליו מצורף ומסומן מש/1.
12. על יסוד האמור, יבקשו המשיבים לשוב ולעדכן את בית המשפט הנכבד בנושא שבמוקד העתירה, תוך 60 ימים.

היום,

י"ז בסיון תשפ"ב
16 ביוני 2022

ערין ספדי-עטילה, עו"ד
ממונה על ענייני בג"צים
בפרקליטות המדינה

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 1828/22

לפני: כבוד השופט ע' גרוסקופף

העותרת: אדם טבע ודין - אגודה ישראלית להגנת הסביבה

נ ג ד

המשיבים: 1. השרה להגנת הסביבה
2. המשרד להגנת הסביבה
3. משרד הבריאות
4. המנהל הכללי של משרד הבריאות
5. עיריית תל אביב

תגובות מקדמיות לעתירה מהימים 16.6.2022 ו-
17.6.2022; בקשה למתן זכות תגובה מטעם העותרת מיום
20.6.2022

בשם העותרת: עו"ד בר רוזוב
בשם המשיבים 4-1: עו"ד ערין ספדי-עטילה
בשם המשיבים 5: עו"ד עדי בוסתן

החלטה

נוכח האמור בתגובה המקדמית מטעם המשיבים 1-4, ובכלל זה מכתב השרה להגנת הסביבה מיום 6.2022.14, ומבלי שנעלם מעיני האמור בבקשה למתן זכות תגובה, יגישו המשיבים הודעות משלימות לתגובות המקדמיות מטעמם עד ליום 21.8.2022. מובהר בזאת כי ככל שעד המועד האמור לא יתייתר הדיון בעתירה, יכללו ההודעות המשלימות התייחסות מקדמית למכלול הטענות שהועלו על ידי העותרים במסגרת העתירה (ובכלל זה לטענות שיועלו במסגרת התגובה הנזכרת להלן).

העותרת רשאית להגיש תגובה לאמור בתגובות המקדמיות מטעם המשיבות עד ליום 24.7.2022. אורך תגובת העותרת לא יעלה על 7 עמודים.

ניתנה היום, כ"ז בסיון התשפ"ב (26.6.2022).

ש ו פ ט

בבית המשפט העליון

בג"ץ 1828/22

לפני: כבוד השופט ע' גרוסקופף

העותרת: אדם טבע ודין- אגודה ישראלית להגנת הסביבה

נגד

- המשיבים:
1. השרה להגנת הסביבה
 2. המשרד להגנת הסביבה
 3. משרד הבריאות
 4. המנהל הכללי של משרד הבריאות
 5. עיריית תל אביב

הודעה מטעם המשיבה 5; הודעת עדכון מטעם המשיבים 4-1

בשם העותרת: עו"ד בר רוזוב

בשם המשיבים 4-1: עו"ד ערין ספדי-עטילה

בשם המשיבים 5: עו"ד עדי בוסתן

החלטה

לאחר שעיינתי בהודעת המשיבה 5 ובהודעת העדכון מטעם המשיבים 4-1, הריני להורות כי המשיבים 4-1 יגישו הודעת עדכון נוספת עד ליום א', 25.9.2022.

ככל שעד למועד האמור לא יתייתר הדיון בעתירה, תכלול הודעת העדכון התייחסות מקדמית למכלול טיעוני העותרת, כאמור בהחלטתי מיום 26.6.2022.

ניתנה היום, כ"ו באב התשפ"ב (23.8.2022).

שופט